

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Стенографски дневник

НА

80. заседание

Четвъртък, 5 юни 1947 г.

(Открито в 16 ч. 5 м.)

Председателствувал председателят Васил Коларов. Секретари: Иван п. Димитров и Димитър Чорбаджиев.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		Говорили: докл. Владимир Димчев	136
Отпуски	125	Титко Черноколев	140
Питане	125	Христо Юруков	141
Писмо от прокурора на Софийския областен съд за даване разрешение за задържането и даване под съд на народния представител Никола Д. Петков. (Прочитане)	125	Д-р Михаил Геновски	141
По дневния ред:		Асен Стамболийски	141
Проект-конституция на Народната република България. (Първо четене — продължение на разискванията)	126	Д-р Иван Пашов	143
Говорил: Владимир Поптомов	126	Тодор Тихолов	144
Решение на комисията по Министерството на правосъдието за даване разрешение да бъде задържан и даден под съд народният представител Никола Петков. (Доклад и приемане)	136	Янко Марков	144
		Коста Жулчев	144
		Йордан Панайотов	148
		Пекто Таков	148
		Никола Петков	149
		Щащото заседание	150

(В 16 ч. влиза в залата министър-председателят Георги Димитров, следван от членовете на правителството, посрещнати със ставане на крака и продължителни ръкоплескания от народните представители от мнозинството.)

В 16 ч. 5 м. в залата влиза временният председател на Народната република и председател на Великото народно събрание Васил Коларов, следван от членовете на бюрото, посрещнати със ставане на крака и продължителни ръкоплескания от народните представители от мнозинството.)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Присъствуват нужното число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: д-р Александър Георгиев, Али Чепчиев, Анастас Петров, Ангел п. Илиев, Борис Баснов, Васил Горанов, Васил Павурджиев, Веселин Дашин, Вида Василева, Генчо Райков, Георги Кръстев, Горан Ангелов, Господин Гочев, Гочо Терзиев, Груди Атанасов, Дамян п. Христов, Димитър Нейков, Димитър Памуков, Димитър Стойков, Диню Тодоров, Елена Гаврилова, Ефрем Митев, Жейка Хардалова, Желю Иванов, Желязко Стефанов, Иван Текемски, Иван Ефтимов, Иван Дуков, Иван Чуков, Кирил Петков, Костадин Кожухаров, Костадин Стефанов, Любен Гумеров, Марин Шиваров, Мата Тюркеджиева, Мустафа, Недялка Душкова, Никола Минчев, Никола Станев, Петко, Рали Христов, Славей Пушкаров, Стойне Ласийски, Стоян Петровски, Тодор Павлов, Тодор Янакиев, Трифон Кунев, Христо Кунев, Цветан Гаджовски, Цветан Максимов, Юрни Еминов и Яни Янев.)

Председателството е разрешило отпуск на следните г-да народни представители: Добри Бодуров — 1 ден, Исмаил Халил Сарходжов — 1 ден, Константин Русинов — 1 ден, Марко Попов — 2 дена, Никола Алексиев — 1 ден, Нино Петков — 1 ден, Стоян Кърлов — 1 ден, Тодор Киров — 2 дена, Трифон Кунев — 3 дни, Алекси Гогов — 1 ден, Нисим Исаков — 1 ден, Неделчо Шарабов — 1 ден и Петър Бабаков — 1 ден.

Следните г-да народни представители искат отпуск, който, съгласно правилника, трябва да се разреши от Великото народно събрание.

Милан Данев Димов иска един ден отпуск. Ползувал се е досега с 22 дни отпуск. Моля г-да народните представители, които са съгласни да му се разреши един ден отпуск, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събралието приема.

Слави Пушкаров иска 20 дни отпуск по болест. Ползувал се е досега с 23 дни отпуск. Моля г-да народните представители, които са съгласни да се удовлетвори молбата му, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събралието приема.

Петко Д. Петков иска 4 дни отпуск. Ползувал се е досега с 20 дни отпуск. Моля г-да народните представители, които са съгласни да се удовлетвори молбата му, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събралието приема.

Иван Евтимов Тренчев иска 20 дни отпуск. Ползувал се е досега с 16 дни отпуск. Моля г-да народните представители, които са съгласни да се уважи неговата молба да вдигнат ръка. Мнозинство. Събралието приема.

Постъпило е писане от народния представител Тодор Стоянов Лазаров относно арестуването на околийските организатори Драгни Лазаров и Иван Мецов.

Питането ще бъде съобщено на г-на министъра на вътрешните работи, за да даде отговора си.

Г-да народни представители! Постъпило е от прокурорския надзор при Софийския областен съд писмо до г-на председателя на Великото народно събрание под № 6195, от 4 юни 1947 г.

Моля г-на секретаря да прочете това писмо.

Секретар Иван п. Димитров (зв): (Чете) „До г-на председателя на Великото народно събрание. Гук.

Уважаеми г-н председателю! При съдебното дирене по делото срещу конспираторите от военната фашистка организация „Неутрализиран офицер“ и при водене предварителното дирене срещу конспираторите от другата военнофашистка организация „Военен съюз“, както и от делото срещу бившия народен представител Петър К. Коев и други, са събрани извънредно много данни, които по безспорен начин сочат, че главен вълновител, организатор и ръководител във всички тях конспирации е народният представител Никола Димитров Петков от гр. София.“

От опозицията: Това е лъжа!

Петър Сърбински (ЗНП): Това не е вярно!

От опозицията: Шантаж!

Секретар Иван п. Димитров (зв): „От всички тях данни е видно, че Никола Д. Петков, заедно със свои близки сподвижници, е намерил в средите на реакционно настроени офицери лица, с помощта на които е готвил да извърши държавен преврат срещу народната власт с въоръжена сила.

От материалите, с които разполага обвинението, ясно се вижда, че престъпната дейност на Никола Д. Петков почва още от времето на излизането му от Отечественния фронт и правителството юли 1945 г. Тези материали показват също така ясно, че и сега Никола Д. Петков продължава усилено подготовката на държавен преврат, разчитайки, както се вижда, на усложнения в международната обстановка.

Никола Д. Петков насочва главните си усилия към създаване във войската нелегални организации и групи от прикрили се в нея реакционни офицери. Използувайки авторитета си на бивш министър, на водач на опозицията, обещавайки командни постове във войската и в държавното управление, той успява да склони и тласне към конспиративна дейност определен кръг сподвижници и да създаде организации и групи с фашистка идеология, които си поставят за цел събарянето чрез военен преврат на установения на 9 септември 1944 г. народна власт. За тази цел Никола Д. Петков е влязъл във връзка и е потърсил съдействието на хора от терористическите групи на Иван Михайлов.“ (Смях сред опозицията)

„Така, в процеса срещу военнафашистката превратджийска организация „Неутрален офицер“ главният ръководител на тая организация о.з. генерал Иван Константинов Попов, генерал-щабен офицер, бивш началник на Военната академия, предан агент на цар Борис и Хитлер, върху съвестта на когото тежат много престъпления, включително убийството на 22 партизани, и който изцяло признава своята престъпна дейност като водач на конспирацията „Неутрален офицер“, обяснява, че Никола Д. Петков го е подготвил за конспирацията и го е накарал да създаде тая нелегална военна организация с цел да извършат чрез нея преврат, като му обещал да го направи началник-щаб на войската. Генерал Иван Попов в показанията си дословно казва: „Аз станах жертва на доверието, което имах към Никола Д. Петков и на отношенията му към мене“.

В същия процес е точно установено, че Никола Д. Петков поддържа връзки с ръководството на тая фашистка организация по няколко линии:

а) чрез полковниците Марко Иванов и Борис Гергов с генерал Иван К. Попов и майор Рачо Станимиров.

б) чрез своето доверено лице госпожица Невяна Любенова Ровева със същия генерал Попов.

в) чрез своя най-близък сътрудник — бившият народен представител Петър Константинов Коев — с престъпната дейност на когото почитаемото Велико народно събрание се занимава, с депутатския му имунитет и Петър Коев е произвел да отговаря за нея пред съда — с подполковник Стефан Аврамов, а чрез него и с подполковниците Смолянов и Жечев, от ръководството на „Неутрален офицер“. Сам Петър К. Коев в показанията си обяснява, че го дълг е споделял с Никола Д. Петков всичките си добити впечатления, мнения и заключения от тия срещи, че му е докладвал за всички разговори, които води с представителите на „Неутрален офицер“ — подполковник Стефан Аврамов и др. — и че Никола Д. Петков му е нареждал да продължава тия свои връзки и е давал напътствия;

г) лично Никола Д. Петков със срещите си с генерал Иван Попов.

От следствието по другата военнафашистка организация „Военен съюз“ се точно установява, че:

а) полковник Марко Иванов, по негови собствени признания, е започнал образуването конспиративната фашистка организация „Военен съюз“ по инструкции от Никола Д. Петков;

б) Никола Д. Петков е давал инструкции на главния организатор на тоя съюз полковник Марко Иванов по работите на същия съюз; полковник Иванов е давал статии неподписани, които Никола Д. Петков е преглеждал и помествал във в. „Народно земеделско знаме“;

в) полковник Марко Иванов завежда при Никола Д. Петков станалия в последствие активен организатор на „Военния съюз“ полковник Борис Гергов, за да му вдъхне достатъчно вяра за работата, както обяснява самият полковник Гергов.

г) Никола Д. Петков заедно с полковниците Марко Иванов и Борис Гергов, а също така и с главния ръководител на „Военния съюз“ генерал Кирил Станчев, е установил задачите на тоя съюз: „Да се събори властта на Отечествения фронт чрез преврат, и опозицията начело с него — Никола Д. Петков — да поеме управлението.“

Подготвяйки държавен преврат, Никола Д. Петков със своите сподвижници е съставил и списък на бъдещия кабинет, като на генерал Кирил Станчев той е определил поста министър на вътрешните работи.

И в двете дела е съвършено точно изяснено, че Никола Д. Петков е създавал специална „военна секция“ със задача да търси, привлича, организира и ръководи реакционно и профашистки настроени действащи и запасни офицери с оглед на главната цел — сваляне народната власт с въоръжена сила.

Събран е обилен изобилителен материал, който прокурорският надзор ще изнесе в делото срещу Никола Д. Петков. От съвкупната оценка на тоя материал се явява де непоколебимото заключение, че образуването и дейността на фашистките военно-превратджийски организации е резултат на активната противодържавна работа на Никола Д. Петков и някои негови сподвижници.

С това се обяснява и обстоятелството, че след излизането му в опозиция, използвайки наличието на пълна свобода за политическа работа, Никола Д. Петков отпочва широка пропагандна дейност чрез печат, събрания, агитации и др. за обединение и организиране на всички реакционни и профашистки сили за борба с всички средства срещу установената народна власт. (Възражения от опозицията) Неговият печатан орган се пренася в трибуна на тези реакционни и профашистки сили. Към събрания обвинителен материал има много статии във вестника му, издани от него или други лица, някои от които са инкриминирани, а други също следва да бъдат инкриминирани.

По такъв начин всички доказателства, събрани досега, с необходимата съдебна достоверност, установяват, че Никола Д. Петков е създавал съзнателно и преднамерено организация, която си е поставила за цел събарянето чрез въоръжен преврат на установената у нас на 9 септември 1944 г. власт. Тая престъпна дейност се преследва и наказва по чл. 1, алинея първа, от наредбата-закон за защита на народната власт, във връзка с чл. 51 от наказателния закон, членове 5 и 6 от наредбата-закон за защита на народната власт, всеки от които предвижда най-тежкото наказание.

За да може съдебната власт да привлече под следствие и съд това лице, при положение, че то е народен представител и че Великото народно събрание е в сесия, необходимо е, съгласно членове 99 и 100 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, разрешение.

Като прилагам към настоящото писмо една част от обвинителния материал, моля, г-н председателю, сезирайте почитаемото Велико народно събрание с това мое искане: да даде разрешение за задържане и съдене на народния представител Никола Димитров Петков, от гр. София.

Приложения: н. о. х. дело № 623/1946 г., VI наказателно отделение на Софийския областен съд; едно досие с обвинителен акт против Петър К. Коев с препис от показанията на същия и с показанията на полковниците Марко Иванов и Борис Гергов и три досиета със статии: едното със статии на Никола Д. Петков, другото със статии от в. „Народно земеделско знаме“ и трето със статии на полковник Марко Иванов, които след послужване, моля, да ми бъдат върнати. Прокурор: (п) Н. Стойков.“

Председател Васил Коларов: Г-да народни представители! Съгласно чл. 100 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, книгата по искането на прокурора следва да се изпрегнат веднага без разискване в комисията по Министерството на правосъдието, за да се произнесе дали има основание да бъде уважено това искане на прокурорския надзор. Едновременно с това Великото народно събрание е, което определя срока, в който комисията трябва да представи своето заключение на Народното събрание.

Пред вид особената важност на това искане и неговата спешност, председателството предлага, щото комисията по Министерството на правосъдието да се събере веднага. . . .

От опозицията: Ей-й-й!

Председател Васил Коларов: . . . и в течение на настоящото заседание да представи своето заключение.

От опозицията: Няма нужда, няма нужда!

Председател Васил Коларов: (Звъни) Ако комисията, като разгледа делото спешно, тълкува и действа по заключение, че трябва да бъде продължен срокът, може да се обърне към Великото народно събрание за продължаване на този срок. (Възражения от опозицията)

Ще поставя на гласуване това предложение.

Моля, които са съгласни с него, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събраният приема. (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Предлагам на комисията по Министерството на правосъдието да се събере веднага.

Пристъпваме към точка първа от дневния ред:

Първо четене на проекта за конституция на Народната република на България — предложение на разискванията.

Има думата народният представител Владимир Поптомов.

Владимир Поптомов (к): (От трибуната, Посрещнат с ръкоплескания от мнозинството) Г-жи и г-да народни представители! Големият въпрос, който се поставя сега, когато се разглежда проект за конституция, е този: отразява ли новата конституция всичките придобивки, всичките завоевания на 9 септември, резултат на дългогодишната тежка и героична борба на нашия народ — завоевания, както в областта на вътрешния живот на страната, така и в областта на отношенията й с другите страни? И още — какви гаранции се съдържат в проекто-конституцията за запазването и развитието на тези завоевания, както и за пресичане възможностите за реставрация на старите режими?

В отговор на различните страни на този въпрос предшествувателите оратори се опряха доста широко. В своята реч аз искам да си поставя една по-ограничена задача, а именно, да разгледам в какви рамки новата конституция поставя отношенията на нашата страна към външния свят, нашите международни връзки. С една дума, аз искам да се изясни, дали се съдържат необходимите предпоставки в разглеждания проект за конституция, нужните гаранции в него, че нашата бъдеща външна политика ще бъде една истинска национална, демократична външна политика, отговаряща на трайните, на жизнените интереси на българския народ, в съгласие с неговия здрав разум, чувства и воля.

Тази страна на въпроса в новата конституция живо интересува българската общественост, широките маси на нашия народ, и то с право, защото от правилното разрешение на този въпрос в новата конституция зависи в най-голяма степен бъдещата съдба на България, нейната национална независимост, развитието й по пътя на демокрацията и прогреса.

Никой не може да оспори факта, че ако има нещо, което да направи старата, търновска конституция най-непопулярна сред широките слоеве на народа, което да я дискредитира окончателно в техните очи, това бяха безсъмнено нейните крайно противонародни, крайно реакционни постановления, които съсредоточаваха цялото ръководство на външната политика на България в ръцете на монарха и на дворцовата камарила. Българският народ беше напълно отстранен, той нямаше никакъв пръст, не упражняваше никакво влияние върху външната политика на страната.

Достатъчно е да ви прочета само четири члена от търновската конституция, за да се убедите в нейния дълбоко противонароден характер. Така в чл. 5 се казва следното: „Царят е върховен представител и глава на държавата“. В чл. 11 пък четем: „Царят е върховен началник на всички военни сили в царството, както в мирно така и във военно време“. А ето какво пише известният чл. 17: „Царят е представител на държавата във всичките й сношения с другите държави. От негово име правителството прего-

варя и сключва с другите държави всички договори, които се утвърждават от царя. Тия договори се съобщават от министрите на Народното събрание, щом като интересите и сигурността на страната допускат това". И всичкото това е допълнено още с чл. 47, който гласи: „Ако би държавата да се заплашва от някоя външна или вътрешна опасност, а Народното събрание не би могло да се свика, то само в такъв случай царят, по представление на Министерския съвет и под обща отговорност на министрите, може да издава наредби и да прави разпореждания, които имат задължителна сила като закон. Такива извънредни наредби и разпореждания се представят за одобрение на първото свикане след това Народно събрание.“

Какво показва всичко това? Това говори за туй, че съдбата на България, най-ценното на един народ — независимостта на неговата страна, нещо повече, въпросът да съществува ли, или да не съществува България е бил поверен, е бил поставен в ръцете, в зависимост от волята, от прищевките и капризите на едно лице, на монарха, на един чужд агент в нашата страна. Цар Фердинанд и цар Борис по силата на властта, с която бяха облечени от търновската конституция, можеха да сключват зад гърба на българския народ тайни договори с чужди държави и въпреки волята му да го въвлечат във войни, във военни авантюри, внасящи нищо общо с интересите на България, да проливат изобилно кръта на сановите на българския народ и да излагат на най-големи опасности независимостта в съществуването на страната.

Чудно ли е тогава, че в разстояние на 30 години България войди три войни, от които тя излезе с поражения, които свършиха с катастрофи? Случайно ли е това явление? Не, то е напълно закономерно. То подчертава силно факта, че съдбините на България, нейната външна политика се е водила от авантюристи, от лица и групи, чиито егоницистични, династически и групови интереси нямат нищо общо с жизнените, с върховните интереси на българския народ.

Та няма може здравомислещ човек да допусне, че безумната, авантюристична външна политика на България, която докара толкова злини и нещастия, се дължи на авантюристичните склонности на българския народ? Не, българският народ е един трезвен, със здрав разум народ, с практически усет, с добър нюх — народ, който седем пъти мери и един път крои. Не така стон работата обаче с неговите управници в миналото. Нещастieto на българския народ се състоеше в това, че в България бе настанена една чужда династия, която с кучешка вяност служеше на завоевателните стремехи на немския империализъм на Балканите и в близкия Изток. Фердинанд и Борис трябваше да създадат от България предния пост на немската експанзия на Изток, да отварят вратите за немския „Drang nach Osten“.

Нещастieto на българския народ се състоеше още в това, че навъдните се в България царедворски партии, ямаха някакви корени в народа. Те представляваха онзи тънък господстващ слой в страната, който разбираше свободата и независимостта на България като свобода за себе си, свободно да граби и да се обогатява върху гърба на народа. Фердинанд и Борис не им пречеха в този грабеж и дори нещо повече — те ги насърчаваха в това и им съдействаха, като ги повижаваха ту един, ту друг на власт, за да грабят и да забогатяват.

Ясно е следователно, че царедворските партии от своя страна не можеха да не се отплатят със същата монета към династията, която предоставяла на нея тя да се разпорежда със съдбините на България. Истинският патриотизъм, любовта към народа и родината липсваше у този господстващ слой. Това бяха синовете и внуците на старите чорбаджии, които наричаха апостолите на свободата Левски, Ботев, Стефан Караджа, Бенковски и други нехранимайковци и които нямат никаква, абсолютно никаква заслуга към освободителната борба на българския народ, към освобождението на България.

Чудно ли е тогава, че патриотизмът на тези привилегировани слоеве беше съвършено повърхностен и фалшив? Те бяха чужди на интересите на широките народни маси, те не чувстваха пулса на народа, те не можеха и не искаха да чуят гласа на неговия здрав разум, на неговите предупреждения. Заедно с династията те се опитаха да създадат един гнил национализъм и патриотизъм, който те раздухвал до крайни предели, до един дон-кихотски великобългарски шовинизъм, в който имаше всичко друго, но не и здрав смисъл, но не и истински патриотизъм. Те се опитаха да облекат в тогата на „национални идеали“ своите егоницистични грабителски интереси, както и династическите интереси на монарха, за да прикрият по този начин своята антинационална и авантюристична политика за хегемония на Балканите. Те се стряха да издигнат до степен на „национални идеали“ налудничавите блянове на българския монархизъм за създаване от България „Прусия на Балканите“. Всички вече знаем, че резултатите от политиката за осъществяване на тези „национални идеали“ бяха само националните катастрофи. И не можеше да бъде иначе.

В новата история на България изпква един факт, който заслужава силно да се отбележи. Този факт е следният: колкото повече господстващият тънък слой забогатява, толкова повече той се отчуждава от народа, толкова повече той къса с демократическите традиции на нашите възрожденци, на традициите и духа на учредителното събрание, на което бе изработена търновската конституция. Той все повече се отдалечава от тези традиции и все повече отожествява както във вътрешната, така и във външната политика своите интереси с интересите на династията, на монархизма.

Този процес на реакционизиране на господстващия слой у нас се вижда и от изменението, които на два пъти бяха направени върху търновската конституция. Така, както изменението, направено в 1893 г. от IV Велико народно събрание, така и изменението в

1911 г. от V Велико народно събрание бият в една и съща точка, целят само едно: да засилят още повече авторитета на монарха в България, да дадат колкото се може повече власт в ръцете му.

Заслужава да се спрем малко повече върху изменението на търновската конституция, станали в 1911 г. Тогава се узакони новата титла на монарха — „цар на българите“, която той противозаконно беше си присвоил още в 1908 г., когато бе провъзгласена независимостта на България и която титла вече криеше в себе си зародиша на бъдещите военни авантюри. Впрочем, в 1908 г. българският монархизъм и тогавашното българско правителство извършиха първата голяма измяна към славянството, играйки ролята на послушни оръдия на немския империализъм. Известно е, че обявяването на независимостта на България беше едно събитие, което трябваше да изиграе само една подчинена роля, което бе предназначено да прикрие и улесни главното събитие — заграбването на древните славянски земи Босна и Херцеговина от Австро-Унгария.

Другото изменение на търновската конституция в 1911 г. се отнасяше до чл. 17. Това изменение развързваше окончателно ръцете на българския монарх във външната политика, като му даваше право да сключва с други държави зад гърба на българския народ тайни военни договори, каквито той намери за добре. По-рано монархът бе задължен да има пълномощието на Народното събрание. Сега той е съвършено освободен от тези условности и може, без да пита Народното събрание, без негово съгласие, да сключва тайни военни или политически договори и конвенции. С това изменението на чл. 17 се коронясва една нова ера в живота на България — ерата на личния режим. Откриха се широко вратите на онази чужда на българския народ авантюристическа политика, която донесе толкова нещастия на нашата страна. И наистина, такава сервилност, такава капитулация пред монархизма, каквато извършиха носителите на великобългарския шовинизъм в V Велико народно събрание, рядко се случва в историята на един народ. Тези фалшиви патриоти сами си подписаха свидетелство за бедност, сами абдикираха от онова роля да ръководят съдбините на България, в името на която роля те господстваха и държаха в подчинение българския народ. Това е един паметник на срам и позор за казионните български патриоти от онова време, които предадоха осъществяването на така наречените „национални идеали“, около които вдигаха такъв голям шум, в ръцете на един монарх немец, в ръцете на един чужд агент, на един враг на славянството и на разбрателството между балканските народи.

В V Велико народно събрание си дадох сражение двете все по-ясно очертаващи се сили в българския политически живот: на една страна бяха силите на реакцията, на царедворските котерии, защитаващи изменението на чл. 17 от конституцията; на другата страна бяха партията на народа, нарастващите сили на новата демократия, упорито защитаващи правата и свободите на народа от посегателствата на реакцията и монархизма. Исторически ще останат пламенните речи в V Велико народно събрание на Стамболийски, Найчо Цанов, Янко Сакъзов и Владо Власовски против престъпните домогвания на монархизма, против засилването на личния режим в България.

Българската социалдемократическа партия — тесни социалисти — излезе по този случай с един исторически манифест, напечатан в „Работнически вестник“, от 4 януари 1911 г., в който се разбулва и заклеймява атенатът, вършен против свободите и правата на българския народ. В този манифест между другото ние четем: „Най-съществението изменение, които присема попълването преди всичко от реакционери-монархисти Народно събрание, са ония, с които се дава на немския коронован агент в България титлата „цар на българите“ и му се дава правото да сключва тайни противонародни политически и военни договори с другите държави, без да се допитва до Народното събрание. С това властта се поема напълно от монархията и нейния „управляващ комитет“, наречен правителство. Тия изменения са износни само за грабителските интереси на монархическата власт, на династията и на нейния съюзник — буржоазно-капиталистическата клика, които вече имат „законни“ възможности да провеждат тесногръда националистическа политика на завоевания.“

На 25 април 1914 г. от трибуната на Народното събрание основателят на партията Димитър Благоев разви в една съкрушителна реч предложението на тесните социалисти за отговорността по войните 1912/1913 г. В тази своя реч Благоев заяви между другото: „Изменението на чл. 17 от конституцията беше най-гибелно за България. То беше, може да се каже, една от причините за тикване на България към катастрофа. С изменението на чл. 17 от конституцията се отне правото на Народното събрание да знае какви договори България има нужда да сключва и с кого. След тази измяна спрямо българския народ, която се извърши с изменението на чл. 17 от конституцията, ние вече виждаме и друга измяна, измяна, която доведе до войни, и оттам нататък вече идат последствията, които ни доведоха до катастрофа. Изменението на чл. 17 от конституцията е едно престъпление, което, според нашата група, трябва да бъде подведено по следствието на анкетната комисия, за да се определи отговорността на тия, които си позволиха да приемат едно такова предложение за изменение на конституцията. . . . Нашата парламентарна група внася конкретно предложение за парламентарна акета, а именно: да се издирят и установят с какви дипломатически и военни цели е предприето изменението на чл. 17 от конституцията.“ И т. н.

На 29 април по същия повод пак в Народното събрание, големият народен трибун Георги Кирков в произнесената реч между другото е заявил: „Ако анкетата не успее да открие престъплението, историята ще го открие. Тя ще отбележи най-голямото предателство, което може да се извърши спрямо един народ, тласнат в странна кървава авантюра от своите управници, и в последния критически момент оставен от тях, за да бъде спасен

династията! Тая истина трябва да излезе наяве. Тази анкета трябва да изнесе не само виновността на Даневия кабинет, но и пакостната роля на династията в България!

Цар Фердинанд не закъсня да се възползува от голямата свобода на действие, която му даваше изменението на чл. 17 от конституцията. Още същата 1911 г. се започват преговорите за сключване на таен военен договор със Сърбия. Такъв договор се сключва в началото на 1912 г. както със Сърбия, така и с Гърция. В основата на тези военни договори се поставя, разбира се, не задачата за освобождаването на Македония, за извоюване нейната автономия, за която се бореше цялото разноразлично нейно население, а за разподелята ѝ между балканските съюзници.

След победоносните боеве на българската армия при Люле-Бурнас Фердинанд високомерно отхвърля направеното предложение за примирие от страна на великия везир Кемал Паша, блажен от безумиата си мисъл да влезне триумфално като победител в Цариград. Така бе жертвуван съвършено напрасно животът на десетки хиляди още млади български синове и проиграно всичко, което бе постигнато в резултат на храбростта и героизма на българските войски.

Известно е по-нататък едно от най-големите престъпления на Фердинанд, извършено от него по заповед на Виена на 16 юни 1913 г. и с което се турна началото на междусъюзническата война и се разпалиха раздорите между балканските народи. Създаденият балкански съюз, който бе една значителна крачка напред по пътя на разбирателството на балканските народи, бе станал трън в очите на немския империализъм и затова последният положи големи усилия, за да го разруши. За тази цел той изпозлува своя верен агент Фердинанд, готов на всички коварства, когато се касаше да се нанесе удар върху славянската солидарност и да се услужи на каузата на германизма. „Никой не знае как ще свърши сегашното враждебно действие между България и Сърбия — бе заявил по повод на междусъюзническата война германският канцлер Бетман Холвег на австроунгарския министър на външните работи — но едно е ясно: който и да бъде победител, и двете страни ще се изтощат и ще се ненавиждат помежду си... На такъв изход на работите Австрия не бива да пречи.“

Ето изпълнител на какви престъпни внушения се яви Фердинанд на 16 юни, когато постави началото на първата национална катастрофа на България. За да потвърди още един път своята явна служба на немския империализъм на 6 ноември 1913 г. след сполетялата България катастрофа, Фердинанд бе направил във Виена пред австроунгарския министър-председател граф Бертолд следната дръзка декларация: „С руското влияние в България е свършено веднаж завинаги.“ И след това добавил: „Единственото българско желание е сближение с монархията. Помогнете ми — заявил Фердинанд — и ние ще знаем как да ви се отплатим.“

Като израз на възмущението и протеста на народните маси от тази престъпна авантюристична политика на българския монархизъм, Димитър Благоев, от името на българската социалдемократическа партия — тесни социалисти — е прочел на 15 март 1915 г. при закриването първата сесия на XVII обикновено Народно събрание декларация, в която между другото се казва: „Ние сме пред закриването на първата редовна парламентарна сесия на Народното събрание... Повикано на живот, след една нещастна война, то имаше за задача да оглави България... То не направя нищо, за да се гарантира правото на народа да бъде върховен господар на своите съдбини. То остави монархизма, както и в миналото, да бъде неограничен разпоредител с народните съдбини. То остави да влияе същия абсолютизъм в ръководството на външната политика, единичка заслуга на който е катастрофата от 1912/1913 г. Народното събрание и в тия страшни исторически дни не се издигна до положението си на върховна власт на страната, не се опита да поеме в ръцете си ръководството на външните сношения на държавата. Не намери даже достатъчно смелост да поиска сметка от правителството за неговите дела. Народното събрание просто абдикира от най-важното си право, а остави на монархизма и на неговите явни и тайни агенти пълната възможност да комплотира против свободата и независимостта на българския народ.“

В тези думи, както виждаме, е съвършено ясно охарактеризирана оная роля на послушен инструмент в ръцете на монарха на изпълнителната власт, каквато Народното събрание през това време е играло. Тук ние намираме и прекрасни мисли за това, какво трябва да бъде едно истинско Народно събрание, ако то трябва да се издигне на висотата, на която го изискват да бъде интересите на народа.

Останал безнаказан за престъпленията, които докараха първата национална катастрофа, монархизмът в България стана още по-дързък и по-брутален в провежданата от него престъпна антинародна политика. Той не се поколеба, опирайки се върху партия и правителства, които нямаша нищо общо с широките слоеве на народа да въвлече България против волята на българския народ в голямата световна война на страната на Германия в 1915 г. и да я опълчи против другите славянски народи и против нашия освободител — руския народ. Това ново национално предателство на българския монархизъм и на царедворските котеири около него завърши също така фатално — с новата катастрофа в 1918 г.

Фердинанд си отиде наистина, но монархизмът, коренът на злото в България, си остана. Мястото на Фердинанд зае син му Борис — друг един още по-коварен агент на немския империализъм на Балканите. Демократичните сили в нашата страна, поради своята разпокъсаност и недостатъчна организираност, не можаха да създадат оная мощна обществено-политическа сила, която трябваше да помете монархизма и цялата оная грабителска, продажна и лъжепатриотарска папала, на която той се спираше.

На 12 ноември 1919 г. от страна на нашата партия бе изработен и внесен в XVIII обикновено Народно събрание следният законопроект за съдене виновниците за народната катастрофа:

„Чл. 1. Съдят се от народния съд: а) царят и министрите, които са обявили и водили войните през 1912—1913 и 1915—1918 г.; б) царят и министрите, които са заповядали военните действия на 16 юни 1913 г. или, като са знаели за тази заповед, не ѝ се противопоставили, както и главнокомандуваният и помощника му, които са предприели тия военни действия; в) царят и министрите и техните помощници, които са сключили тайни договори за война или чрез тайни договори или конвенции са обещали военна помощ на чужди държави; г) царят, министрите и главнокомандуваният или помощникът му, които не са сключили примирие, когато то е било възможно, или след сключеното примирие са възобновили военните действия; д) депутатите, които са гласували кредитите за войната.“

По-нататък се иска съденето също така и на подкупени обществени и политически дейци и журналисти, на гешефтарите и спекулантите, натрупали милиони през време на народното нещастие и т. н.

За съжаление, това предложение не намери нужната поддръжка и остана неосъществено. Престъпниците и този път, въпреки разиграния фарс за съдене на виновниците, останаха ненаказани.

Фердинанд си отиде от България здрав и читав, за да заяви на 3 ноември 1918 г. пред кореспондент на германския в. „Берлинер тагблат“ следното: „Историята един ден ще каже, че аз останах докрай перен съюзник на Германия и Австро-Унгария. За тази немска политика аз работих в продължение на 32-годишното си царуване.“

Може ли да има наистина по-тежка присъда за българските правителства и за царедворските партии, които станяха проводници на тази престъпна антинационална и предателска политика на Фердинанда? Каква жестока ирония за онези великобългарски патриотари, които се опитваха да заблуждават народа, че те, начело с Фердинанд, се борили за осъществяването на не нещо друго, а на „националните идеали“ на българския народ! Каква подигравка наистина с тогавашните и днешните поклонници на „демократизма“ и „народния характер“ на търновската конституция!

При цар Борис продължи същата тази политика на служене на немските интереси, само че този път в значително по-прикрита форма. Това бе политика на изолждане на българския народ от другите братски славянски народи. Ясно беше, че само с окончателното ликвидиране на монархизма в България можеше да настъпи онова естествено положение за нашата страна, което Фердинанд явно бе угадил в своята декларация, направена на 3 октомври 1915 г. пред руския посланик в София — Савински — и която гласи така: „В този същия ден, когато аз ще напусна арената на световната или балканската политика, дълбоката пропаст разделяща сега българския и руския народи, ще изчезне като приказка и пътят за свободното сближение между двата народа ще бъде свободен.“

Този ден, както знаем, настъпи не след напускането на България от Фердинанд, а на 9 септември 1944 г., когато въстаният народ ликвидира фактически монархизма у нас и взе сам властта в ръцете си. Българският народ трябваше да преживее жестоко-стите и униженията на 20-годишната фашистка диктатура на цар Борис, на цанковци, филовци, божиловци, да преживее ужасите на 9-юлския преврат, кървавото потушаване на народното септемврийско въстание, да бъде свидетел на новото предателство на българския монархизъм и фашизъм — превръщането на България в позорен сателит на хитлеристка Германия — а в същото време да преживее упоритите и славни борби на нашия народ, на нашите героични партизани, за да се стигне до светлия ден на народната победа на 9 септември.

Прикачането на България за коцесницата на хитлеристка Германия — тази най-реакционна и най-агресивна страна — и противопоставянето ѝ на демократичните държави, на славянските страни и най-прогресивната страна в света — Съветския съюз — бе едно от най-големите престъпления на българския монархизъм и на реакционните и фашистки сили в нашата страна. Напразни останаха всички усилия на Съветския съюз да отклони България от опасния път. Още на 18 ноември 1940 г. цар Борис при срещата си с Хитлер в Берхтесгаден, правейки един дълбок реверанс до земята пред фюрера, с лакейска покорност заяви: „Не забравяйте, че там долу на Балканите имате един верен приятел. Не го изоставяйте.“

Колко далече е отишла сервилността на българския монархизъм пред хитлеристка Германия, показва един факт, който ни съобщава Богдан Филев в своя дневник, а именно, че Хитлер, при една среща с цар Борис на 20 юни 1941 г., направил внушението, че българите трябва да сменят славянската азбука, за да се намали руското влияние сред българския народ. Тук учудва не толкова нахалството и цинизма на Хитлер, колкото фактът, че германските фашисти са третирали нашата страна не повече, ни по-малко от една своя колония.

Цели 56 години династията на Кобургите тъпчеше със своите немски ботуши свещената българска земя, цинично се газеше с правата и свободите, с желанията и чувствата на българския народ. Повече от половин век Фердинанд и Борис водяха една вдъхновявана от немския империализъм, чужда на българския народ, предателска антинационална и антиславянска политика, която едва не погуби България. „Това беше — казва другарят Георги Димитров в речта си по отговора на тронното слово, държана на 25 декември 1945 г. в Народното събрание — линия на вражда между България и другите нейни съседи: линия на противопоставяне България на нейната освободителка Велика Русия.“

Това беше провеждане на макиавелсткия принцип: „разделяй и владей“. Цели 56 години българските реакционни сили, носители

лите на гнилия национализъм и патриотизъм в нашата страна, на великобългарския шовинизъм, вървяха ръка за ръка с монархизма, служеха му честно и верно и участваха наравно с него във всички престъпления против българския народ.

Г-жи и г-да народни представители! Големият факт, който нас особено ни интересува сега и който дебело трябва да се подчертае, това е, че всичките престъпления на монархизма и на неговите съучастници в лицето на реакционните и фашистки сили в нашата страна по отношение на върховните интереси на българския народ се вършат през всичкото време под сянката на търновската конституция. Търновската конституция, една трета от членовете на която са посветени за определяне прерогативите на короната, стана, заедно с монархизма у нас, синоним на националните нещастия и катастрофи и дори може да се каже — синоним на националното предателство. Търновската конституция, в рамките на която Фердинанд и Борис цели 56 години престъпно разиграваха коня си, безпачкавно предаваха интересите на страната на немския империализъм, на няколко пъти колаха гроба на националната независимост на България, такава една конституция не можеше да продължава повече да бъде конституция на освободения се на 9 септември български народ. Ето защо всред българския народ след 9 септември нямаше по-популярно искане от това: да се ликвидира с монархизма, да се провъзгласи републиката, да се създаде нова републиканска народна и истински демократична конституция. И затова денят на референдума за републиката, 8 септември 1946 г., се превърна в истински всенароден празник. Затова новата проекто-конституция стана истинско народно дело и се посрещна с най-голяма радост от всички честни българи.

Г-жи и г-да народни представители! В основата на новата конституция е легнал големият принцип на истинското народовластие, а именно, че властта в Народната република България произтича от народа и принадлежи на народа. Народното събрание е представител на народа и върховен орган на държавната власт. Народното събрание упражнява контрол върху цялото управление на държавата. Без неговото одобрение не може да се води нито вътрешната, нито външната политика на страната. То одобрява всички сключени от правителството международни договори. То решава въпросите за война и мир. Единството на народната власт във всичките нейни функции и проявления се осъществява в и чрез Народното събрание. То избира председателя на Министерския съвет, участва в избирането на председателя на републиката, избира председателите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд, както и главния прокурор на Народната република. По този начин е осъществено единството на народовластието по всички линии, във всички области на държавното управление.

Напълно в духа на истинската народна демокрация е това, че председателят на републиката няма да бъде нещо като некоординиран държавен глава, който да стои над другите органи на държавната власт и чиято дума да бъде решаващата в републиката — едно желание, което е характерно за реакционните среди във всички страни. В същото време според проекто-конституцията председателят на републиката не е и един фигурант само в управителната система на държавата, натоварен само с представителни функции. Напротив, председателят на републиката у нас ще бъде един достатъчно активен фактор в управлението на страната. Така например той упражнява общо наблюдение над дейността на министрите и изисква и приема доклади. Той свиква и председателствува Министерския съвет за разглеждане на въпроси, които той поставя. С една дума, според проекто-конституцията държавната власт и нейните органи представляват и функционират като единно, стройно цяло, в което отделните функции се взаимно проникват в интереса на хармоничното сътрудничество. На върха на това хармонично цяло, съставено от различни части, без съмнение стои Народното събрание — върховният орган на държавната власт.

При това положение на нещата може с най-голяма увереност да се каже, че новият проект за конституция не оставя никакъв простор за развиване на личен режим, какъвто имаше в миналото. Народовластието, което като червена нишка пронизва всички отдели на конституцията, изключва възможността също така за каквато и да е тайна дипломация, за каквато и да е антинационална, противна на народните интереси политика, която в миналото докара толкова нещастия на нашия народ. При съществуващото народо-властие, при режима на народната демокрация не е възможна такава престъпна игра със съдбата на нашата родина, каквато ние наблюдавахме при режимите до 9 септември, при режимите на търновската конституция. При режима на народната власт не може да върее една политика на измяна към славянството, една политика на превръщане България в сателит, в колония на някоя империалистическа държава или в плацдарм за агресивни планове срещу нашия двоен освободител — великия Съветски съюз. Не!

Гаранция, че това не може вече да стане у нас е българският народ, който здраво държи властта в ръцете си. (Бурни и продължителни ръкоплескания от мнозинството) Гаранция за това са онези постановления в проекто-конституцията, които бият по монополистичния, по паразитния и спекулантски капитал и подкопават по този начин икономическата основа на реставраторските сили. „Великото народно събрание — казва се в направената декларация в Народното събрание от другаря Георги Димитров от името на парламентарната група на Българската работническа партия — комунисти, като впише и осигури в основния закон на страната, в новата конституция, всички политически, икономически, културни и социални завоевания на българския народ в дългогодишната му борба срещу чуждия гнет, монархизма, фашизма и реакцията, в същото време ще пресече възможностите за каквато и да е реставрация, за всяко връщане нашата страна назад и ще направи възможно по-нататъшното обществено развитие по пътя на прогреса и общонародното благоденствие“.

Проектът за новата конституция ни дава наистина гаранция против реставрацията на старото положение. Той създава всички благоприятни възможности за продължаването с още по-голям успех на мирната демократична външна политика на отечественофронтското правителство — политика на вечна дружба с нашия двоен освободител — великия Съветски съюз, на най-тесни връзки с братските славянски народи и на сътрудничество с всички демократични страни — една външна политика, която досега даде твърде благоприятни резултати и която за в бъдеще открива още по-добри перспективи.

Г-жи и г-да народни представители! Макар новата проекто-конституция да се посрещна с най-голямо задоволство от огромното болшинство на народа, който я счита като своя собствена рожба, все пак тя има и свои противници, и то върли противници. Разбира се, иначе не можеше и да бъде. Шом има противници на народния режим, установен след 9 септември, не може да няма противници и на конституцията, в която са отразени всичките завоевания на този режим.

Кои са тези противници? Това са всички засегнати от 9 септември, от народния режим, всички, които считат, че са изгубили своя предишен рай. Това са оstarъците от онези всеилни намерения си крепители на монархизма в България, на борисовци, цанковци, фанатовци и др. Това са силите на реакцията в нашата страна. Политически представители на тези реакционни сили в нашата страна, както е известно, днес са господата тук отлясно — така наречената обединена опозиция — обединена не на базата на никакви принципи, а на базата на люта омраза против всичко ново и на стремежа за връщане на старото.

Какво противопоставя нашата опозиция на новия проект за конституция? Някой нов, по-прогресивен, по-демократичен проект ли? Не, нищо подобно. Цели шест месеца проектът за новата конституция на народната власт бе предоставен на всенародно обсъждане. Той се обсъжда най-подробно в конституционната комисия. Най-добрите специалисти у нас си казаха думата по него, дадоха своите мнения и направиха своите предложения. Непо повече — народът от градове и села на хиляди събрания и митинги, на конференции и конгреси изказа своите одобрения и направи своите бележки върху проекто-конституцията. Рядко ще намерите друга конституция, която да е преминала през една толкова продължителна фаза на зряло обсъждане от цялата общественост и устно, и чрез печатното слово. През всичкото това време, в разстояние на повече от шест месеца, опозиционните главатарии у нас не намериха да противопоставят нищо по-ново, по-съвременно, нищо по-прогресивно на новата проекто-конституция, освен старата, изживяла времето си търновска конституция. Те провъзгласиха за светия тази конституция, в рамките на която цели 56 години Кобургската династия гасеше най-ценните върховните интереси на българския народ и се гавреше с неговото национално достоинство. Непо повече — ние колапетковци и косталулчевци през всичкото това време не давахме косъм да падне от търновската конституция. Те се обявиха дори открито за запазване на монархията у нас.

Никола Петков (ЗНП): Това е лъжа.

Владимир Поптомов (к): Сега ще видим, дали е лъжа.

Никола Петков (ЗНП): Лъжа е.

Владимир Поптомов (к): Едва след време, виждайки, че са загизили дълбоко в тинята на реакцията и че ще се демаскират окончателно пред народа, те внезапно се обявиха за републиканци. След това обаче те отново изпаднаха в комично и безизходно положение пред очите на целия народ. На въпроса на народа: е добре, г-да опозиционери, вие се обявихте против новата проекто-конституция, но вие не сте в състояние да предложите нищо друго, освен оstarълата, отживяла времето си и дискредитирана търновска конституция — който въпрос се задаваше цели шест месеца на опозиционните главатарии — те не бяха в състояние да отговорят нищо. Най-сетне те се видяха принудени да излязат от това крайно неудобно положение за тях. И онзи ден, както вече видяхме, г-я Никола Петков пушна тук от трибуната на Великото народно събрание един кър-фшешек — (Смях и ръкоплескания от мнозинството) поднесе на народните представители една скърпена набързо...

Никола Петков (ЗНП): Петко Куниин каза, че е атомна бомба, а вие сега казвате „кър-фшешек“.

Владимир Поптомов (к): ... проекто-конституция, която представява един ертин, но доброкачествен тюрлю-гювеч.

Христо Юруков (р): Вие го смятате за атомна бомба, а то си е кър-фшешек.

Никола Петков (ЗНП): Петко Куниин каза, че е атомна бомба. Това не го казвам аз.

Владимир Поптомов (к): Шо се отнася до външната страна на тази проекто-конституция — това е един проект, в който няма и най-елементарната логическа последователност, който е изпълнен с редица противоречия и абсурди. Ще ви приведа един пример също. В конституцията на колапетковци и косталулчевци се мъдри следният знаменителен текст: „Никаква част от народа и никога лице не може да си присвои управлението“.

Никола Петков (ЗНП): Да, така е

Владимир Поптомов (к): Това обаче не пречи на авторите на тази „генизна“ конституция да направят от председателя на републиката едно лице, което е облечено в такава власт, че то държи фактически цялото управление в ръцете си и представлява един истински некоронован държавен глава.

Никола Петков (ЗНП): Изглежда, че не сте я чели въобще, защото ли едно право няма председателят на републиката в повечето на нашия проект, отколкото по вашия. Той има право само да назначава министрите и да разтурва Парламента.

Рада Неева и други от комунистите: А то малко ли е?

Никола Петков (ЗНП): Това не е нищо.

Владимир Поптомов (к): Почакайте, за да видите какво е. — Така, по Никола Петковата конституция председателят на републиката е, който назначава и уволнява както министър-председателя, така и останалите министри. Той разпуска Народното събрание. Той утвърждава или не утвърждава законите. Той е върховен началник на армията и т. н. Питам се сега, как авторите на опозиционния проект-конституция съгласуват тази всепална власт, с която обличат председателя на републиката, с горния текст — че някакво лице не може да си присвои управлението?

Коста Лулчев (сЛ): Не може!

Владимир Поптомов (к): Ясно е, че горещитираният текст е само една демагогска и абсурдна фраза.

Никола Петков (ЗНП): Че това присвояване на управление ли е? Това право му го дава конституцията.

Владимир Поптомов (к): Опозиционните водачи, както се вижда, са си въобразили, че като напудрят старата баба — търновската конституция, като я поукрасят с най-евтини гердани и други фалшиви украшения от разни цветове, ще успеят да излъжат българския народ, за да биде в лицето на тази реакционна, антинародна конституция нещо ново и дори демократично. Изхождайки обаче от безсмысления факт, че българският народ е лалече по-прозорлив и по-мъдър, отколкото са авторите на опозиционния проект за конституция, нито-и няма да позарва, че тази конституция ще успее да заблуди някого.

Какво представлява проект-конституцията на Никола Петков от гледище на нейната същност, на основните принципи, легнали в нея?

По отношение на общественостановното устройство тази проект-конституция осигурява господството, както това бе до 9 септември 1944 г., на грабителския, на спекулантския капитал в нашата страна.

Никола Петков (ЗНП): Осигурява свободата на личната инициатива.

Владимир Поптомов (к): На този едър, грабителски капитал се предоставя пълна свобода да грабчи и плячкосва трудовата собственост на работниците, селяните, занаятчиите, интелгенцията и т. н. Нещо повече, тази ограбена от народа собственост на едрия спекулантски капитал се провъзгласява в конституцията на николапетковци и косталулчевци, за „неприкосновена“.

Никола Петков (ЗНП): Така е. Така иска народът.

Владимир Поптомов (к): Никаква конфискация на тази „неприкосновена“ собственост не се допуска.

Никола Петков (ЗНП): Това иска българският народ.

Коста Лулчев (сЛ): Ако има неграмотни, че не разбират, конституцията не е виновна.

Владимир Поптомов (к): Шо се отнася до управлението на страната, както вече видяхме, фактически цялата власт е съсредоточена в некоронования монарх, наречен председател на републиката. Защо е необходима на николапетковци и косталулчевци такава мощна изключителна власт? Необходима им е, за да осигури, с помощта на организираната държавна сила, господството, властта на едрокапиталистическия слой, на спекулантите и кождерите, на едно грабителско, паразитическо мздинство над мнозинството от българския народ, над трудовия народ от градове и села.

Шо се отнася пък до правата и свободите на гражданите, проект-конституцията на Никола Петков следва пътя на формалната демокрация, която е демокрация на лъжата и лицемерието и според която и банкерът, и хамалинът, и милионерът, и беднякът били уж равни пред законите и се ползвали с еднакви права.

Никола Петков (ЗНП): Същото равенство го има и във вашата конституция. Там не е казано, че има разлика.

Владимир Поптомов (к): Там има нещо друго.

Никола Петков (ЗНП): Има, че българските граждани са равни пред законите.

Владимир Поптомов (к): Там има и много друго, има и защита на трудовата собственост.

Никола Петков (ЗНП): Това го има и в нашата, само че вашата е комунистическа, а нашата е демократическа. (Ръкоплескания от опозицията)

Владимир Поптомов (к): Слушайте да си видите гениалността във вашата конституция.

Никола Петков (ЗНП): Аз нямам такива претенции.

Владимир Поптомов (к): Никакви гаранции, никаква защита не се дава на трудовия народ и на неговите права и свободи от всевластие и всепалство на притежателите на милионните богатства.

Интересно е също така да се знае какви гаранции дава проект-конституцията на николапетковци и косталулчевци, че няма вече да се върнат времената на „личните режими“, че няма вече едно короновано или некороновано лице да си играе със съдбата на България, да превръща нашата страна в сателит, в колония на някоя империалистическа сила, в оръдие за осъществяване на нейните експанзионистки планове. Тяхната проект-конституция, в лицето на председателя на републиката, този некоронован монарх, и назначаваното от него правителство, не само че не дава никакви гаранции в това отношение, но широко отваря вратите за воденето против волята на народа на една антинационална, антиславянска, кастрафаджийска политика, която по нищо няма да се различава от авантюристическата политика на Фердинанд, Радославов, цар Борис, Филев и др., освен само по това, че след разгрома на хитлеристка България николапетковци и косталулчевци са си избрали един друг нов господар. Но това, че николапетковци и косталулчевци си имат днес нов господар, съвсем не изменя същината на външната политика, която те искат да водят и чийто успех трябва да осигури предлаганата от тях конституция. Тази политика си остава, както и по-антинародните режими преди 9 септември, антинационална, антиславянска, антисъветска, реакционна и авантюристична. Народното въстание на 9 септември обаче турна край на тази предателска противонародна външна политика. Напразни са следователно опитите на днешните слуги на реакцията да възкръсват онова, което народът е погребал вече веднаж завинаги.

Ясно е следователно за всички, че в своята основа конституцията на опозицията е една архиреакционна конституция, която иска да върне колелото на историята назад към онова положение в нашата страна, което съществуваше до 9 септември. Това е конституция за установяване в нашата страна диктатурата на едрия капитал, на спекулантите и кождерите, на кръвопийците на българския народ. От режима, който тази конституция иска да установи в нашата страна, до откритата фашистка тирания има само една малка стъпка. Този факт е многозначителен, защото той показва, че нямаме работа с „бизнисни люде“, с хора на старите режими, за които всичко ства, което им напомня за Фердинанд, за Радославов, за Борис, за Цанков, за Ляпчев, за Филев и др., е скъпо и мило и те се държат за него с двете ръце. Ръководните шабове на нашата опозиция са хора, които с завидна упоритост се бореа за запазване на монархията в нас. Вие всички си спомняте думите на Кръстю Пастухов, един от големите водачи на опозицията, казани в отговор на зададения му въпрос, за република ли е той, или за монархия...

Петър Братков (сЛ): Чрез вашите шантажи.

Владимир Поптомов (к): ... от страна на посетялите го представители на една легионерска конспиративна организация. Пастухов на зададения въпрос отговорил: „Аз по начало съм републиканец, но ако се постави въпрос за републиканска България с председател Георги Димитров, ние трябва да предпочетем царство България с цар Симеон II.“

От мнозинството: Позор!

Коста Лулчев (сЛ): Когато Пастухов се бореше против личния режим, против монархията, вие се криехте.

От мнозинството: Ей-й-й!

Петър Братков (сЛ): 16 месеца вече лежи в затвора.

Димитър Георгиев (к): Много малко лежи.

Владимир Поптомов (к): Сега ще видите какъв е Кръстю Пастухов.

Петър Братков (сЛ): За 5 месеца с 10 години е остарял.

Владимир Поптомов (к): Поставя се въпросът: може ли пастуховци и лулчевци да бъдат за една конституция, чийто народен и демократичен дух е толкова далече от техния монархически кумир в лицето на цар Симеон II?

Коста Лулчев (сЛ): Вие друсхте на ръце цар Симеон II.

Владимир Поптомов (к): Не беше ли Никола Петков, така нареченият фюрер на опозицията, който писа в тяхното „Земеделско знаме“, от 27 ноември 1943 г., статия под громкото заглавие: „Долу ръцете от светинята на българския народ — търновската конституция“.

Никола Петков (ЗНП): Защото там са отразени свободите на българския народ.

Владимир Поптомов (к): В тази своя статия Никола Петков се обявява дори и против каквото и да било изменения на търновската конституция.

Никола Петков (зНП): Това вече е лъжа. Не цитираш вярно!

Владимир Поптомов (к): Така например той там пише: „Изменението на конституцията днес е атентат срещу правата и свободите на народа“. Чувате ли? Никола Петков счита ликвидиранието на монархизма в България за атентат върху народните свободи!

Никола Петков (зНП): Това е лъжа!

Коста Лулчев (сЛ): Това само Вие можете да твърдите, който сте неграмотен и не можете да четете.

Петър Братков (сЛ): Той не знае дали е българин!

Владимир Поптомов (к): Аз моля да дойде който обича да прочете ето тази статия. (Отива към опозицията и показва една изрезка от вестник.

От мнозинството: Позор!

Никола Петков (зНП): Тия фокуси нищо не постигат. Нищо не показват с тия фокуси.

Министър-председател Георги Димитров: Сам я прочете пред Великото народно събрание.

Никола Петков (зНП): Ако беше вярно това, Вие нямате от Москва да ма пишете писмо и да ме молиге да остана в Отечественния фронт. Ако съм бил такъв реакционер, защо сте ми писали Вие това писмо?

Министър-председател Георги Димитров: Затова сега ще отидете в затвора! (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (зНП): Сега може да си отмъстите, защото сте отмъстителен човек, но с това няма да постигнете нищо. Отмъщението не е управление. Това ще разберете Вие най-добре.

Министър-председател Георги Димитров: Тук няма отмъщение. Има справедливо възмездие. (Възгласи „Вярно!“ и ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (зНП): Вие ще видите, че с мъст не се управлява.

Министър-председател Георги Димитров: Справедливо възмездие! Ще получите това, което заслужавате. (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (зНП): Аз съм си турил отдавна главата в торбата. Ако бях страхлив, нямаше да съм на 9 септември с вас.

От мнозинството: О-о-о!

Никола Петков (зНП): И днес, и утре ще се боря за свободата, и при вас, и при други. Ще се боря против всеки, който отнеме свободите на българския народ.

Министър-председател Георги Димитров: Българският народ е свободен.

Никола Петков (зНП): Вие сам признахте, че българският народ гласува за опозицията.

Министър-председател Георги Димитров: Вие разчитате на чужда помощ. Никой няма да ви спаси. Помнете това! (Ръкоплескания от мнозинството и възгласи „Вярно!“)

Никола Петков (зНП): Мене ми е чудно, че вие се боите от един човек и от един вестник. Вие, който бяхте герой в Лейпциг, сега сте страхлив и се боите от един човек и от един вестник. Това е факт. Няма защо да се занимавате с тази работа.

Димитър Котев (к): Ти си предател!

Никола Петков (зНП): Само страхливите хора прибавят до насилие. И жалко, че Вие сте изпаднали в страхливост. 20 крачки даже не можете да направите без агенти.

Министър-председател Георги Димитров: Голям герой сте Вие, но никой няма да Ви спаси. Казвам Ви го! Никой няма да Ви помогне! Аз ще Ви кажа, че Вие сте една пачва политическа. („Вярно!“ и продължителни ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (зНП): И 20 крачки не правите без агенти. Някакви заговорници няма. Това е най-голямо доказателство, че Вие сте диктатор и че се боите.

Министър-председател Георги Димитров: Използуват Ви и като истински лимон ще Ви хвърлят на боклука. (Ръкоплескания от мнозинството) Това е за назидание на всички Ваши колеги. Също и за Лулчев.

Никола Петков (зНП): Не забравяйте, че няма да ги разколебае. (Сочи опозицията) Вие ще се убедите, че няма да ги разколебае, защото не се касае за един човек, а се касае за една позиция.

Владимир Поптомов (к): Г-жи и г-да народни представители! Но това не е всичко. В уводна статия в същия вестник от 7 декември 1945 г., озаглавена „Не изменение, а възстановяване на конституцията“, същият Никола Петков пише: (Чете) „В различие от някои съседни народи, у нас въпросът за монархията не се поставя по остър начин“ — тоя катастрофи причинени от монархизма в разстояние на 30 години за николапетковци не значат нищо! — поради пълното малолетие на царя и положението на правителството, което във всяко отношение не е срещнало досега в своята дейност никъкви спънки, от които и да било конституционни фактори.“

След тази тютювателна до сълзи констатация за „малолетието на царя“ Никола Петков заключава: „Не е в интереса на страната да се правят диверсии с поставянето на ненужни проблеми.“

Както виждате, за николапетковци премахването на монархията и обявяването на републиката е една ненужна проблема и поставянето ѝ било съвършено неуместно.

Никола Петков (зНП): Аз ще ви кажа, че и Георги Димитров на 9 септември 1944 г. не иска да премахне монархията. Той самият не иска!

Ние бяхме всеяшли тогава. Защо не премахнахте монархията? В Министерския съвет защо не гласувахте премахване на монархията?

Владимир Поптомов (к): Ти защо искаш запазване на монархията?

Никола Петков (зНП): Какво значи това? — Нищо.

Владимир Поптомов (к): То значи . . .

Никола Петков (зНП): То значи, че сте неграмотен. Тая конституция не може да се изменява така.

Владимир Поптомов (к): Това показва, че с шарлатанство политика не се върши.

Никола Петков (зНП): Няма шарлатанство. Аз ви давам аргументи. На 9 септември кабинетът не премахна монархията и не установи републиката.

Владимир Поптомов (к): Това показва колко нечестно гледате във вашата политика.

Никола Петков (зНП): Вие гледате нечестно. Сега казвате така, а на 9 септември никой не го каза.

Владимир Поптомов (к): Ти, който поддържаше монархията в Сърмеон II, в последствие се обяви за републиканец!

Никола Петков (зНП): На 9 септември се изреди цялото правителство да изказва почитанията си към царяцата.

Министър Димо Казасов: Това не е вярно. Това е лъжа!

Министър д-р Рачо Ангелов: Това не е вярно. Това е мръсна лъжа!

Димитър Котев (к): Той е побъркан вече напълно.

Никола Петков (зНП): Аз не съм отишъл в двореца и затуй бях изключен.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Министър-председател Георги Димитров: (Към Никола Петков) Можеш за последен път да бъдеш словоохотлив. Това е Вашата последна дума тук, затова сте словоохотлив. (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (зНП): И последната ми дума като човек ще бъде: да живее свободата!

Владимир Поптомов (к): Един лакей на цар Симеон III!

Никола Петков (зНП): И тук лъжеш!

Петър Анастасов (сЛ): Ние искаме еда вървим към мир, а вие вървите към размирие. Това правите вие.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Владимир Поптомов (к): Г-жи и г-да народни представители! Това венцехваление на Симеон II и на неговото малолетие не попречи на „високоиндентната“ и „принципиално“ последователната опозиция на 2 август 1946 г., т. е. само след няколко месеца, да излезе с декларация, в която се казва: „БЗНС, РСДП (о) и независимите интелектуалци . . . решително заявяват, че са за републиканската форма на управление у нас“. Както виждате, фарсове един от друг по-комични!

Коста Лулчев (сЛ): Откритие!

Владимир Поптомов (к): Такива циркаджийски преметания . . .

Никола Петков (зНП): Вие сте жонгльори!

Владимир Поптомов (к): Ето я декларацията. Елате да я прочетат. Нека да дойде, защото казва, че това не е...

Коста Лулчев (сЛ): Вие сте един неграмотен човек, който не знае да чете.

Владимир Поптомов (к): Елате да, да я прочетете! Налягате! Аз Ви казвам. Заповядайте да я прочетете!

Министър-председателят Георги Димитров: Петко Стоянов е грамотен, той ще я прочете.

Коста Лулчев (сЛ): Вие и по-рано фалшифицирахте.

Рада Носва (к): Фактите са упорито нещо.

Владимир Поптомов (к): Такива циркаджийски преметания в политиката може да върши само една категория, която е лишена от всякакви принципи, или хора, на които директивите се дават откън. (Ръкоплескания от мнозинството) Най-вероятното в случая, разбира се, е и едното, и другото.

Равенс Даскалов (зНП): По себе си съдите.

Никола Петков (зНП): Ще видим кой получава директиви откън. И това ще узнае един ден българският народ.

Рада Носва (к): Съвърши се твоето!

Никола Петков (зНП): Българският народен земеделски съюз не е секция.

Владимир Поптомов (к): Може ли след всичко това нашият народ да вярва на републиканизма и демократизма на николапетковци и косталулчевци?

Министър-председателят Георги Димитров: (Към Никола Петков) Равноесието изгубихте, нали?

Никола Петков (зНП): Нищо не съм изгубил.

Министър-председателят Георги Димитров: Запазете хладнокръвие! По ще Ви бъде нужно по-нататък. (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков (зНП): Кой е изгубил равновесие, ще видим много скоро.

Кочо Бонев (зНП): (Към министър-председателя) Аз си спомням, че вие бяхте изгубили ума си през 1923 г.

Председателят Васил Коларов: (Звъни)

Владимир Поптомов (к): Г-жи и г-да народни представители! Може ли след всичко това нашият народ да вярва на републиканизма и демократизма на николапетковци и косталулчевци? Може ли да се вярва на Кръстю Пастухов и неговите съдружници, които днес се борят против народната власт на Отечествения фронт от същите реакционни позиции, от които се бореа и против режима на Стамболийски? Когато правителството на Стамболийски в 1923 г. извърши сериозно към привличане под съдебна отговорност на царските правителства, на катастрофалните на България и съдебната инквизиция, назначена по този повод, беше излязла вече със своите конкретни обвинения, тогава Кръстю Пастухов писа следното във в. „Епоха“...

Коста Лулчев (сЛ): Той беше обвинител.

Владимир Поптомов (к): Сега ще видим какъв е бил. — ... от 12 март 1923 г., една статия, озаглавена „Нашата позиция“. (Чете) „Нашата позиция“ по отговорността на бившите кабинети в Камарата не се поира на някои дружбани, а комунистите почнаха да подкажат като ожилени. Не ми прави впечатление това поведение на двете болшевишки групи — дружбани и комунисти, които са си лика вярващи в действуват сговорно даже когато тук-там трябва да се изяснява...

Ние сме за пълната министерска отговорност, обаче не сме длъжни да се съгласим по всичко с нежеланите едностранчиви заключения на една работна комисия, която от всяка сламка иска да кове стрела, за да изкара колкото е възможно повече престъпни деяния. Още по-малко ние, които сме съвременници на събитията, сме длъжни да усетим вълните на предложението за съдене на министрите, защото то е политически аргументи...

Като виждаме, пастуховци и лулчевци свършено открито са застъпници на страната на катастрофалните.

Петър Анастасов (сЛ): Я четете надолу!

Владимир Поптомов (к): И нагоре и надолу е едно и също. (Смях сред мнозинството)

Тук се стараят по всички начини да смекчат техните престъпления и негово поведение — да обвинят земеделци и комунисти, че искали да партизаниствуват с големия въпрос за отговорностите на онези управници-държавници на Кобургската династия, които донесоха толкова големи нещастия и злини на нашата страна. И това са хора, които днес лицемерно заявяват, че винаги са били с народа, че винаги са застъпвали неговите права и свободи.

Коста Лулчев (сЛ): Винаги са били и пак ще бъдат. (Смях сред мнозинството) И в бъдеще още повече.

Петър Анастасов (сЛ): Вие скъсахте с народа.

Владимир Поптомов (к): И днес тези господа от трибуната на Народното събрание истерически крещат за права и свободи. Не е ли открително лицемерие това, г-да опозиционери, от ваша страна?

Коста Лулчев (сЛ): От ваша страна — да.

Владимир Поптомов (к): Същият Кръстю Пастухов във в. „Епоха“ от 21 февруари 1923 г. ...

Петър Анастасов (сЛ): Оставете го на мира този човек.

От мнозинството: А-а-а!

Петър Анастасов (сЛ): В затвора е.

Владимир Поптомов (к): Слушай, слушай!

Кочо Бонев (зНП): Приказвате за 1923 г.

Владимир Поптомов (к): Трябва да си видите лицето един-друг. (Възбуждения от опозицията)

Петър Анастасов (сЛ): Ние се борихме срещу буржоазията.

Бочо Бонев (зНП): (Към комунистите) Вие бяхте с нея. Не бяхте ли с Цанков в 1923 г.? (Възбуждения от мнозинството)

Председателят Васил Коларов: (Звъни)

Петър Анастасов (сЛ): (Към Константин Русянов) Млъкни ти, мардер такъв! Кой ограби юрганите? Ти, червеният поп. Ще ти го докажа. Има акт.

Председателят Васил Коларов: (Звъни)

Владимир Поптомов (к): Същият Кръстю Пастухов във в. „Епоха“ от 21 февруари 1923 г., няколко месеци само преди деветоюнския преврат, писа: (Чете) „Нашата гражданска длъжност е да турим в движение всички институти, които с намесата си биха помогнали за легалното разрешение на съществуващата държавна криза“. — Криза имало в кабинета на земеделците! — „Ние имаме правото да узнаем, какво е поведението на корената по интересувания ни въпрос и дали те се солидаризират с дружбанишките планове, които водят към лоши авантюри и вътрешен терор. Формулата „царят царува, но не управлява“, изработена през първата година на миналото столетие от буржоазния либерализъм, во главе с Тиер ... си изживя времето. (Възбуждения от опозицията) Нека не се забравя, че има една разлика между сегашното време и онова преди десетилетия“ ...

Димитър Георгиев (к): По-монархисти от монархистите!

Владимир Поптомов (к): Виждате ли, г-да, от какъв чешит социалисти са пастуховци и лулчевци? Те подканват цар Борис да престане да изпълнява старата формула „да царува, но да не управлява“ и да се намеси активно в управлението против земеделското правителство и неговия ръководител Стамболийски.

От мнозинството: „Позор!“

Владимир Поптомов (к): Не напразно народът тогава ги кръсти „царски социалисти“. И това са хора, които и днес продължават да гонят за демократизъм и за народен суверенитет.

Министър-председателят Георги Димитров: И сега са „царски“ без цар! (Ръкоплескания и смях сред мнозинството)

Петър Анастасов (сЛ): Не сте много остроумни!

Кочо Бонев (зНП): И Димо Казасов е републиканец!

Владимир Поптомов (к): Прави впечатление, каква поразителна еднородност съществува в методите на борба против народния режим на Стамболийски и против днешния народен режим на Отечествения фронт. И тогава слушате на реакцията пишеха и говореха за държавна криза и днес те правят същото. И тогава те призоваваха неотговорния фактор цар Борис да се намеси в управлението, и днес призовават други да се намесят във вътрешните работи на България, с тази сама разлика, че сега се обръщат към фактори, стоящи вън от границите на България. Чудно ли е тогава, че същият този Кръстю Пастухов, един от големите водачи днес на опозицията ...

Кочо Бонев (зНП): Народен представител от София.

Владимир Поптомов (к): ... на 11 юни 1923 г., два дена след деветоюнския преврат, пише в същия в. „Епоха“ следното: (Чете) „Ние изпитваме съществена радост, и нескриваема, и чистосърдечна, че подир толкова непоносими мъки и произвол народът излезе победител — повали тиранията. Нашата борба против целенечарството и нашите предричания за катастрофалния негов край точно се сбъднаха“.

Коста Лулчев (сЛ): Това го каза Тодор Луканов.

Рада Ноева (к): Кръстю Пастухов го е писал.

Петър Анастасов (сЛ): Вие казвахте: „Селската и гражданска буржоазия се бият“ и гледахте сеир!

Владимир Поптомов (к): „Днес Стамболийски е повален като джудже, което се търкаля из прахуляка, за да избегне неизбежната участ на дербеевците“. Вижте как се насъсква към убийството на Стамболийски!

Един от мнозинството: (Към опозицията) Слушайте!

Петър Анастасов (сЛ): Слушайте я вие!

Владимир Поптомов (к): „Где е дружбашкият триумф на немякоатанасовци, кадъевци и др.“ (Смях и възгласи „Ей-й-й“ от мнозинството, придружени с ръкоплескания. Възражения от опозицията)

Един от мнозинството: Слушайте, слушайте!

Петър Анастасов (сЛ): Какво пише Димо Казасов? Прочетете и от него малко.

Владимир Поптомов (к): „Какво остана от министерските закани на стоянови, че при опит за сваляне на правителството, кръв ще се лее“... — Подиграва се и на Христо Стоянов. (Глъчка)

Петър Анастасов (сЛ): А сега избирате Казасов във вашата листа като правоверен!

Владимир Поптомов (к): По-нататък казва: „Вааре, Вааре — подражава на римски полководец — где са легионите ти? Как всичко отведнаж се промени! Слънце огрее нашата земя подир тежка мъглива зима, Лъца, озарени и засмени, се движат из улиците, необезпокоявани от никого; пресен въздух на свободата ободрява и събужда надежди за нов живот и за по-щастлива бъднина.“ (Оживление сред мнозинството)

Димитър Котев (к): Сега са съдружници!

Един от мнозинството: И Нелялко Атанасов е с тях

Министър-председател Георги Димитров: Те мислят, че и сега е така. Сега няма да стане това, което стана тогава.

Владимир Поптомов (к): Какво злорадство, г-жи и г-да народни представители, какво змийско съскане каква смъртна омраза към управлението на Стамболийски! И какво безгранична радост и телешки възторг от успеха на заговорниците, на царборисовци и цанковци над народните врагове!

Един от мнозинството: Те и сега искат същата свобода, каквато Цанков донесе.

Министър-председател Георги Димитров: Ние сме се поучили от управлението на Стамболийски много. Българският народ се поучи от неговите слабости и недостатъци, от позора и предателството на немякоатанасовци и др. и сега народът държи властта в своята ръка. (Продължителни ръкоплескания и възгласи „Барно!“ от мнозинството. Бюрото на Народното събрание, министрите и народните представители от мнозинството стават прави) Ще правите конспирация!

Никола Петков (зНП): Ама едно не научихте, за жалост, от Стамболийски — да дадете свобода на народа.

Рада Ноева (к): За фашистите няма свобода.

Министър-председател Георги Димитров: Поумнейте навреме, за да не отивате един след друг в затвора! (Ръкоплескания от мнозинството. Силни възражения от опозицията)

Петър Анастасов (сЛ): Позор!

Спас Найденов (зНП): Да живее демокрацията!

Кочо Бонев (зНП): Народа не може да турите в затвора, г-н министър-председателю! И Филев и Божилков по същия начин говореха. Вие отивате по стълките на Филев.

Един от опозицията: Това е срамът!

Петър Анастасов (сЛ): За нашите идеи и свободата ще умрем. (Възражения от мнозинството) Готов съм да ме обесите. Само вие ли можете да се борите? И ние знаем да се борим.

Министър генерал-майор Георги Дамянов: Не сте доказали. Няма кой да ви вярва.

Петър Анастасов (сЛ): Ние не бягаме.

Кочо Бонев (зНП): Българският народ знае да се бори. Той ще ви плати.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Кочо Бонев (зНП): Сега сте силни, но българският народ ще ви плати.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Министър-председател Георги Димитров: Слушайте! Във ваша полза е да послушате съвета на нашия народ! Поумнейте, докато е време! (Ръкоплескания от мнозинството)

Кочо Бонев (зНП): Ние слушаме българския народ, но все не го слушате. Мене ме е пратил тук българският народ.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Анастасов (сЛ): Народът е с нас.

Министър-председател Георги Димитров: По късата процедура ще си отидете! (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Кочо Бонев (зНП): И други преди вас са заплашвали.

Министър-председател Георги Димитров: Помнете това! Във ваша полза ще бъде.

Кочо Бонев (зНП): И Цанков така ни предупреждаваше, ни мръхаме, обаче той си отиде.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Министър Антон Югов: На тая кълка не дялай! (Възражения от опозицията)

Председател Васил Коларов: (Силно звъни)

Владимир Поптомов (к): Г-жи и г-да народни представители! В една своя реч, в първата реч на Кръстю Пастухов, произнесена след 9 юни 1923 г. на публично събрание в театър „Ренесанс“, София,...

Петър Анастасов (сЛ): Ей че ви е страх от него!

Владимир Поптомов (к):... и напечатана в брой 170, от 13 август 1923 г. на в. „Народ“, той е казал следното: (Чете)

„Почитаемо събрание! От промяната на нас не съм се явявал на публични събрания, за да хвърля един последен камък върху позорните насилници и да изкажа моето желание за по-бистрити дъни на нашата страна и на нашия народ. Покият за обнова ме е нов. Той е от 1918 г. Оттогава се разискват въпросите за реформите. В колата, която през 1919 г. бе подкарала народните работи напред, и ние бяхме въпрегнати. Фактори от дясно и от ляво направиха, че тая кола да се прекатури. Силите, които прекатуриха колата бяха дружбашите, една клика, която не обнови търсени, но боят — хванат селския народ. Вземала след това държавната власт, тази клика разстрои финансите, погаси свободите и личните сигурности и свободите. Управлението на дружбашите попречи пътя на развитието на страната.“

И по-нататък следва: „Но не всички, които се оказаха опозиция на дружбашите, бяха в състояние да ги свалят. Блокът, след опита с един замах да сваля дружбашите, капитулира.“

Петър Анастасов (сЛ): Това по конституцията ли е?

Владимир Поптомов (к): „Комunistите бяха крештели и аргати на дружбашите. Те действат по дадена от Москва диалогиза. Ние, малката уж социалдемократия, издигнахме нови знамена за обнова, ние не паднахме под ударите на неприятели“ — т. е. на Стамболийски. — „Ние останалите неуязвени и създадохме онези социалогически условия, които доведоха катастрофата на дружбашката.“ (Възражения от опозицията)

Един от мнозинството: Чувайте, чувайте!

Владимир Поптомов (к): В скоби стои „ръкоплескания“. „Ние не се водихме от користолюбие, ние нямахме чувствителност на властници, а бяхме верни на нашето учение, да носим байрака на свободата!“ — Следват пак ръкоплескания.

Иван Колринков (сЛ): Пуснете го от затвора, да ви отговори.

Владимир Поптомов (к): По-нататък следва заключението: „9 юни в този смисъл е нашия рождба и ние поради това имаме интерес да узнаем, къде отиваме, да не допуснем да пометне движението на свободата и да не стигнем до ново разочарование.“ Боят се да не стане преврат, да падне Цанков и да дойде народът на власт и казват на Цанков: „Дръжте здраве, защото ние родихме 9 юни, наша рождба е той.“

Г-жи и г-да народни представители! Сега вие виждате съвършено ясно едно автентично свидетелство от страна на един от големите шефове на опозицията, чия рождба е 9 юни. Ясно е, че тук ние имаме работа с хора, които винаги са били врагове на народа.

винаги са служили с кучешка вяроност на реакцията. Пита се сега: може ли от тях хора да се иска днес да възприемат и да одобряват една такава народна, една такава истинска демократична проекто-конституция, каквато е сложената сега на разглеждане във Великото народно събрание? Разбира се, не.

Но на пастуховци и лулчевци, които не намираха достатъчно ласкави думи, за да обсишат с тях превратаджите и убийците на народа, които, както самите те заявяват, са били с препълнени от искрена радост сърца, две седмици след 9 юни се променя рязко настроението. Те изказват недоволство, те дори се сърдят на новата власт на цанковци. Защо са недоволни и защо се сърдят? Защото Цанков и палачите около него, след смазване съпротивата в селата, след зверското убийство на Стамболийски и на стотини и хиляди неговии другари, започнали да освобождават някои от зрелостните в престъпниците затвори и полицейски участъци. По този повод именно в „Епоха“ на пастуховци и лулчевци от 23 юни 1923 г. писа една твърде сърдита статия, в която между другото четем: „... пускат ги... днес една, утре друг... обществото гледа, чули се... и затаява в душата си голямо негодувание за това, на което е самодетел“.

От мнозинството: Е-е-е!

Един от мнозинството: Социалдемократ!

Рада Носва (к): Мръсна гад!

Владимир Поптомов (к): Както виждате, те са по-тури от султана, те са по-реакционери и палачи, отколкото самия Цанков. Тук изобщо се оправдава мъдрото изречение, че често лаксите на реакцията са по-жестоките от самата нея.

А ето какво се казва за Цанков и съучастниците в деветоюнския преврат в декларацията на партияния съвет на лулчевци, напечатан във в. „Народ“ от 28 юни 1923 г.: (Чете) „Участниците в събитията — войска и граждани — действаха по внушение и като негласни изпълномощници на единодушната народна воля.“ Превратаджите действували по единодушната воля на народа! (Възражението от опозицията)

Вижте ли сега, г-да народни представители, пастуховци и лулчевци кои наричат изразители и изпълномощници на народната воля? За тях това са цанковци, борисовци, лалчевци, филковци, божилковци и други. (Възражението от опозицията) Запомнете добре следователно, че когато тук от дясно се качват на тази трибуна и ви говорят за народна воля, за народна свобода, за свобода на гражданя, за народни интереси, в същност се касае за волята, за свободата и за интересите на реакцията, на потисниците, на издизаните на народа, на народните врагове! (Ръкоплескания и възгласи „Вярно!“ от мнозинството)

Един от мнозинството: И за тях писаха конституцията си!

Владимир Поптомов (к): Както виждаме, и през времето на Стамболийски управлението се наричаше от реакцията и нейните слуги управление на терор и тирания и днес ние слушаме да се приписват същите приказки от шикопетковци и косталучевци за днешния режим на народната демокрация. И тогава те се радваха на 9 юни, че е паднал „тиранинът“, и днес те лягат и стават с болящата мечта за някакъв нов 9 юни, който ще бъде наложен от външни сили, от някакви външни фактори.

Петър Анастасов (сЛ): Това е лъжа!

Владимир Поптомов (к): Г-да опозиционери! Избийте от главите си тази налудничавая мисъл! Нов 9 юни ние няма да видим никога вече! (Ръкоплескания и възгласи „Вярно!“ от мнозинството) Гараията за това е мощната отечественофронтовска власт — една истинска народна власт, зад която стои огромното мнозинство от българския народ. (Ръкоплескания от мнозинството) Гараията за това е разглежданата тук проекто-конституция, която ще стане трайната основа на народния режим и на Народната република. (Ръкоплескания от мнозинството) Гараията за това е мирната и демократична външна политика на България, която и спечели верни приятели сред братските славянски и всички други демократични народи. (Ръкоплескания от мнозинството)

Не забравяйте, г-да опозиционери, че народно-демократична България не е сама, че зад нея стоят силите на световната демокрация, които след войната представляват днес огромна морална и политическа мощ против фашизма. Не забравяйте също така, че България днес има един голям приятел и покровител — това е най-прогресивната и най-мощната страна днес в света, великият Съветски съюз. (Бурни ръкоплескания и възгласи „Вярно“ и „Да живее!“ от мнозинството)

Петър Анастасов (сЛ): Това се вика должно партизанство! Вие правите само партизанство!

Един от мнозинството: Стига бе!

Владимир Поптомов (к): Нека видим сега кои са вашите приятели, г-да опозиционери, накъде са обърнати вашите погледи, на кого разчитате вие.

Коста Лулчев (сЛ): На един милион и двеста хиляди гласа.

Владимир Поптомов (к): Вие се надявате, вие разчитате на подкрепата на международната реакция.

Кочо Бонев (зНП): Само на българския народ.

Владимир Поптомов (к): Вие разсъждавате така: подкрепиха гръцките монархо-фашисти, защо да не подкрепят и нас?

Бъдете уверени, г-да, че от всичко това няма да излезе нищо. Първо, България не е днешна Гърция и, второ, вие правите една голяма грешка, като преувеличавате силите на международната реакция и не дооценявате мощните сили на международната демокрация, които растат все повече и повече. (Ръкоплескания от мнозинството)

Вашата трагедия, г-да опозиционери се състои в това, че вие нямате никакви перспективи. Помислете си само: по въпросите на вътрешния живот на България вие се държите за старото, за онова, което си отиде безвъзвратно, на което 9 септември турна завинаги тежък кръст; по въпросите на международния живот вие се държите като сменец за тояга за пешовете на международната реакция, за онова, което си отива, което е отживяло времето си. (Ръкоплескания от мнозинството)

Какво значи всичко това? Това значи, че и по вътрешните, и по международните въпроси вие се вардате в блатото на реакцията.

Петър Анастасов (сЛ): Вторият интернационал реакция ли е? Наизуст приказваш!

Владимир Поптомов (к): Вторият интернационал на Кръстю Пастухов! Вие видяхте кой е Кръстю Пастухов.

Петър Анастасов (сЛ): Реакция ли е Вторият интернационал, реакция ли е Рамадие, реакция ли е Мартин? (Смях всред мнозинството)

Владимир Поптомов (к): Иди си пийни още малко!

Петър Анастасов (сЛ): Аз съм въздържател, господине. Ти сигурно си се пиял. Питай всички да ти кажат, че Петър Анастасов е въздържател.

Министър-председател Георги Димитров: Втори интернационал! Вие не сте секция на никакъв интернационал, Шпионска агентура! (Ръкоплескания)

Петър Анастасов (сЛ): Социалдемократите, които са при вас, не са никакви социалисти. За едно министерско или депутатско място се продадоха. Те не са никакви социалисти, а са при вас само, за да ви дават кредит. Социалисти продажници!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Владимир Поптомов (к): Г-жи и г-да народни представители от опозицията! Какво значи всичко това? Това значи, че и по вътрешните и по международните въпроси вие се вардате в блатото на реакцията. И наистина вие се противопоставяте на проекто-конституцията, която е най-демократичната и най-добрата конституция, която нашият народ може да има днес. Всеки честен човек, който не е скъсал окончателно с нашия народ, ще потвърди това. Вие се противопоставяте на двегодишния народостопански план, около осъществяването на който се е обединил целият български народ, преизпълнен с творчески ентузиазъм, какъвто нашата страна не е виждала досега. Вие се противопоставихте на една голяма народна реформа, каквато бе обмяната на парите. Вие възразявате против прогресивно-подоходния данък, вие сте против кооперациите, вие сте против бригадирското движение, против трудовото съревнование, ударничеството и т. н.

Нино Петков (зНП): Българският народ не вярва.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Владимир Поптомов (к): С една дума, вие сте против всичко демократично, против всичко, извършено от народното правителство, против всичко, което е в интерес на широките народни маси в нашата страна.

Министър-председател Георги Димитров: Ние ще заставим нашите безделници да изпълняват стопанския план. (Възгласи „Вярно!“ и ръкоплескания от мнозинството)

Петър Анастасов (сЛ): При нас няма безделници. Другаде ги има.

Министър-председател Георги Димитров: Няма да оставим в България безделници да се шият из градове и села, особено вас, които много крещите. Ще ви заставим да работите!

Петър Анастасов (сЛ): Безделниците не са при нас, а са при вас и се разхождат с автомобили.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Кочо Бонев (зНП): Тогава от вашата партия много ще ги има.

Министър-председател Георги Димитров: Ще ви заставим да работите!

Кочо Бонев (зНП): Ние работим. Ние следваме максимата: „Който не работи, не трябва да яде.“ Аз съм съгласен с това.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Нино Петков (ЗНП): Ние участвуваме в националната бригада „Александър Стамболийски“.

Владимир Поптомов (к): Нещо повече. Вие отблъснахте прогнатата ръка на министър-председателя за сътрудничество, вие преставахте вече да се наричате, макар и за демагогия, отечественофронтовска опозиция. Каква опозиция сте вие тогава? Кажете това открито пред народа! Всеки безпристрастен наблюдател днес се пита: накъде върви днес опозицията у нас?

Кочо Бонев (ЗНП): А Оббов не го пускате да втеше в съюза си.

Владимир Поптомов (к): Я се огледайте добре, г-да! Не вървите ли вие все повече и повече по наклонената плоскост на реакцията, . . .

Иван Гинчев (ЗНП): Ние вървим по пътя на демокрацията.

Владимир Поптомов . . . която ще ви отведе рано или късно не другаде, а във вонящото блато на фашизма? (Ръкоплесквания от мнозинството) Прав бе наистина кореспондентът на големия английски вестник „Таймс“, когато в началото на тази година, подчертавайки реакционната същност на българската опозиция, дойде до заключението, че от нея може да се роди фашизъм.

Да, по всичко се вижда, че, както върви работата, от вас наистина може да се роди фашизъм. Вие вървите нататък крачка по крачка, но сигурно вървите нататък. Всеки внимателен наблюдател на вашата все по-реакционна еволюция през последната година ще дойде до това заключение. (Възражения от опозицията)

Министър Антон Югов: Българският народ е един, а вие сте друго

Петър Анастасов (сЛ): Комunistическата партия не е българският народ.

Министър Антон Югов: Какво общо имаш ти с българския народ? Кога през живота ти си снувал работ?

Петър Анастасов (сЛ): Аз съм бил работник. Аз съм бил вестникопродавач и шивач. Ти какъв работник си? Ти си се въртял около тютюноработниците. Ето, мен и Георги Димитров ме познава. Питайте го.

Председател Васил Коларов: (Звъни) Правя Ви бележка, г-н Петър Анастасов.

Владимир Поптомов (к): Разбира се, вие отечественофронтовците бихме могли да ви кажем: на добър ви час, г-да! Но вие искаме да предупредим за това, да гледупредим онези ваши последователи долу, които са честни, но заблудени хора, . . .

Иван Гинчев (ЗНП): Има много да чакате.

Владимир Поптомов (к): . . . които се отвърщават от реакцията и фашизма и които, ако разберат накъде ги водят николапетковци и косталудевци, не биха стояли нито една малута оъзече във вашите редове.

Вълко Червенков (к): И няма да останат.

Кочо Бонев (ЗНП): Дайте избори!

Иван Гинчев (ЗНП): Вие вече по селата нямате хора за съветници.

Владимир Поптомов (к): Аз се ласкам да вярвам, че и между вас тук опозиционните депутати може да има, и навярно има, честни хора.

От опозицията: А-а-а! Няма честни хора! (Оживление)

Владимир Поптомов (к): Значи, вие сте съгласни?

Димитър Котев (к): Казват, че между тях няма честни хора.

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Крум Миланов (к): Сами опровергават.

Министър генерал-майор Георги Дамянов: (Към Владимир Поптомов) Не са съгласни с тебе. Те казват, че няма честни хора между тях.

Рада Ноева (к): Не са съгласни да ги наричат честни хора.

Министър-председател Георги Димитров: Обиждат се.

Владимир Поптомов (к): Макар че някои от вас шумят аз все пак вярвам, че между вас има честни хора, . . .

Рада Ноева (к): Ето, сами казват, че няма.

Владимир Поптомов (к): . . . които в последно време. . .

Кочо Бонев (ЗНП): И лисицата казва, че гроздето е кисело.

Владимир Поптомов (к): . . . все по-често си задават въпроса. . .

Министър Антон Югов: Това се отнася за Кочо Бонев.

Кочо Бонев (ЗНП): Елате с мене да видите, кой е по-голям работник: аз ли съм лентяй или вие сте лентяй!

Министър Антон Югов: Знаеш ли какъв работник си ти? Ако има накъде варел с бензин, да го задигнеш. (Ръкоплесквания от мнозинството)

Кочо Бонев (ЗНП): Варели с бензин продават вашите.

Министър Антон Югов: У мене са преписките по бензина. (Ръкоплесквания от мнозинството)

Кочо Бонев (ЗНП): Дайте ги. Няма къде да ме хванеш, разбери го!

Министър Антон Югов: Ти трябва да благодариш на отечественофронтовците, че те спасиха.

Кочо Бонев (ЗНП): Историята с лъжливото овчарче няма да се повтори в твоето лице. Твоите отечественофронтовци продават варели.

Министър Антон Югов: Стар черноборсаджия си ти! Във всеки случай, такъв работник си.

Министър-председател Георги Димитров: (Към Кочо Бонев) В такъв случай мълчанието е злато.

Кочо Бонев (ЗНП): Аз съветвам и Вас, г-н министър-председателю, да мълчите, защото има и за Вас да се каже нещо.

Министър Антон Югов: Много си малък, за да съветваш.

Владимир Поптомов (к): Макар и да шумите по команда все пак аз вярвам, че между вас има мнозина, които в последно време все по-често си задават въпроса: накъде наистина ни водят Никола Петков и Коста Лулчев?

Рада Ноева (к): Към затвора.

Министър Антон Югов: Накъдето е тръгнал и сам Никола Петков.

Кочо Бонев (ЗНП): Ние сме дали много жертви, ще дадем и Никола Петков в жертва, обаче тирания в България няма да има. Това го запомнете!

Министър Антон Югов: Земеделският съюз и Кочо Бонев нямат нищо общо.

Владимир Поптомов (к): Време е тези депутати и други честни и патриотични хора от опозицията да се замислят малко по-сериозно и да теглят заключението си, докато не е станало късно. На тях хора вие сме готови да протегнем ръка. . .

От опозицията: А-а-а!

Владимир Поптомов (к): . . . и да им помогнем да се измъкнат от блатото, . . .

Димитър Котев (к): Искат да стоят в блатото.

Владимир Поптомов (к): . . . в което те затъват все повече и повече. От това ще спечелят и те, ще спечели и българският народ. (Възражения от опозицията)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Владимир Поптомов (к): Г-жи и г-да народни представители! Пред нас е поставен на разглеждане един проект за конституция на Народната република България, който ние с право можем да се гордеем. Ние чуваме вече много ласкави отзиви в чуждия печат за нашия проект. Демократичното обществено мнение в света се възхищава от нашия проект за конституция и го сочи за пример. Заслужава ли нашата проекто-конституция тези похвали? Заслужава ли напълно. Ако тази проекто-конституция се одобри от Великото народно събрание — а в това, по всичко се вижда, съмнение не може да има — то смело може да се каже, че Народната република България ще има една от най-демократичните, най-народовластническите конституции в света. (Ръкоплесквания от мнозинството)

Това нещо е особено важно да се подчертае днес, когато в много държави, минаващи за демократични, съществуват конституции на формалната демокрация. В тези държави тои на управлението дава не писаната конституция, не така наречените конституционни фактори, а тонът на управлението там се дава от онези, които държат милионните богатства в ръцете си от държателите на монополистичния капитал, от тръстовите и концерните. Кой от нас не е слушал да се говори и да се пише, че еднa коя си голяма държава се управлява от 60 семейства, еднa коя си от 200 семейства и т. н.?

Иван Костов (ЗНП): А България от колко семейства се управлява?

Никола Петков (ЗНП): От един човек се управлява, а не от 60 семейства.

Владимир Поптомов (к): Е добре, ние можем смело да кажем, че Народната република България не се управлява нито от 60, нито от 200, нито от 1.000 семейства, ...

Никола Петков (ЗНП): А от един човек.

Министър Антон Югов: Вие поискате да се управлява от един човек, но не ви провържа.

Владимир Поптомов (к): ... а се управлява днес от милионите равноправни български граждани. (Ръкоплескания от мнозинството) Ето това значи народна власт, това значи народна демокрация. Основните принципи на тази именно народна демокрация са записани в нашата нова проекто-конституция. Една великолепна конституция, която ще послужи като могъщ стимул за още по-блясково развитие на материалното и духовно творчество на нашия народ, която ще осигури прогреса, разцвета и благоденствието на нашата страна. (Ръкоплескания от мнозинството)

Парламентарната група на Българската работническа партия (комунисти) ще гласува на първо четене с най-голямо задоволство представения проект за конституция на Народната република България. (Бюрото, министрите и народните представители от мнозинството стават на крака и продължително ръкоплескат)

Председател Васил Коларов: Давам 15 минути отпих.
(След отпиха)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Заседанието продължава. Има думата докладчикът на комисията по Министерството на правосъдието.

Докладчик Владимир Димчев (к): Г-да народни представители и представители! Трябва предварително да изтъкна две неща. Тогава, когато се снем имунитетът на Петър Коев, Никола Д. Петков излезе със статията „Парламентарната гилотина“, от м. февруари т. г. С тази статия той искаше да изкаже, че Великото народно събрание се движи по едно партийно разрешение на въпроса. Но трябва да ви заявя, че в Софийския областен съд вече има обрисувано дело срещу народния представител Петър Костадинов Коев, връчен му е обвинителният акт и делото е насрочено, ако се не лъжа, през този месец. В това дело е събран много изобличителен материал за престъпната дейност на бившия депутат Петър Костадинов Коев.

Един от опозицията: Той и сега е депутат.

Докладчик Владимир Димчев (к): Неговият имунитет е снет, той е задържан под стража и утре ще бъде осъден и лишен от права. (Възражения от опозицията)

Петър Анастасов (сЛ): Разбра се!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Докладчик Владимир Димчев (к): Ако бъде осъден. Аз 32 години адвокатствувам, явявал съм се на повече от 30 дела по закона за защита на държавата и мога да кажа, че когато ние, адвокатите, вземем дознанието, вземем преписката от следователя, имаме правната интуиция да разберем къде е истината. Истината е тази, че Коев, по собствените си признания, е извършил престъпна дейност, в която г-н прокурорът го обвинява. И понеже нашите съдилища прилагат законите и разрешават правилно въпросите, не могат, освен да потвърдят вината му. (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Сега, когато се внася въпросът за народния представител Никола Д. Петков, чух да се казва: „Вие искате да ударите опозицията като партия, като организация“. Трябва да бъдат разсеяни тези, тъй да се каже, кестерме приказки. Ако ние искме да унищожаваме една организация, има достатъчно много материал, за да бъде тя ударена. Вие виждате, че г-н прокурорът в своето писмо изрично казва: „От всички тия данни е видно, че Никола Д. Петков, заедно със свои близки сподвижници ...“ Обаче г-н прокурорът стиправа искането си до Великото народно събрание само по отношение на Никола Д. Петков, ...

Един от опозицията Засега!

Докладчик Владимир Димчев (к): ... който се явява в дъното на двете конспиративни фашистки военни организации, който се явява вдъхновителят на престъпната дейност на тия две организации.

Рангел Даскалов (ЗНП): Това не е вярно.

Докладчик Владимир Димчев (к): Отправиха се преди малко упреци, как може да се намери прокурор, който да извърши това. (Към опозицията) Аз ще ви кажа, че ако прегледате обвинителния материал, натрупан във всички дела и преписки, които са дадени тук, вие ще видите, че действително нито един юрист, каквито имате 20 човека, ако иска да има правна съвест, не може да отговори, освен че действително Никола Д. Петков е обнаружил престъпната дейност, която се цитира в писмото на г-н прокурора.

Петър Анастасов (сЛ): Кога успяхте за един час да прегледате този материал?

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Докладчик Владимир Димчев (к): Ще видите колко скоро сме го прегледали.

Г-н прокурорът при Софийския областен съд иска разрешение за снемане имунитета на Никола Д. Петков, задържането му под стража и отдаването му под следствие и съд по казаните текстове. Прокурорът иска разрешение, първо, защото Никола Петков е обличен в една неприкосновеност и, второ, защото за денята, по които иска да обвини Никола Петков, се предвиждат най-тежките наказания по нашите наказателни закони. Както е предвидено в членовете 99 и 100 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, в такъв случай трябва да се вземе разрешението на Великото народно събрание. Преди това обаче комисията по Министерството на правосъдието трябва да се занимае с въпроса, за да види има ли достатъчно основания да се уважи искането на прокурора, или пък ще следва да го остави без последиствие.

Петър Анастасов (сЛ): Имате ли кураж?

Докладчик Владимир Димчев (к): Данните, които ни се представят, са от делото по военната фашистка организация „Неутрален офицер“ и по другата военно-фашистка организация „Военен съюз“. Представени са и маса други писмени доказателства и много и много от вестниците на Никола Д. Петков, ...

Един от опозицията: Колко вестници?

Докладчик Владимир Димчев (к): Цели две папки — ... в които се привеждат ония статии, с които се създава една психологическа предпоставка, за да могат да се впрегнат в тази конспиративна дейност лековерни, неподготвени и неузрели офицери. (Възражения от опозицията)

Комисията разгледа представените материали и намери за основателно твърдението на г-н прокурора, какво Никола Петков е използвал своето положение на бивш министър, на шеф на опозицията, на политически секретар на опозицията и на лице, изтъкнато от вътрешната и международната реакция, което се готви и изтъква от тази реакция за бъдещ министър-председател ... (Възражения от опозицията)

Един от опозицията: Той ще бъде такъв на българския народ.

Министър Антон Югов: Ще почакайте малко!

Титко Черноколев (к): Когато си видите ушите, тогава ще бъде!

Министър Антон Югов: Гладна кокошка просо снува!

Друг от опозицията: Дайте да се произведат свободни избори и ще стане министър-председател. (Глъчка)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Докладчик Владимир Димчев (к): ... и че това негово особено положение му е давало възможността лесно и леко да повлиява със своя авторитет за създаването на тия конспирации.

Един от опозицията: Значи, признавате, че има авторитет.

Друг от опозицията: Сега правите авторитета му още по-голям.

Докладчик Владимир Димчев (к): Г-жи и г-да народни представители! Никога в нашата и в чуждата политическа история една военна организация не може сама да проведе един замислен политически и държавен преврат. Винаги военните са се уповавали на известни групи, на известни политически организации или най-малкото на известни общественици, към които те се прилепват и чийто авторитет искат да използват. Вие си спомняте преврата на 9 юни 1923 г. Преди да бъде извършен дветеюнкският преврат, нашите превратджийски елементи с печат, със събрания, с организации подготвиха общественото мнение против Земеделския съюз. И в това число начело на тази кампания стоеше Кръстю Пастухов. (Ръкоплескания от мнозинството. Силни възражения от опозицията)

Петър Анастасов (сЛ): Това не е вярно! Това не е вярно!

Докладчик Владимир Димчев (к): Във в. „Епоха“ след падането на Стамболийски се написа уводната статия: „Падна тиранинът“. Кръстю Пастухов отправяше към цар Борис статии да вземе мерки да отърве българския народ от тираническото правителство. В този дух се писаха маса статии. И така, в 1923 г. с вестниците се подготвиха психологически известни обществени среди да възприемат идеята за преврата. Днес е същото. Ако вие вземете вестниците, които се споменават тук, в досието, ще видите какво има вътре. Аз ще ви цитирам само една статия на Никола Петков: „Долу, ръцете от светицата на българския народ, търновската конституция“, напечатана във в. „Народно земеделско знаме“, бр. 92, от 27 ноември 1945 г. Виждате какво пише той и каква психика създава в народните маси. (Възражения от опозицията) (Чете) „Националният комитет на Отечествения фронт, една противоконституционна институция, ... — Той беше в Отечествения фронт, той беше министър тогава в името на Отечествения фронт, но веднага след излизането си намира, че Националният комитет на Отечествения фронт е противоконституционна институция. Тази институция може да не е предвидена в търновската конституция, но Отечественият фронт израства на възлите на народното въстание на 9 септември и беше утвърден от българския народ 99%. (Ръкоплескания от мнозинството) Против Отечествения фронт, против Националния комитет, против областните, околийските и местните комитети оста-

наха да се борят само фашистките остатъци и реакционните среди. (Ръкоплескания от мнозинството) „... в едно въззвание към българския народ си е позволил дързостта да иска и предрешава изменението на търновската конституция, която била остаряла в много отношения и че отговаряла повече на новото време.“ А днес Никола Петков излиза със свой проект.

Рангел Даскалов (ЗНП): Това ли е обвинението?

Докладчик Владимир Димчев (к): Слушай, бо Рангеле, ти си толкова много прост, че не можеш да проумeesи!

Рангел Даскалов (ЗНП): Ти си прост!

Докладчик Владимир Димчев (к): По-нататък пише: „Заедно с целия български народ ние протестираме против проектираното кощунство срещу нашата народна конституция — дело на политическия гений и порива за свобода на нашите възрожденци. Българският народ е вечно признателен на братския руски народ, че заедно със свободата му дари и правото да създаде търновската конституция. Изменението на конституцията днес е атентат срещу правата и свободите на народа. Нека правителството не си прави илюзии. Българският народ никому не ще позволи да измени конституцията и да ограничи правата и свободите му. Той ще мине в открит борба и ще наложи волята си на отговорни и неотговорни фактори, така както я наложи на един монарх и го принуди да абдикира, но никогa не ще позволи комуто и да е, особено на едно назначено Народно събрание, да похити търновската конституция, която гарантира политическите му права и свободи. Преди да посегне на тази светиня — търновската конституция, правителството е длъжно, така както повелява точка първа от програмата на Отечествения фронт, да я възстанови...“ и т. н. (Възгласи от опозицията)

В духа на тази статия се гишат маси вестникарски статии и се създава психологическата предпоставка да може известни елементи да се обхванат от идеята да се отдадат на създаване конспирации, за да може чрез силата на оръжието да бъде смъкната властта на Отечествения фронт. (Възгласи от опозицията)

Един от опозицията: С организация, а не с конспирация!

Докладчик Владимир Димчев (к): Поставя се въпросът: какво предлага чл. 1 от закона за защита на народната власт? Той гласи: „Който в страната или в чужбина образува или ръководи организация или група, която си поставя за цел събарянето, подриването или отслабването на установената власт в държавата чрез преврат, бунт, метеж, терористически действия или общоопасни престъпления“, се наказва с най-тежкото наказание — смърт или доживотен затвор. Следователно съвършено основателно г-н прокурорът изпраща това писмо и иска нашето разрешение.

Годословно ли е обвинението на г-н прокурора? Неосновано ли г-н прокурорът праща това писмо?

Един от опозицията: По заповед от партията!

Докладчик Владимир Димчев (к): Не, г-да народни представители! Писмото на прокурора е подкрепено с маса обвинителен материал. Най-напред вие имате делото по конспиративната организация „Неутрален офицер“ № 623 от 1946 г. на VI наказателно отделение при Софийския областен съд, по което са подсъдими три групи от 27 човека. По чл. 1, алинея първа, от закона за защита на народната власт те бяха обвинени, че са създали конспиративна организация и са се готвили да извършат държавен преврат. Имаше и второ едно обвинение — за предателство — че те са искали да вършат предателство в смисъл, че ако евентуално избухне война срещу България, те да използват положението и да предадат войсковите части на неприятеля. С изключение на четирима, които бяха оправдани, всички останали бяха осъдени съгласно обвинителния акт. Тази присъда влезе в законна сила. Те направиха признания и в своите писмени отговори при предварителното дирене, направиха признания и пред съда за своята вина на по 30—40—50 страници на пишеща машина, предадени накратко, защото в съда няма стенографи. В признанията си те излагат своите обяснения как са застъпвали в тази организация, изказват своите съжаления и просят снизхождение.

Един от опозицията: Каквото им диктувахте, това писаха!

Докладчик Владимир Димчев (к): Трябва да ви уверя, г-да народни представители, че по представените данни се изкачиха в комисията 11 човека. Всички имаме съзнанието, че задачата, която ни е поставена, е много важна и съществена. В комисията имаше представители и на опозицията, не членове на комисията, но членове на тяхната група. Те видяха с каква сериозност, с какво спокойствие, с какво хладнокръвие и с каква пълна обективност се разгледах там представените данни. Не вие ще съдите. Ние имаме задачата само да се произнесем, намираме ли достатъчно основателно искането на прокурора, има ли достатъчно данни в подкрепа на неговото искане. Само това е нашата задача като комисия. Ние, прегледахме представените данни не с едно партийно предубеждение.

От опозицията: Ей-й-й!

Един от опозицията: Няма кой да ви върва!

Докладчик Владимир Димчев (к): ... а, както ви казах, обективно и със спокойствие. След малко аз ще почна да ви чета обвинителните материали и вие ще ги чувате.

Един от мнозинството: Те (Сочи опозицията) ги знаят предзарително.

Докладчик Владимир Димчев (к): Безспорно е обстоятелството, фактът, че и по двете конспиративни организации, „Неутрален офицер“ и „Военен съюз“, имаме две присъди, издадени от законно установени съдилища при пълна свобода на защита, при пълна свобода за представяне на доказателства. Тия присъди влязоха в законна сила. Димитър Цветков трябва да каже на своите другари, че щом като една присъда влезе в законна сила, то, съгласно нашите закони, тази присъда е правилно издадена, съгласно данните. (Възгласи от опозицията).

Един от опозицията: Фашистките присъди правилни ли бяха?

Петър Анастасов (СЛ): Червени фашисти сте вие!

Докладчик Владимир Димчев (к): Искате да кажете, че сега съдят е фашистки!

Димитър Котев (к): Кръсците на свраките издават само паника! Това не е кураж!

Докладчик Владимир Димчев (к): Като прочетете целия този обвинителен материал, вие не можете да намерите в показанията на нито един от подсъдимите абсолютно никаква нота за някакво си извършено престъпление.

От опозицията: Е-е-е! — (Смях)

Докладчик Владимир Димчев (к): ... било по неслучаен, било по някакъв друг начин. (Възгласи от опозицията) Само хора, които се отнасят крайно леко и съвършено недобросъвестно към известен съдебен материал, без да са го погледнали, могат да крйкат тъй, както крйкат господата от опозицията. Всеки правник, ако вземе и чете тези показания, ще има интуицията, че действително тук се разказват работи, които са съвършено верни. (Възгласи от опозицията)

Титко Черноколев (к): Но нас не можеха да ни накарат да пишем каквото искат.

Докладчик Владимир Димчев (к): От така разглеждания материал не може да остане никакво съмнение, че издадените присъди по двете дела са правилно издадени и съобразени с данните по делата. Подсъдимите не само признават своята вина, те разкриват своите възбуждатели — тези, които са ги тикнали, които са ги психологически подготвяли за възприемане идеята за конспирация и действия с възбужден преврат против властта и които са ги тикнали именно по този престъпен път. Мнозина от подсъдимите правят признания, че са били повлияни от това, което са чели във в. в. „Народно земеделско знаме“ и „Свободен народ“, и от това, което им е говорено. И ако ние искаме правилно да преценим този обвинителен материал, статиите, които са ни пратени от г-н прокурора, ние не можем да ги вземем откъснато сами по себе си. Тези статии ние трябва да ги вземем във връзка с целокупната дейност на фашистките организации, с целокупната дейност на Никола Д. Петков и на неговите сподвижници, с онези съвети, които са давани на уху в митинг кръг, за да можем да разберем как действително тия статии са могли да подготвят хората да се преклонят пред желанията на Никола Петков за влизане в тези конспирации.

Ние, правистите, знаем, че ако един човек е взел решение да извърши убийство, обаче у него има още колебание, неговата воля още не е оформена достатъчно и отиде при един свой приятел, който е авторитет, извънредно силен авторитет за него, изложи му своите намерения и желания и този негов авторитет с няколко думи заклава неговата воля, оформява неговото желание, неговата престъпна мисъл и той извършва престъплението, тогава, по силата на чл. 51 от наказателния закон, той се съди като съучастник в извършеното престъпление, той е интелектуалният подбудител, защото той със своята дейност оформява престъпната воля на този човек.

Има Колебаещи се офицери, има офицери, като Гергов и други, които се колебаят. И понеже другите офицери, които са в тази организация, не могат да оформят тяхната воля, те бягат водени при Никола Д. Петков и след като са били в кабинета му, те вече излизат успокоени, възбуждени, както казват някои от тях, за идеята на конспирацията и за идеята на преврата.

Прав ли е г-н прокурорът, когато казва, че съгласно чл. 1, алинея първа, от закона за защита на народната власт, във връзка с чл. 51 от наказателния закон трябва да отговаря Никола Д. Петков? Разбира се, че е прав.

Един от опозицията: Излишно е да държите тук обвинителна реч.

Докладчик Владимир Димчев (к): Сега минавам към показанията на Петър Жечев. Петър Жечев е дал показания, които, макар и частично схванати при съдебно дирене, се съдържат в стр. 53 до 83, цели 30 страници на пишеща машина по протокола на областния съд. Ще скицирам само най-съществения негов изказвания. Който иска, може да ги провери. Оде се подпредседателят на комисията ги чете от досието пред комисията. Аз ще ги чета по монте бележки, но мога да ги чета и от досието.

От опозицията: Карай, карай!

Докладчик Владимир Димчев (к): „Признавам се напълно за виновен“. Писка да се ползува с паметни бележки.

Петко Търпанов (СЛ): Ти забрави, че си докладчик на комисия, а не прокурор!

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Докладчик Владимир Димчев (к): Поддържа показанията си — става дума за показанията му на предварителното разследване — и казва: „Дължен съм да ви уверя, че показанията, които предстои да дам, са по-бързо плод на разкаяние, че те ще бъдат една изповед, в която ще целя да дам истината, каквато и да е тя. С тях — показанията си — „няма да имам за цел да се оправдавам или пък да хвърлям вината върху когото и да било“ — стр. 53. — „Член съм и съм един от организаторите на организацията „Неутрален офицер“. След туй излага надълго и нашироко как у него се напаставало недоверие и опозиционно настроение срещу о. ф. власт и особено срещу комунистите. — „И когато реших да действам, да проведа борбата, имах пред вид и съдействието, което опозицията ще окаже на нашата организация. Този мисъл се закрепил още повече, когато от устата на свои другари чух готовността на опозицията да подкрепи борбата“ — стр. 79.

На другия ден продължава разпитът му и казва: „Аз още вчера в показанията си изложих, че една от причините, за да тръгна по този път, е и опозиционната преса.“ — стр. 81. Сяко впечатление, казва, му направила статията на Кръстю Пастухов, която действувала и на него — стр. 81. — „За мен това е“ — говори за опозиционната преса — „една от главните причини да тръгна по този път.“ — стр. 82.

Стефан Аврамов бил във връзка с Петър Коев. Подсъдимият Аврамов разправя, че Коев, член на Постоянното присъствие на БЗНС — Никола Петков, влизал във военната секция, каквато имало устроена при Постоянното присъствие на Българския земеделски народен съюз — Никола Петков, и от името на тази секция говорил със Стефан Аврамов: „Ние — военната организация — да подготвим офицерите, а те“ — военната секция при Постоянното присъствие на БЗНС, Никола Петков — „войнишките кадри“.

Ще ви наведе извадки от обясненията и на други подсъдими по този процес, за да можем да си направим заключението за Никола Д. Петков.

Минавам на показанията на Стефан Аврамов, подполковник. Показанията си дава в страници 191 до 212. Той си служи също така с паметна бележка. Признава се за виновен, бил е в много чести и редовни връзки с Петър Коев, с която задача бил натоварен от подполковник Смолянов. При една от срещите си с Коев последният го уведомял, че при Постоянното присъствие на БЗНС — Никола Петков е създадена военна секция, която имала за своя главна цел добиване влияние на военните офицери, да ги привлече към съюза на Никола Петков, да следи настроението им към Отечествения фронт и да използва недоволството им за свалянето на Отечествения фронт от власт насила, като предаде властта на Никола Петков.

От обясненията на тия двама подполковници, Аврамов и Петър Жечев, и от обясненията на други подсъдими, които ще изложат, първото ясно заключение е, че организацията „Неутрален офицер“ е повлияла за своята дейност от насърчението, което ѝ се дава от представителите на опозицията Петър Коев и Никола Петков, че при Постоянното присъствие на БЗНС — Никола Петков е сформирувана военна секция с определена задача да работи за свалянето на Отечествения фронт от власт и вземане на властта от Никола Петков и че тази военна секция, тъй както е охарактеризирана от обясненията и показанията на подсъдимите и на свидетелите, се явява и очертава като една фашистка конспиративна група, която има за задача да привлече сили от средата на офицерите, запасни и действувачи, и цивилни лица, за да може в даден удобен международен момент да свали правителството на Отечествения фронт.

Почитаемо Събрание! Ако г-н прокурорът се беше обърнал с писмо и искаше съденето на Никола Петков само за тази военна секция, съгласно чл. 1, алинея първа, от закона за защита на народната власт, това беше предостатъчно. Защото щом тази военна секция се сформира и си поставя за задача да привлече офицери с ясната цел в известен момент да може чрез държавен преврат да свали властта, напълно се консумира престъпното деяние по чл. 1, алинея първа. От показанията на тия двама офицери вие виждате, че действително такава военна секция е сформирала, че член на тая секция е Петър Коев, че Петър Коев от името на тая секция държи връзки, прави насърчения и дава възможност да се сформират и другите две военни конспиративни фашистки организации.

Тук ще кажа само две думи. Ние чуваме тук, особено от дядо Георги Йорданов, да се казва: „Ние ще водим борбата само с бюлетинката!“

Един от опозицията: Точно така.

Докладчик Владимир Димчев (к): Да, само с бюлетинката! А вие виждате, че още не минава една година от 9 септември 1944 г. след излизането на Никола Петков от правителството и в дъното на тия конспирации са господата Никола Петков, Петър Коев и някои други от опозицията. Следователно, не с бюлетинката, а с въоръжен преврат, с насилие искат да съборят властта. Лицемерно вие можете да викате каквото щете. И най-големите конспиратори, докато не извършат конспирацията, говорят само за демократически начини на заемане властта, а в дъното си вършат конспирации.

Петър Коев не действа самоинициативно. Петър Коев е най-инимият и близък приятел на Никола Петков. Петър Коев уведомява за всичко Никола Петков. И Петър Коев, когато действава пред тия офицери, излиза от името на секцията, от името на политическия секретар, който възглавява тази организация, която расте и крепне под неговите грижи. Защото ако Петър Коев действително представляваше само своята персона, нито един от тия подполковници, замесени в такава тежка и отговорна задача, не биха седнали да разговарят с него и да правят срещи с него.

И в самата платформа на организацията „Неутрален офицер“ има една точка, в която се казва: „Ние трябва да влезем във връзки

с опозицията“ и натоварват Аврамов да държи тия връзки. Ясно е защо, както казах в началото. Защото офицерите ще извършат преврата, но трябва да дадат властта на някого. И когато търсят на кого да се облегнат, те намират Никола Петков, намират опозицията, намират представителите около Никола Петков и други, които са съгласни с тая работа и които им дават вдъхновение.

Генерал Иван Константинов Попов. Той е разпитван веднаж.

Кочо Бонев (ЗНП): Искате да разбиеме Земеделския съюз!

Докладчик Владимир Димчев (к): Кочо Бонев! Ти си достатъчно страхлив, за да стоиш настрана от тия парливи неща.

Кочо Бонев (ЗНП): Един живот и една глава!

От мнозинството: Е-е-е!

Димитър Котев (к): Ама без мозък!

Докладчик Владимир Димчев (к): Генерал Иван Константинов Попов е разпитван и като подсъдим, защото неговата присъда е закъсняла, през месец февруари се получи.

Коста Лулчев (сЛ): Защо е закъсняла?

Докладчик Владимир Димчев (к): Не зная.

Коста Лулчев (сЛ): Като си подробен докладчик, кажете и това.

Докладчик Владимир Димчев (к): Той обаче е разпитван и като свидетел. (Чете)

„Станах жертва на доверието, което имах към Никола Петков и отношенията му към мене. Той изпрати двамата полковници Марко Иванов и Гергов и те, като ми разправиха в присъствието на майор Рачо Ставимиров за срещите, които са имали с Никола Петков, и за уверенията му, че поради външен натиск комунистите трябва да се съгласят, той да състави като министър новото правителство, като ми предадох, че Марко Иванов му е изказал готовността на войската за в случай че комунистите не се съгласят да отстъпят на външния натиск, да го подкрепи и със сила да вземе властта, ми предложиха от негово име да се съглася да заема поста началник-щаба на войската. Пак от негово име и щабът ми искаха да дам мнение и за кой да вземе останалите командни постове във войската — началник РО, началник канцелария и пр. ... Дойде Невяна Розева и ми донесе на един лист написани имената на висши военни и срещу имената им длъжностите, които се проектират да им бъдат дадени, и ме замоли от името на Никола Петков да дам мнение по тези назначения. В този лист аз бях посочен за началник-щаба на войската. Всичко това ме подготви за конспирацията. ... Тоя поощри в мене желанието за промяна и ме потикна да вляза в конспирацията. Обстоятелството, че ми се оказа толкова голямо внимание, като че ли ме подготви да вляза в организацията. ... Пресата ми удари със също така решително влияние. Поддадох се на тази преса и пропаганда. ... Решихме да съдействуваме на опозицията с преврат да дойде на власт. ... Натовариха ме да се срещна с Никола Петков. ... Срещите се състояха в последните дни на месец май 1946 г. На 7 май същата година Централното ръководство на организацията „Неутрален офицер“ рени да се потърси организационна връзка с по-видните лица на опозиционните партии. Мене бе възложено да се свържа с вождя на БЗНС — Никола Петков. Лично аз не се познавах с него. Познавах го и той ме познаваше, но се запознахме тогава. Същият пак по същото време ми бе изпратил по г-ца Невяна Розева списък на висшите длъжности във войската с имената на висши офицери за одобрение все със същата цел. Г-ца Невяна Розева ме канеше тя да ме заведе при Никола Петков, обаче аз предпочитих да отида сам при него“.

Ами, г-да, готвили сте се да вземете властта, подготвили сте и оня кадър, който ви е необходим, за да премахнете онези, които ви пречат! Ами че вие тук сто пъти сте се обърнали към нас и сте ни казвали: „Скоро ще ви се изпее песента — скоро!“ Дори и дзавте и срокове, дори говорите за някакви си 15 дни — някои от вас, които са по-лековерни! Ами че всеки ден вие демонстрирате тая ваша увереност, че ще смъкнете Отечествения фронт, че ще вземете властта. А тая ваша увереност очевидно се дължи именно на туй, че вие смятате, че с помощта на международната реакция действително ще можете да насилите волята на българския народ. Но вие трябва да помните, че днес не е 1923 г., че днес властта е на работниците и селяните, свързани с един свещен съюз почвени от събитията на миналото (Ръкоплескания от мнозинството) и че всеки опит да се нанесе някакъв удар срещу народната власт ще грешне чледиците мици на тази зловеща отечественофронтowska организация, обединение на всички отечественофронтowski демократични сили. И ще видите, че никой не може да успее в своя преврат. (Възражения от опозицията) (Продължава да чете)

„След два дена от запознаването ни, аз отидох в дома му на ул. „Цар Шишман“. Той ме прие в кабинета си. Разговорът ни трая около 45 минути. Преди да му дам подробни сведения за организацията ни, помолих го да ми направи един кратък преглед на вътрешното и външното политическо положение на страната. Вътрешното той очерта като крайно натегнато поради незаконните прояви на властта, липсата на мерки за ограничаване скъпотията и пр.“

А защо винаги тия офицери търсят от Никола Петков да им предаде вътрешното и международно положение? Всички, които са ходили при него, казват едно: „Помолихме го да даде изложение на вътрешното и международното положение“. Защото чрез тенденциозното предаване на външното положение, чрез разправя-

нето, че атомните бомби, за които се писаха статии, са много страшни, че Америка е много голяма сила, че властта на Отечествения фронт е отслабнала, че той е отречен от народа, че Съветска Русия е достатъчно изтощена, за да може да се противопостави на по-големите демократически държави, той иска да подчертае, че е предстоящо събарянето на Отечествения фронт и вземането на властта му. И когато първият човек на опозицията, Никола Петков, шефът на опозицията, ще говори така авторитетно на един офицер, който като офицер може да бъдат великолепен, но който от политик много малко разбира, които не са ориентирани в политическия живот и в международните събития; когато Никола Петков ще им прави това изложение по начин и по маниер, който той смята за нужен, за да повлияе на тях хора, съгласете се, че действително върху тях ще се отрази това, което той ще им каже, те ще слушат, ще зяпат в неговите уста и ще изпълняват неговите нареждания.

(Чете) „Взех думата аз. Дадох му подробен сведения за организацията „Неутрален офицер“, а именно: организационна схема, цел, задачи, средства и пр. Имена на тази среща не му съобщих, а само му казах, че ще назначим един генерал-шабен офицер при неговия щаб“ — военната секция — „за свързка“. Той одобри съществуването на нашата организация и ме попита какво имаме в провинцията. Отговорих му, че в следващите срещи ще му дам повече сведения, като използвах случая да му изкажа желанието на централното ръководство на нашата организация, той от своя страна да ни посочи неговите верни хора в провинцията за свързване и обща борба. Това той обеща да направи в една от следните срещи, след като помисли и се разговори с едно лице от неговия щаб, името на което премълча.“

Ето ви показванията на трети човек от тази военна организация, ясни и категорични, за дейността на Никола Петков във връзка с конспирацията на тази фашистка организация „Неутрален офицер“.

Имаме показванията на Александър К. Смолянов — отбелязани на стр. 5—53 в протокола на областния съд — един от големите фактори в тази организация. Той е разпитван пръв в съда.

Един от опозицията: Колко е осъден?

Докладчик Владимир Димчев (к): 15 години, толкова е осъден, защото народното правосъдие се оказва много великодушно, не прилича на старите съдилища. — Той казва:

(Чете) „Признавам се за виновен. Което ще изнеса, ще бъде плод на пълното ми разкаяние и израз на самопризнание, не толкова за да прося милост, а по-скоро да дам обществен отчет за величината на моята вина, да се обезвиная пред себе си и по този начин да мога да дойда право пред онези си и отново да вляза като честен човек в живота“ — стр. 5. Виждате с каква дълга уговорка той дава своите дълги и широки обяснения. — „Аврамов след заръчането си от Търново“ — значи, през празниците, Коледа — през декември 1945 г. установил връзка с Петър Коев — стр. 16 — член на постоянното присъствие на БЗНС. Тогава, казва, само си поставихме за задача да поддържаме връзка — той бил казал. (Чете) „Първа втора среща през февруари Коев смята Аврамов за близък човек и му открива, че БЗНС — Никола Петков има становище да даде пълна политическа амнистия на осъдените от Народния съд офицери, дори му беше очертал картинно, че осъдените, да кажем, офицери от Народния съд ще бъдат построени пред „Александър Плевски“, пулолично наградени и реабилитирани, а чък офицерите, които са разстреляни от Народния съд или починали, ще бъдат реабилитирани и наградени в лицето на своите близки“.

Този цитат няма непосредствена връзка с обвинението срещу Никола Петков, но ако аз го цитирах, то е, за да видите — това ще ви каже и г-н Търпанов, който е утвърден адвокат — че когато един подсъдим се впуска в такива подробности, които никой не може да ги измисли, които никой не може да ги предположи и той ги разправя, това показва, че в тези големи подробности той разкрива онова или част от онова, което е било една действителност и между другото, да видите, о какво са се занимавали и как те подласкават и дразнят чувствата на тези офицери.

Народният съд беше дело на народните маси. Народният съд получи аплодисментите на 90% от българския народ. (Ръкоплескания от мнозинството) Народният съд беше отречен и се отрича само от профашистките среди и от реакционните среди. И с цел да може...

Крум Славов (СЛ): Вие сте докладчик по един конкретен въпрос.

Докладчик Владимир Димчев (к): Какво Ви боля, г-н Славов, от това? Искам да накарам и вашите мозъци да схванат престъпната роля на вашия шеф. (Ръкоплескания от мнозинството) Това искам да направя, за да видите как гъделачката чувствата на този човек и (Възражения от опозицията) що за демократическа организация са господата, които са се загрижили главно за реабилитирането на осъдените от Народния съд офицери. (Чете) „В началото на м. март Аврамов докладва за една трета среща с Петър Коев, който при тази среща му открил, че при постоянното присъствие ръководството в крилото на Никола Петков, съществувала военна секция, че Коев членувал, по-точно е от състава на военната секция и има за задача да установи връзка с виоши офицери и да ги използва при евентуално завземане властта със сила.“ — стр. 17.

Тук вече е очертана и дейността на военната секция. Тя ще печели влияние сред офицерите, ще ги използва евентуално и за завземане на властта със сила. И кажете сега, това дали ли са? Вие веднъж имате едно клише: това е изтръгнато с насилие, тона не отговаря на истината. Тук може и 50 човека да говорят в тона на правление, вие сме длъжни да слушаме приказките на опозицията: ние ще вършим конспирация, но ние ние блеем за демокрация и говорим за бюлетинки, за борба с бюлетинки, вие трябва да ни

вярвате, вие няма да гледате в нашите потайни къщици, в потайните на заговора, какво вършим — там не трябва да надниквате!

Един от опозицията: У нас такава неща няма.

Димитър Котев (к): Умните мълкнаха, само най-глупавите грачат още.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете) „За изпълнение на тези цели възприехме следната платформа: да се организира офицерството в тайна офицерска организация, която да подготви войската за да-тата и при даден удобен момент, с или без участието на опозицията, да завземе властта със сила и я даде на една политическа групировка, която наистина заслужава доверие на целия народ.“ Вие виждате, че и показанията на този човек, на този офицер са достатъчно ясни за уличаване на престъпната дейност на Никола Петков.

Сега, при това положение, става излишно да ви занимавам с целия този материал. Ще ви приведа данни само от другото дело, от делото на другата организация — „Военен съюз“.

Константин Шопов (ЗНП): (Възражава нещо)

Министър Ради Найденов: Като ти дойде редът и на тебе, ще ти кажа. Коце! (Ръкоплескания от мнозинството)

Константин Шопов (ЗНП): Хайде де!

Министър Ради Найденов: Един ваш другар ми каза, че ще ми даде документи за тебе, Коце. (Ръкоплескания от мнозинството) Що ти кажа после.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете) „Марко Василев Иванов, полковник. Считаю, че за даване пълна картина на дейността му по „Военния съюз“ е необходимо да кажа няколко думи за личните ми разсъждения и вътрешни подбуди, които ме поттикваха да започна конспиративна дейност.“ И на дълго и широко излага към обстоятелства са го накарали да мине към идеята за създаване на конспирация. (Чете)

„През м. август 1945 г. излязоха в опозиция, като напуснаха правителството на Отечествения фронт, групите на Никола Петков от БЗНС и на Григор Чешмеджиев от Българска работническа социалдемократическа партия, като излязоха с редица познати, декларации и хвърчачи листове, критикувайки както гъшпнатата, така и вътрешната политика на О. Ф. Това ми повлия доста силно и мога да кажа, ми допадна. Аз видях, че моите дотогавашни разсъждения намираха израз в принципните въпроси, които опозицията изтъкваше като причини за напускане правителството. Аз видях обаче и друго нещо: започнаше открита борба срещу хегемонията на Комунистическата партия. През пролетта на 1945 г. до деня на отлагане на изборите аз не бях се виждал с полковник Гергов. Впоследствие се срещат с Гергов и говорят по въпроса. „За тая цел, счетов, че трябва да се възстанови Военният съюз. Той се съгласи, но изказа едно съмнение за скоростната промяна в правителството, на което аз му отговорих, че мога да го заведа при по-свободни и компетентни хора.“

Значи, Гергов, който взема дейно участие впоследствие, проявява все още едно колебание, призовава с Иванов, той ми казва, че е нужно да се образува „Военният съюз“, той се колебае и тогава Марко Василев Иванов му казва: „Аз ще те заведа при по-компетентен човек, при по-свободен човек,“ от който да се убеди, какъто е Никола Петков.

Един от опозицията: Я кажи какво сте решили.

Докладчик Владимир Димчев (к): (Чете) „Коментирайки какви могат да бъдат целите на този Военен съюз, набележихме следното“ — излага какви задачи слагат на Военния съюз. „Аз счетов, че трябва да започнем работата по организирането на Военния съюз и да бързаем, за да бъдем готови при бързо развиващите се събития и даже за извършване на преврат. Полковник Гергов не смяташе, че е толкова наложително веднага да се започне с организирането и искаше най-напред да се осведоми по-добре по положението, и тогава... Накрая установихме аз да устроя среща с Никола Петков“ — за премахване на неговото колебание — „и да му се обая. Това направих още на другия ден, когато проверих кога Никола Петков ще бъде у дома си и отидохме там с полковник Гергов, като бяхме облечени цивилни“ — забележете, че отиват цивилни, което също така има значение. — „Никола Петков ни прие веднага и аз му представих полковник Гергов, като един представител от нашата група офицери, който работи във войската, за да му съдействуваме. След туй му казах, че желаем да чуем мнението му по положението. Той направил преглед на същото, като наблегна, че управлението на Отечествения фронт е диктаторско. Аз му казах, че на неговата страна ще бъде масата от действащите офицери. Той каза, че му е добре известно настроението и отношението на офицерите към него и партията му, защото при него са идвали доста офицери, които са предложили съдействието си. Предложихме му за началник-щаба на войската, че най-подходящ е о. з. генерал Иван Попов. Никола Петков каза, че му е говорено за Попов и той ще има пред вид нашата препоръка. Горните промени му казахме, че ще бъдат необходими, като първи етап за изтласкване на комунистите от армията. По въпроса за помощник-командирите казахме му, че е по-добре да се махнат. Той се изрази много отрицателно за тях, като каза, че те са съвършено излизали и че са само проводници на комунизма. Направил известна уговорка, че комунистите може да не отстъпят властта. Тогава аз му казах, че ние решаваме задачата и при най-лошия случай, с което исках да му кажа, че ние се готвим и за преврат. Той ме разбра какво исках да му кажа, защото направил известна

уговорка, че ще гледа първо по легален начин да води борбата, а това да бъде като крайно средство. Че той се съгласяваше и приемаше това негово съдействие, личеше впоследствие и от факта, че той приемаше да печати във вестника си наши статии."

Ето ви показанията на този офицер. А такива са показанията и на други офицери.

Ето показанията на Коев, напечатани тук. Колкото и Коев да се мъчи да прибули истината, той признава истината, признава връзките си с тази организация, че е ходил и докладвал на Никола Петков.

Г-жи и г-да народни представители! Няма нужда за повече данни от събраните. Няма страничка, която да не го уличава, а да ви чета всичко, ще бъде съвършено излишно.

Един от опозицията: Същението ви е много слабо. Много слабо се чува.

Докладчик Владимир Димчев (к): Въпросът е много ясен. Г-н прокурорът, роейки се в така събраните свидетелски показания, самопризнанията на подсъдимите, материалите във вестниците, в известни писма като в махзари и пр., намира, по своя съвест и убеждение, че има достатъчно основание да даде под съд г-н Никола Петков.

Г-да! Ако ние се алармираме, когато един човек извърши едно престъпление например убийство, как можем да бъдем спокойни, когато Никола Петков, увлечен в своята болезнена амбиция да бъде едновременно шеф на едно правителство и да командува в днешния живот, не се спира пред перспективата да хвърли огъня на една гражданска война, която би взела десетки и стотици хиляди жертви?

Един от опозицията: Вие сега раздавате оръжие по селата. Защо ви е туй оръжие?

Докладчик Владимир Димчев (к): И следователно комисията, разглеждайки тези данни, спирайки се на обилния и изобилителен материал, намери, че, съгласно членове 99 и 100 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, трябва да бъде уважено искането на софийския областен прокурор и чрез решението на Великото народно събрание да се снемат депутатският имунитет на софийския народен представител Никола Д. Петков и Великото народно събрание да разреши той да бъде задържан даден под следствие, съден и наказан, както изисква законът. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Титко Черноколев.

Титко Черноколев (к): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от мнозинството) Г-жи и г-да народни представители! Обвинението срещу Никола Петков е твърде сериозно. Някои народни представители са склонни да нервничат при разглеждането на този въпрос. Мене ми се струва, че Великото народно събрание, всички народни представители трябва да вземат решение съвършено спокойно и трезво, изхождайки не от личните си интереси, не от личните си чувства и настроения, а от върховните интереси на нашия народ, на нашата страна. (Малка пауза)

Един от опозицията: Присяда му.

Титко Черноколев (к): На вас ще ви приседне.

Същият от опозицията: На вас няма да ни приседне.

Титко Черноколев (к): Обвинението срещу Никола Петков не е нещо изненадващо, не е нещо ново. То е логически завършек на противонародната дейност на Никола Петков от момента, от който той се отцепи от Отечественния фронт и тръгна по реакционното нанадолнище. (Ръкоплескания от мнозинството)

Иван Гинчев (ЗНП): Защо се отцепи?

Титко Черноколев (к): Сега ще кажа защо се отцепи.

Иван Гинчев (ЗНП): Защото не искаше да върви в крак с вас, а иска да върви в крак с българския народ.

Председател Васил Коларов: (Звън)

Титко Черноколев (к): Послушай, послушай. — Никола Петков, когато на времето излезе от Отечественния фронт, въпреки големите усилия, които нашата партия и всички отечественофронтовски партии полагаха за неговото спасяване, обдясняваше своето излизане от Отечественния фронт с това, че той не е съгласен с вмешателството, което Работническата партия правела в работите на Земеделския съюз, с произволите на милицията и пр., заявявайки, че той е съгласен и остава верен на програмата на Отечественния фронт. Той се стремеше да убеди общественото мнение у нас, да убеди своите собствени другари, да убеди общественото мнение в чужбина, че той няма програмни различия с Отечественния фронт. Какво се оказа обаче? Обществото предполагаше, че Никола Петков ще започне при това положение една лоялна, творческа и гражданска критика за изправяне недостатъците и грешките на отечественофронтовската власт. Обаче Никола Петков под маската на борба срещу недостатъците и произволите тук-там из страната,

Един от опозицията: Навсякъде, не тук-там.

Титко Черноколев (к): ... обобщи своето поведение в една вражеска линия по отношение на Отечественния фронт.

Нека да видим има ли мероприятие във вътрешната и външната политика на нашата страна от 9 септември насам, проведено от Отечественния фронт, с което Никола Петков да се е съгласил. Да вземем най-лошото, Нима всичко, което Отечественният фронт направи във вътрешната и външната политика е лошо? Нима не можеше да намери един случай, по който Никола Петков да вземе по-ложително отношение към народната стопанска политика, която правителството на Отечественния фронт проведе? Никола Петков се обяви против аграрната реформа. Никола Петков се обяви против трудовете земеделски кооперативни стопанства. Никола Петков се обяви против премахването на монархията. Той се обяви против конституцията.

От опозицията: Хей-й-й!

Титко Черноколев (к): Никола Петков се обяви против даването на помощи на семействата на загиналите борци. Никола Петков проведе кампания за освобождаване на фашистите от затворите и концлагерите. Той се обяви против закона за защита на народната власт. Той се обяви против стопанската политика на правителството на Отечественния фронт, за намаление цените на индустриалните стоки. Никола Петков се обяви против цялостната вътрешна политика на Отечественния фронт. По външната политика Никола Петков започна с махзарите, с желанието, с исканията с апелите към чужденците да се вмесват в нашите вътрешни работи. По време на мирната конференция Никола Петков подпомага враговете на българския народ, за да постигне нашият народ един тежък мирен договор, и извърши едно от най-големите предателства спрямо народа и нашата родина. (Ръкоплескания от мнозинството)

Никола Петков с цялата своя политика се опитва да ни оскаря с нова Югославия. Той и някои негови приятели съзнателно повдигат македонския въпрос, за да ни скрат с Югославия, за да ни скрат със славянските страни. Той провежда политиката на ревизия на нашата външна политика. Никола Петков иска да се събрани с непреодолимите външни фактори. Той говори за нощия фактор на балканите. Той иска да оскаря отечественофронтовска България и с нашия освободител, Никола Петков интригува по време на паричната обмяна, иска да ни оскаря с демократична Франция. Никола Петков ежедневно интригува с великите сили. Никола Петков залага на картите на войната. Той залага не на сътрудничество на великите народи, той залага на конфликти на великите народи. Никола Петков чака конфликт, за да дойде на власт.

С цялата тази противонародна политика, провеждана вътре и вън от Никола Петков, вие мислите, че той ще спечели доверието на българския народ? Не, Никола Петков всеки ден все повече се изолирава от българския народ и той, след като загуби вярта, че по пътя на народното доверие, по пътя на една легална борба ще може да се добере до властта, изолиран от народа, прибегна към старите изпитани превратджийски методи — той тръгна по пътя, по който тръгна реакцията след миналата война, която, загубила доверието веред народа, се опита, по пътя на преврати на заговори, на спечелване реакционните сили в армията, да събори властта на народа. По същия път Никола Петков сега се опитва да извърши реставрацията чрез една въоръжена борба.

Фактите, които се изнасят от прокурора, всичките данни, които има в процесите, и всеизвестните факти за вражеската противонародна политика на Никола Петков, за неговите връзки с чуждата реакция съвършено ясно доказват, че Никола Петков е главният организатор, главният обединител, центърът на реакционните реставраторски сили в нашата страна. (Ръкоплескания от мнозинството)

Един от опозицията: Селяните нямат хляб, а вие говорите, че имат оръжие.

Димитър Котев (к): Един легионер защитава Никола Петков!

Титко Черноколев (к): Г-да народни представители и народни представителки! Ние ще бъдем най-големите престъпници по отношение на нашия народ, ако мълчим, ако бездействуваме. В един момент, когато Никола Петков, една група реакционери около него подрипат народното единство, рушат съпротивителните сили на нашия народ, дезорганизируют силите на народа за стопанско възстановяване на страната, в един момент, когато на южната наша граница се води гражданска война, ние не можем да си позволим лука да търсим по-нататък тази престъпна и позорна антинародна дейност на Никола Петков. (Ръкоплескания и възгласи „Вярно!“ от мнозинството) Никола Петков трябва да бъде изправен пред съда на народа, за да отговаря за своята престъпна противонародна дейност.

Парламентарната група на Работническата партия, съзнавайки, че върши високопатриотичен дълг, изхождайки от интересите на народа и страната, ще гласува да бъде отнета депутатската неприкосновеност на Никола Петков и да бъде даден да отговаря пред съдилищата в страната. (Ръкоплескания от мнозинството)

Ние сме убедени, че и много от вас ще схванат съдбоносния момент и няма да свържат своята дейност, своето име и своето съществуване — запомнете, като легална опозиция в рамките на законите — с престъпната конспиративна дейност на Никола Петков. Ако вие се солидаризирате с тези престъпни конспиративни методи на действие, с които си служи Никола Петков, тогава сами вие изкачате извън рамките на страната, превръщате се в противонародна... (Възгласи от опозицията), за което вие добре си направите сметката. Запомнете моментът е решителен за вас. Удава ви се възможност да се откъснете...

От опозицията: А-а-а.

Титко Черноколев (к): ... от противонародната предателска дейност на Никола Петков, и ако сте честни хора, да заработите заедно с всички останали партии на Отечествения фронт. (Възражения от опозицията)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Титко Черноколев (к): Бъдете уверени, че няма да ви оставим по-нататък да си разигравате коня. Няма да оставим лудите да се валудуват. (Ръкоплескания от мнозинството)

От опозицията: А-а-а!

Титко Черноколев (к): Великото народно събрание ще върже това, за да е мирно селото. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Димитър Петров. Отсъствува.

Има думата народният представител Христо Юруков.

Христо Юруков (р): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания) Г-да и г-жи народни представители! Българската радикална партия ...

От опозицията: Е-й-й!

Христо Юруков (р): ... е партия на законността. Тя смята, че една правова държава, каквато е нашата, има в основата на своето съществуване задължението на всеки гражданин да изпълнява законите. Ако това той не прави, следва да понесе последствията. Иначе не може да бъде.

Ние намираме, че мотивите, които излага г-н прокурорът или по които ни моли да решим снемане имунитета на народния представител Никола Петков, са основателни. Решението на парламентарната комисия по правосъдието следователно е правилно. Нани дълг е да дадем възможност на правосъдието да си каже думата.

Радикалната парламентарна група ще гласува единодушно снемане имунитета на народния представител Никола Петков. (Ръкоплескания от мнозинството)

От опозицията: Мекере!

Христо Юруков (р): Тези, които ме познават, много добре знаят, че 25 години съм работил с тази глава и с тези ръце, без да бъда мекере на когото и да било.

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител д-р Михаил Геновски.

Д-р Михаил Геновски (з): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания) Г-жи и г-да народни представители! Когато в 1921 г. беше убит Александър Димитров, тогава пред неговите тленни останки Александър Стамболийски ... (Възражения от опозицията)

Един от опозицията: Какво говориш за Александър Стамболийски?

Д-р Михаил Геновски (з): ... произнесе реч, в която между другото подчерта, че най-голямата грешка, която правят враговете, е тази, че посягат на най-достойните синове на своя народ. Тогава той каза: ние няма да отмъщаваме, но ние ще направим в България невъзможни по-нататъшни убийства. Това беше едно изявление, което Александър Стамболийски направи, но, за голямо съжаление, той не предприе необходимото, за да станат политическите убийства невъзможни. Когато по-късно беше подготвен черноблоковият събор в Търново, непосредствено преди него в „Земеделско знаме“ бяха изнесени редица документи, които свидетелстваха за един преврат, който се подготвя.

Един от опозицията: Че си във връзка с Дража Михайлович.

Д-р Михаил Геновски (з): Този, който е бил във връзка с Дража Михайлович, е при нас. (Възражения от опозицията) Тогава в „Земеделско знаме“, от 14 септември 1922 г., бяха изнесени няколко документи, между които и следният документ: (Чете) „Главнокомандващият руската армия, 17 август 1922 г. Тайно поверително в собствените му ръце, Генерал-лейтенант Милер“ — този, за когото по-късно стана афера в Париж. — В допълнение на нарежданията ми от 17 т. м. запознавам:

- 1) Да се влезе в преговори с буржоазните и военна партии по въпроса за образуването на новия министерски кабинет след преврата и заемането на големите центрове в България от армията, при условия официалното признаване на руската армия и готовността да приемат България да стане изходен пункт за войната срещу Съветска Русия. В новото правителство трябва да влезе в качеството си на военен министър руски генерал, назначен от мен.
- 2) Да се изработи съвместно с представителите на българските буржоазни партии списък на началстващите лица, подлежащи на арест и предадени на военно-полевия съд при руската армия.
- 3) Представете ми чрез дипломатически куриер плана и местонахождението на важните съобщителни възли в столицата, както и на арсенала, телеграфи, радиотелеграфи, водопроводите, банките и пр.

4) Отправете от мое име възвание към българския народ, в което трябва да се каже, че ние не ще се вмесваме във вътрешните работи на България — искат само в правителството военният министър да е белогвардеец.

5) Съставете мобилизационния план за свикване всички руски поданици до 50 години, намиращи се в България. Генерал Врангел“.

В същия брой на „Земеделско знаме“ беше поместен и друг един документ, който носи дата 17 август 1922 г., № 2641 л., от Сремски Карловци. (Чете)

„На началника руските войски в Галиполи генерал майор Мартин-ов, главнокомандващият изпрати следната заповед:

1) Веднага с получаване на настоящото да се пригответе за поход.

2. Да се влезе в преговори с главния началник на французите войски в Галиполи и с началника на гръцката дивизия в Одрин по въпросите за безпрепятственото преминаване на гръцко-българската граница в района Мустафа-паша — Хебибево за съединение с Николаевското юнкерско и Кубанско, на името на генерал Алексиев, военно училище.

3) Да тръгнете в поход през Одрин след получаване на телеграма: „На добър път“. Генерал Шатилов.“

Тук са изнесени много документи. И тогава в „Земеделско знаме“ излезе манифест към българския народ, в който се казва най-накрая: отечеството е в опасност. Това беше по повод на търновския събор на черноблокарите. Правителството на Стамболийски имаше, безспорно документите, изнесени в „Земеделско знаме“ във факсимиле, с оригиналния подпис на генерал Врангел, но то се ограничи само с една контра-акция в Търново, а след това в „Земеделско знаме“ от 21 септември 1922 г. излезе статия, в която черноблокарите бяха наречени „фашистките банди“. защото опасността от фашизма беше надгласена над България. Тогава правителството на Стамболийски и Земеделският съюз съзнаха това, но те не предприеха онова, което беше необходимо, за да бъде осуетен един преврат, който се подготвяше. Наистина излезе в „Земеделско знаме“ статия, озаглавена „От где черпите кураж?“, в която се казва, че черпят кураж от враговете на прогресивните народи и че по този начин се подготвя България да стане плацдарм на едно нападение против Съветска Русия, т. е. България се тласка към една нова война.

Безспорно следователно, беше, че се готви преврат, че този преврат щеше да превърне България в плацдарм за едно нападение срещу Съветска Русия, която вече се замомаше. Безспорно беше, че гръцки власти и други, а също и от галиполската армия са получили разрешение да минат на българска територия за едно нападение още тогава против Съветския съюз. Значи, не само преврат се е целил, но и тласкане на България в една война, и то война против нашия освободител. И въпреки това Земеделският съюз не предприе нищо, за да може да върже онези, които готвеха преврат, за да ги прати там, където им е мястото, и да осуети кървавия деветоюнски преврат.

Това е поуката от онова, което стана. Днес, когато тъмните сили търсят враговете в нашите редове, ще оставим ли наново България да стане плацдарм за едно нападение срещу другите славянски страни, ще допуснем ли ние в България да бъде извършен наново преврат, данните за какъвто бяха изнесени пред съдилищата? Отговорът е: няма да допуснем. (Ръкоплескания от мнозинството) А няма да допуснем тогава, когато на всички врагове на Стамболийски не им прощаваме, както Стамболийски им прощаваше, а ги изправим пред съда, за да отговорят за своите злодеяния. (Ръкоплескания от мнозинството)

Затова земеделската парламентарна група ще гласува за напразното предложение да бъде изправен още един престъпник, пред съда („Браво!“ Продължителни ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Атанас Лерински (ЗНП): Съд за тебе ще има! Ти провали конспирацията в Пазарджик. Приятел на Дочо Христов! Агент! (Ръкоплескания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Асен Стамболийски.

Асен Стамболийски (ЗНП): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от опозицията) Г-жи и г-да народни представители! Качвам се на трибуната, не да защитавам Никола Петков, ...

Един от мнозинството: Не можеш да го защитиш“.

Асен Стамболийски (ЗНП): ... а се качвам тук, за да ви кажа, че българският народ знае, че той е невинен. (Ръкоплескания и възгласи „Вярно!“ от опозицията)

Един от мнозинството: Ти пита ли българския народ?

Асен Стамболийски (ЗНП): И ако има някой да съди Никола Петков, това ще е българският народ, който ще го съди, а не вие. (Ръкоплескания и гласове „Браво!“ от опозицията)

Един от мнозинството: Сушигите и зозите от кръчмите ли?

Никола Айлъков (к): Българският народ отдавна го е осъдил в душата си като предател.

Цола Драгойчева (к): Къде е българският народ?

Асен Стамболийски (ЗНП): Аз знам къде е българският народ, — жо Драгойчева.

Един от мнозинството: Ти къде си?

Асен Стамболийски (ЗНП): Аз знам къде съм. Аз съм там, гдето ми е мястото. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: При предателите, при реакцията.

Асен Стамболийски (ЗНП): При вас няма да бъда, докато продължавате аз този път.

Министър Антон Югов: Гузна е и твоята съвест. (Ръкоплескания от мнозинството) Ти си този, който въоръжаваше групата в Пазарджишко. Ти си един кръчмарин, ти не си никакъв борец и петниш името на баща си.

Асен Стамболийски (ЗНП): Аз знам най-добре как се формират групи.

Димитър Котев (к): Ти си кръчмар бе, най-долнопробен кръчмар!

Асен Стамболийски (ЗНП): Дайте обвинения срещу мен! Аз не бягам от обвиненията. Дайте ги! Вие пращате при мене емисари да спра, да не бъда там (Сочи опозицията), а да бъда при вас. (Ръкоплескания и възгласи „Позор!“ от опозицията)

Министър Антон Югов: Ние нямаме нужда от такива кръчмари като тебе, резбери! (Ръкоплескания от мнозинството) На нас ни трябва българският народ. Ти си една жалка фигура, която дава декларация без насилие, за да служи именно като агент.

Асен Стамболийски (ЗНП): Дайте декларацията, г-н Югов!

Министър Антон Югов: Ти си агент. Нищо повече!

Асен Стамболийски (ЗНП): Дайте декларацията — аз съм готов харкири да си направя! (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: А-а-а!

Асен Стамболийски (ЗНП): Вижте колко са жалки в репликите си.

Министър Антон Югов: Ти си кръчмарски герой, не си способен да харкири.

Димитър Котев (к): Харкири с мастика ще си направяш.

Асен Стамболийски (ЗНП): От направения доклад и от обосновката, която искаше да даде докладчикът, личи ясно, че всичко е построено на пълната основа. (Ръкоплескания от опозицията) От това, което вие чухте от Титко Черноколев, и от реверансите, които направя, е ясно, каква е целта — чисто политическа. И видяхте каква г-н Геновски, който винаги е имал тази незавидна роля да обвинява бившите си другари, ...

От опозицията: Юда! Фуше!

Асен Стамболийски (ЗНП): ... че той, за да се обоснове, беше се въоръжил с стари броеве на в. „Земеделско знаме“ с оглед да мастирира някакви това си обвинения тук.

Димитър Котев (к): Ако уважаваш баща си, и ти ще го обвиняваш.

Асен Стамболийски (ЗНП): Аз уважавам баща си и съм там, гдето беше той. (Ръкоплескания от опозицията)

Любен Гумеров (к): Ти си при убийците на твоя баща.

Асен Стамболийски (ЗНП): Убийците са тук. (Сочи министерската маса) (Ръкоплескания от опозицията)

Любен Гумеров (к): Тоя, който предаде твоя баща, е член на вашата група.

Асен Стамболийски (ЗНП): Ти да мълчиш, защото преди няколко дни вашият ЦК те обвиняваше. (Възражения от мнозинството)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петко Кунин (к): Той по цели недели пииянствува с убийците на баща си. Ето неговият морал!

Асен Стамболийски (ЗНП): Целта е чисто политическа — за да се предпазят българският народ от нови сътресения. Вие знаете много добре, че Българският народен земеделски съюз има само едно средство за борба — това е бюлетината. (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: А-а-а!

Министър Антон Югов: Ти кажи, защо въоръжаваше бандите в Пазарджишко?

Асен Стамболийски (ЗНП): Г-н Югов, аз съм хванат, че имам един пистолет в джоба си, а вие всички имате пистолети. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): Вие идете от кръчмите, а вие от балканите.

Асен Стамболийски (ЗНП): Аз не съм стрелял на човек. Името Стамболийски е запазено неотчетено. Стамболийски не може да бъде убиец на никого. Заколете ме, па турете Геновски да му бъде син да ме замести! (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): Ти ще умреш от пииянство.

Асен Стамболийски (ЗНП): Явно е, че целта е политическа и колкото да се опитвате вие тук да заглушите вашата гузна съвест с ръкоплескания ...

От мнозинството: А-а-а!

Асен Стамболийски (ЗНП): ... ясно се вижда, че вие сте смутени.

От мнозинството: А-а-а!

Асен Стамболийски (ЗНП): И колкото да си давате спокойствие, вие знаете много добре, че всяка власт, когато прибегва до тия средства, тя е в началото на падането си. (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: О-о-о!

Цола Драгойчева (к): Само доказвате това, което прокурорът казва.

Асен Стамболийски (ЗНП): Всички бивши режими, когато прибегваха до тия средства, вие знаете много добре — говоря за бившите режими, когато и вие бяхте гонена, г-жо Цола Драгойчева ...

Цола Драгойчева (к): От такива като Вас.

Асен Стамболийски (ЗНП): Не съм Ви гонил аз. Вие знаете много добре.

Цола Драгойчева (к): Ако Ви падна и сега, пак ще ме гоните.

Асен Стамболийски (ЗНП): Когато вие бяхте гонена, в папките на „Държавна сигурност“ имаше по три-четири конспирации, и в даден момент, когато се чувствуваша слаби, изкарваха тези конспирации с оглед да затвърдят положението си. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): А баща ти кой го уби? Нямаше ли превратджии? Ето ги сега там! (Сочи опозицията)

Асен Стамболийски (ЗНП): Превратджии и убийците на моя баща са тук, на вашите маси. (Сочи министерската маса) Само там са! (Продължителни ръкоплескания и възгласи „Вярно!“ от опозицията). Възражения от мнозинството)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Моля, оставете оратора да говори.

Асен Стамболийски (ЗНП): Ясно е, г-да, целта е чисто политическа.

Министър Антон Югов: Само че ти от политика не разбираш.

Асен Стамболийски (ЗНП): В коридорите ни се подшухна, преди да влезем в заседание: „Сега ще разберем кои са умните.“ Искате да намерите предатели между нас? — Няма да ги намерите! (Ръкоплескания и възгласи „Вярно!“ от опозицията) Няма да ги намерите — бъдете уверени!

Министър Антон Югов: Ти не си от умните.

Димитър Георгиев (к): Значи, умни и честни хора между вас няма да намерим!

Асен Стамболийски (ЗНП): Всички са честни. Предатели няма да намерите там. (Сочи опозицията). Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Димитър Котев (к): На Чърчил няма да изменят.

Асен Стамболийски (ЗНП): По-спокойно, г-да! А пък г-н министърът на вътрешните работи нека се погрижи да намери обвиняемия и за мен. Аз се обявявам пръв ударник да вляза в затвора след Никола Петков. (Ръкоплескания от опозицията)

Министър Антон Югов: Министърът на вътрешните работи трябва да Ви предупреди, че народната власт е здраво организирана и силна и че всеки престъпник като теб и много други ще ги постави на мястото им. Ето това мога да Ви кажа. (Бурни ръкоплескания от мнозинството)

От опозицията: А-а-а!

Асен Стамболийски (ЗНП): На такъв престъпник като мен се кроят обвинения в разстояние на три месеца, и след като не можах да намеря обвиненията, страшни, за които приказвах, и след като направих всички опити, Асен Стамболийски да бъде взет и да служи тук (Сочи мнозинството) ...

От мнозинството: А-а-а!

Асен Стамболийски (ЗНП): Естествено е, Асен Стамболийски е виновен. Но обвинението беше толкова страшно, че ми определиха 5.000.000 лв. гаранция и от срам съдът отмени тази гаранция, без да съобщават в пресата. Това е моето обвинение.

Министър Антон Югов: Не това те е спасило тебе. Сломни си думите! Спомни си ги добре!

Асен Стамболийски (ЗНП): Ето вижте, че и на мене са пращани емисари, за да ме склонят да служа на някого. Г-н Югов се изказа ясно. Издаде се.

Кочо Бонев (ЗНП): И сега детективите гонят народните представители.

Асен Стамболийски (ЗНП): Аз съм длъжен от името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз...

От мнозинството: Никола Петков.

Асен Стамболийски (ЗНП): Да, Никола Петков. И ще знаете, че цялата наша организация е изправена пред него и вие минавате през цялата организация, за да го арестувате. (Ръкоплескания от опозицията) Земеделската парламентарна група чрез моите уста ви прави декларация...

Един от мнозинството: Заедно с убийците на баша ти.

Асен Стамболийски (ЗНП): ... че след като вие минавате през него, тя е готова да служи на българския народ така, както е служила досега. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Ти ще го заместиш!

Министър Антон Югов: Който се солидаризира с Никола Петков, той ще последва неговата участ.

Асен Стамболийски (ЗНП): Зная, че ще го вкарате в затвор, но страхливци няма да намерите между нас. (Ръкоплескания от опозицията)

Министър Антон Югов: Не си толкова куражлия, Асен Стамболийски. Извинявам се — Асен Александров!

Асен Стамболийски (ЗНП): Сигурно съм куражлия, г-н Югов! Недейте толкова да нервничите, г-н министре!

Министър Антон Югов: Познавам те какво представляваш. Познавам те добре. (Възражения от опозицията)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Моля, не пречете на оратора да говори!

Асен Стамболийски (ЗНП): Нашата земеделска парламентарна група остава на поста си да се бори в защита на демокрацията и свободата в България. (Ръкоплескания от опозицията) И вие ви заявяваме, че каквито и опити да правите...

Димитър Котев (к): Кажете, къде беше ти преди 9 септември?

Асен Стамболийски (ЗНП): Аз знам къде бях. А ти къде беше?

Димитър Котев (к): Кръчмар! Борил се против фашизма!

Асен Стамболийски (ЗНП): И на тебе, и на Мишо Геновски да ви бере грехът Никола Петков! Никола Петков го спаси от държавния съд, за да го обвинява сега.

Титко Черноколев (к): В кабаретата на София беше ти.

Асен Стамболийски (ЗНП): Вие не знаете къде съм бил. Аз съм бил по затворите.

Димитър Котев (к): За аморални действия.

Титко Черноколев (к): За борба против фашизма ли беше в затвора? Десет пъти сме се срещали с тебе — никога не си говорил за борба тогава. В кабаретата беше.

Един от мнозинството: За черна борса си бил в затвора.

Асен Стамболийски (ЗНП): Така че, каквито и опити да се правят, каквито и давления да се оказват, само когато ръгнете по пътя на искреното разбирателство...

От мнозинството: А-а-а!

Асен Стамболийски (ЗНП): ... а не през главите на водачите на Българския земеделски народен съюз, само тогава ще можете да разчитате на сътрудничество от наша страна.

Цола Драгойчева (к): Разбирателство с превратаджии вие няма да правите!

Асен Стамболийски (ЗНП): Само тогава! Пазете се вие да не скъсате мостовите, защото мостове за едно сътрудничество достатъчно разрушихте вече.

Титко Черноколев (к): Вие ще се удвите без мостове!

Асен Стамболийски (ЗНП): Ние декларираме, че заставаме зад гърба на нашия секретар Никола Петков. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): Хубава декларация правите!

Асен Стамболийски (ЗНП): Жив е земеделският бог! Разберете, жив е! И бъдете уверени, че каквито и усилия да правите да премахнете от пътя си водачите на земеделското движение, вие няма да успеете. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): Какъв водач е той! Предател!

Асен Стамболийски (ЗНП): Земеделският съюз не престана да живее, когато Стамболийски умря.

Един от мнозинството: Недостоеен негов син си!

Асен Стамболийски (ЗНП): Земеделският съюз не престана да живее, когато Петко Петков умря. Той не престана да живее, когато разговаряха и затваряха и други негови първенци. Той няма да престане да съществува и сега, след като вие вкарате в затвора Никола Петков. (Ръкоплескания от опозицията)

Земеделският съюз ще остане единен и непоколебим в защита на демокрацията в България. И бъдете уверени, че скоро ще блесне и ще грейне зарята, за да освети цялата земя — зарята на демокрацията! (Всички народни представители от опозицията стават прави и продължително ръкоплескат. Възражения от мнозинството)

Председател Васил Коларов: Председателството предлага да се продължи заседанието на Великото народно събрание...

Кочо Бонев (ЗНП): До утре сабайле, г-н председателю!

Председател Васил Коларов: ... до решението на тоя въпрос. Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Има думата народният представител г-н д-р Иван Пашов.

Д-р Иван Пашов (к): (От трибуната. Посрещнат е ръкоплескание) Уважаеми г-жи и г-да народни представители! За трети път Великото народно събрание се занимава със снемане имунитета на един народен представител.

Кочо Бонев (ЗНП): Ако има някой, на когото трябва да се снемат имунитетът, това си ти. Ти си водач на шайки. Имаш много здраве от Йончо Добрев от с. Долно Паницарево.

От мнозинството: Стига бе!

Министър Антон Югов: (Към Кочо Бонев) Гумена топка — като я чукаш, тя скача. Празна глава — ще се удари и тя в стената.

Д-р Иван Пашов (к): Не му е мястото и времето сега да се впуснем да разглеждаме въпроса, по който ние сме заставени във Великото народно събрание да се занимаваме със снемането имунитета на тоя или оня народен представител. Но, уважаеми г-жи и г-да народни представители...

Кочо Бонев (ЗНП): Водач на шайки!

Министър Антон Югов: Шайки ли? Народът ще те научи тебе, разбойник такъв! България не е къща без сайбия! Твоята гумена глава ще я продаде народът. Бъди уверен! Народът няма да те остави да безчинстваш по България. Празна катуна такава!

Председател Васил Коларов: (Звъни) Моля, оставете оратора да говори!

Министър Антон Югов: (Към Кочо Бонев) Милицията е за такива разбойници — да ги постави на мястото им. Разбойник такъв!

Председател Васил Коларов: (Звъни) (Към оратора) Моля, продължавайте!

Д-р Иван Пашов (к): Както у нас, така и в чужбина, реакцията надига глава и се организира. Така случайно ли е например, че в Унгария...

От опозицията: А-а-а!

Д-р Иван Пашов (к): ... сега и министър-председателят ще бъде съден за измяна към своя народ и родина? Това не е случайна работа.

Но ние няма защо да се впускаме в тия подробности. Ние имаме да разгледаме конкретно един въпрос. Ние не сме институция, която трябва да се произнася по същество на въпроса, да снемем, дали Никола Петков е виновен или невинен. Това не е от нашата компетенция, то не е от компетенцията на Народното събрание. Компетенцията на Народното събрание се състои само в това, да каже, има ли основание да бъде снет неговият имунитет, или да не бъде снет. Това е компетенцията на Народното събрание. Компетенцията за установяване на неговата виновност или невинност принадлежи на българските народни съдилища. Те ще кажат своята дума.

Тук докладчикът изнесе един куп доказателства. И ако вие, г-жи и г-да народни представители, имате възможността да надникнете в тези големи досиета, ще намерите изобилителни данни и факти, които свидетелствуват и установяват по един положителен и категоричен начин, че има създадени конспиративни организации, в които и г-н Никола Петков участва. Ние сме длъжни да приемем тия факти и доказателства такива, каквито са те. А какво казват те?

Разпитани са повече от 27 души обвиняеми, подсъдими и осъдени, разпитани са и свидетели, които установяват по един положителен начин, че е била създадена организацията „Неутрален офицер“, че е била създадена организацията на офицерския Военен съюз и че те се готвят за един преврат срещу народната отечественофронтова власт, искат свалянето на тая власт по насилствен начин. Те организират, разпределят службите, дават министерски места, регентски места, определят кой ще бъде началник-щаба на войската и т. н. и т. н.

Има ли нелегална организация? Безспорно има такава. Участвувал ли г-н Никола Петков? Участвувал. Откъде се вижда това? Вижда се оттам, че всички ония офицери, подсъдими по тия дела, се разказват и в своите показания по един положителен, категоричен начин казват: ние бяхме във връзка с Никола Петков. Той ги насърчава, той им дава напътствия. При своя съюз те имат създадена нелегална военна секция. Тая секция е във връзка с нелегалната военна организация.

При наличността на тия данни, на тия факти, може всеки един народен представител да бъде съвършено спокоен, когато ще вдигне ръка за снемане имунитета на народния представител Никола Петков. А думата принадлежи на съда.

Аз обаче, като завършвам, искам да подчертая: от тая страна (Социално-демократичната) се пее, че са прочетени дните на Отечествения фронт и че е изпята неговата песен. Лъжете се, г-ди! Отечественият фронт има да играе още за много дълго време важна и голяма, отговорна за нашия народ роля. (Ръкоплескания от мнозинството) И той ще разреши всички ония отговорни исторически задачи, които са поставени пред него за разрешение. Всеки, който би се опитал да постави пръти в колесницата на Отечествения фронт, да знае, че ще бъде премазан от това голямо народно колело! (Ръкоплескания от мнозинството)

Вие искате да вършите измяна спрямо народа и родината. Няма народът да ви позволи да си играете с него. Народът на 9 септември е поел здраво съдбините си в своите собствени ръце. Той власт вече няма да ви даде, а вие ще има много да сънувате, като гладна кокошка, за власт. Делото на Отечествения фронт е велико народно дело и то ще преуспее. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Тодор Тихолов.

Тодор Тихолов (с): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от мнозинството) По повод искането на г-на прокурора при Софийския областен съд относно снемането имунитета на народния представител г-н Никола Петков от името на нашата парламентарна социалдемократическа група заявявам, че след направената преценка на доказателствата, събрани във връзка с повдигнатото срещу него обвинение, последните са достатъчни за да се приеме, че има улики за извършено престъпление по закона за защита на народната власт (Възражения от опозицията), и то от такова естество, че се налага отнемането на депутатския му имунитет. За извършеното думата ще си каже съдебната власт. Нашата парламентарна група заявява, че ще гласува предложението. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Янко Марков.

Янко Марков (з): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания) Г-жи и г-да народни представители!

Един от опозицията: Нещо за комисарството да беше казал!

Янко Марков (з): Ще кажа всичко.

Пред нас е поставен въпросът за снемане имунитета на г-н Никола Петков, шеф на опозицията. Действително, това е един въпрос, който безспорно интересува както народните представители, така и цялата наша общественост. Друг ще правя разсъжденията в точ в какво е обвинен Никола Петков и ще събира данните за това. (Възражения от опозицията)

От Великото народно събрание се иска, когато то е убедено, че той действително е действувал и е извършил такива деяния, които довеждат неговата дейност до една конспирация срещу установената власт, да му снесе депутатския имунитет и да бъде предаден на съдебните места. Това ще извършим днес ние.

Но да видим има ли някаква връзка между дейността на цялата наша опозиция и онова, което са вършили конспиративните организации „Военен съюз“ и „Неутрален офицер“. (Възражения от опозицията)

Господата от опозицията заявяват, че те са легална опозиция и че само с бюлетината в ръка ще се борят, за да установят своето разбирание за управлението на държавните работи. Те всеки ден от устата на своите първи хора навсякъде — не е тайна, цялата наша общественост знае — по време на дейността на тези военни организации не случайно определяха и дати, когато Отечественият фронт ще бъде свален от власт. Какво значи това? Това значи, че тия господа са били във връзка с факторите, които са готвили такъв преврат. За да могат да действуват в нашата общественост и да поддържат бодър куража на тия заговорници, те фиксират и дати и

по този начин доказват пред цялата наша общественост, че те имат такава връзка. (Възражения от опозицията)

Г-жи и г-да народни представители! В интерес на трудещия се наш народ е да бъдат поставени на място всички ония провокатори, които със своите действия желаят да докарат работите в нашата страна така, че селяните и работниците да бъдат поставени един срещу други.

Изхождайки от тези именно разбирания, че е върховна необходимост да има мир в нашата страна и че селяните и работниците трябва да бъдат заедно в управлението, от името на земеделската парламентарна група заявявам, че ще даваме съгласието си да бъде снет депутатският имунитет на Никола Петков, както ще го дадем и за всички други, които оттук нататък. . . .

От опозицията: А-а-а!

Янко Марков (з): . . . ще се опитат да разстройват единството между селяните и работниците. (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Коста Лулчев.

От мнозинството: Ей-й-й!

Коста Лулчев (сЛ): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от опозицията) Г-жи и г-да народни представители! Идвам тук от името на парламентарната група на Работническата социалдемократическа партия — обединена. . .

Димитър Котев (к): За речта на Бърис да кажеш.

Коста Лулчев (сЛ): . . . за да отговоря на поставения от прокурора при Софийския областен съд въпрос за отнемане имунитета на народния представител, главен секретар на Българския земеделски народен съюз (Ръкоплескания от опозицията) и председател на земеделската парламентарна група Никола Петков (Ръкоплескания от опозицията), да отговоря на тоя въпрос на г-на прокурора, от името на нашата парламентарна група: не, г-н прокурор, не! (Ръкоплескания от опозицията. Смях сред мнозинството) Защо?

Димитър Котев (к): Някоя Бърисова реч пак за тебе, авокрифен герой!

Коста Лулчев (сЛ): В един момент, когато важни международни събития стават. . . .

Димитър Георгиев (к): Анджък защото стават.

Коста Лулчев (сЛ): . . . в един момент, когато България чака ратификацията на своя договор. . . .

Димитър Котев (к): Пак заплашва.

Георги Костов (к): Вие не чакате обаче ратификацията, Махзари, махзари!

Коста Лулчев (сЛ): . . . за да може, по силата на този договор, да тръгне по пътя на спокойното и нормално политическо развитие.

Цола Драгойчева (к): По пътя на превратите.

Коста Лулчев (сЛ): . . . и спокойния и нормален политически живот. . . .

Димитър Котев (к): Да извършите преврат!

Коста Лулчев (сЛ): . . . и в един момент, когато пред Великото народно събрание е поставен най-големият и най-съдбоносният за страната и за народа въпрос. . . .

От мнозинството: Ей-й-й! (Смях)

Коста Лулчев (сЛ): . . . изработване на конституцията — дошъл въпрос, твърде късно, 6 месеца след започване заседанията на Великото народно събрание. . . .

Димитър Котев (к): Ами като саботирате работата на Народното събрание!

Димитър Георгиев (к): Тя трябва да се приготви.

Коста Лулчев (сЛ): . . . работата на Народното събрание е спряна, за да се занимае с искането на прокурора на Софийския областен съд. (Възражения от мнозинството)

Един от мнозинството: За да се вържат разбойниците и да върви леко работата.

Коста Лулчев (сЛ): Обстановката, при която тоя въпрос се постави пред Великото народно събрание, достатъчно ясно говори за тенденцията и за целта на поставянето на тоя въпрос. (Възражения от мнозинството) Великото народно събрание беше удостоено специално за тоя въпрос с присъствието на всички министри. Великото народно събрание беше удостоено специално за тоя въпрос с присъствието на многобройни групи външни гости в коридорите на Народното събрание. („Позор!“ Ръкоплескания от опозицията) Важен въпрос! Съдбоносен въпрос!

Какво иска г-н прокурорът? Опитва се да ни каже г-н докладчикът, какво иска г-н прокурорът и защо го иска.

Димитър Котев (к): Няма лабаво, бай Лулчев!

Коста Лулчев (сЛ): Г-н докладчикът обаче забрави, че той тук в тоя момент не беше в ролята на прокурор, а той беше в ролята на докладчик.

Ние чухме неговите обвинения. Той дори предварително разреши процеса. Ще бъде осъден Никола Петков — каза докладчикът.

Един от мнозинството: Всички престъпници ще си намерят мястото.

Коста Лулчев (сЛ): Г-да народни представители! Никола Петков не е един случаен човек. (Възражения от мнозинството)

Димитър Котев (к): Известен предател!

Коста Лулчев (сЛ): Никола Петков е представител на една парламентарна група в Народното събрание, която брои 90 народни представители, минали през иглени уши, за да дойдат тук в Народното събрание. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството) Загледаните на тая парламентарна група ведно с групата на Работническата социалдемократическа партия — обединена, ...

Димитър Котев (к): Велика сила!

Коста Лулчев (сЛ): ... от урните на 27 октомври можаха да излязат 1.500.000 гласа. (Ръкоплескания от опозицията) Никола Петков в тоя момент е представител на тия 1.500.000 гласа.

На една власт, каквато е властта на Отечествения фронт, която има цялата държавна машина в ръцете си, която казва, че е силна, която казва, че е народна, която казва, че е непоколебима и неопобедима, на една такава власт прилича, ...

Димитър Котев (к): Да остави предателите, да остави конспираторите!

Коста Лулчев (сЛ): ... ако тая власт има доказателства, че Никола Петков е действително виновен за тия деяния, за които го обвинява прокурорът, предстоеше и трябваше тъй да стане, тия обвинения да бъдат депозиранни най-напред на неговата парламентарна група.

От мнозинството: А-а-а! (Смях)

Коста Лулчев (сЛ): Тъй, тъй! Тая парламентарна група, зад която стои историята на Българския земеделски народен съюз (Ръкоплескания от опозицията), има достатъчно мъжество у себе си, за да осъди всекиго от своята среда, ако го счита, че той е виновен. (Възражения от мнозинството)

Г-да народни представители! Докладчикът дори не пожела да прочете документите и аргументите против Никола Петков.

Никола Айлъков (к): Достатъчно много прочете.

Коста Лулчев (сЛ): Той донесе един сандък преписки тук, но той се задоволи да прочете само няколко показания. (Възражения от мнозинството)

Димитър Георгиев (к): Стига! Ние не го съдим сега. Съд ще го съди.

Коста Лулчев (сЛ): С това той изпълни ролята си на обвинител, но той не изпълни задачата на докладчик.

Димитър Котев (к): Какво го осукваш ти сега?

Коста Лулчев (сЛ): Не е важен формалният вот в този момент. Не се касае само за един формален вот, да предадем Никола Петков на правосъдието и на прокурора. Народен представител който ще вдигне ръка за сваляне на Никола Петков и да бъде той предаден в ръцете на правосъдието, той трябва предварително да бъде убеден, че народният представител е виновен.

Никола Айлъков (к): Отдавна, много отдавна е убеден. И целият български народ е убеден (Възражения от опозицията. Голям шум)

Коста Лулчев (сЛ): Г-да народни представители! Никола Петков е изразител и представител. ...

Никола Айлъков (к): На реакцията.

Коста Лулчев (сЛ): ... на мнението на Българския земеделски народен съюз. (Ръкоплескания от опозицията) Никола Петков не провежда своя лична политика. (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: А-а-а!

Никола Айлъков (к): А политиката на българската реакция и фашизма.

Коста Лулчев (сЛ): Никола Петков е орган на политиката на Българския земеделски народен съюз. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Никола Айлъков (к): На международната реакция.

Коста Лулчев (сЛ): И когато ще съдите Никола Петков, бъдете открити да кажете: ние съдим Българския земеделски народен съюз. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Никола Айлъков (к): Ние съдим предателите и adeptите на реакцията. (Възражения от опозицията)

Коста Лулчев (сЛ): Никола Петков имаше всичката възможност, ...

Димитър Котев (к): Да избяга.

Коста Лулчев (сЛ): ... пред него се откриваха перспективи, той можеше да има едно спокойно, едно завидно място в нашия обществен живот. И борбата на неговото семейство, и дейността на неговите другари от по-рано му очертаваха една радостна перспектива. (Възражения)

И Никола Петков можеше спокойно да остане за да поведе лаврите на ония, които преди него паднаха за свободата и за демокрацията от неговото семейство. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството) Но Никола Петков, ...

Димитър Котев (к): Пригърна Пастухов.

Димитър Георгиев (к): Замести Гемето.

Коста Лулчев (сЛ): ... не пожела да остане на спокойния одър на един безличен общественик. (Ръкоплескания от опозицията)

Никола Петков пое тежкия друм на голямата борба за свободата на българския народ. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Той се вдъхновява от предтечите, които очертаха неговия път.

Грую Папукчиев (к): Миколайчик и Маниу.

Коста Лулчев (сЛ): Неговият баща падна тук на улицата в изпълнение на обществен дълг. (Възражения от мнозинството)

Неговият брат падна на улицата в изпълнение на обществен дълг. (Ръкоплескания от опозицията)

Никола Петков, ...

Димитър Котев (к): Изменя на тях.

Коста Лулчев (сЛ): ... има това наследство. Какво по-достойно наследство от това искате вие? Това наследство, Никола Петков, ви чертае тежкия друм на страданията и на мъките. (Възражения от мнозинството) И затова не се учудвайте, че в тоя момент се посегна върху Вас. Посегна се върху тръгя, ще се посегне и върху Вас, ще се посегне и върху други. (Възражения от мнозинството)

Вълко Червенков (к): От трибуната на Народното събрание Вие защитавате превратджиите!

Коста Лулчев (сЛ): Но нека се знае: решението на българския народ и на неговите представители (Възражения от мнозинството), да се борят за свободата и демокрацията, няма да бъде смязано. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Министър Антон Югов: Неговата участ ще последват всички ония, които насърчават превратджиите и които участват в конспирация. (Ръкоплескания от мнозинството)

Един от мнозинството: И които са предатели от трибуната.

Коста Лулчев (сЛ): Г-да народни представители! Не се учудвам на апострофа на г-на министъра на вътрешните работи.

Димитър Котев (к): Какво ще се учудвате! Знаете си хитрите ризи!

Коста Лулчев (сЛ): Той е в своята роля. Той смята, че е тук е министър на вътрешните работи.

Министър Антон Югов: Тук съм преди всичко народен представител и като такъв те предупреждавам, че в България всеки престъпник (Възражения от опозицията) ще бъде поставен на мястото си. (Ръкоплескания и възгласи „Вярно!“ от мнозинството)

Коста Лулчев (сЛ): Който се счита народен представител, ...

Министър Антон Югов: Който защитава николапетковци, той е превратджия, той сам се поставя в нелегалност. Това трябва да го знаете! (Възражения от опозицията)

Коста Лулчев (сЛ): ... и който мисли, че представлява българския народ и има зад себе си българския народ, той има най-

силното оръжие в себе си: да запази спокойствие. Това важи за всеки народен представител, а многократно повече за тези, които са на тази маса. (Сочи министерската маса. Възражения от мнозинството)

Димитър Котев (к): Предатели спокойно не могат да се гледат.

Коста Лулчев (сЛ): Г-да народни представители! На министър не е позволено всеки момент да прекъсва, да апострофира и да заплашва народните представители. (Ръкоплескания от опозицията) Когато по този начин заплашва, той не уважава мястото, на което стои.

Димитър Котев (к): Мъчно се гледат спокойно предатели, Коста Лулчев!

Коста Лулчев (сЛ): Аз съм длъжен да кажа, че тук в средата на опозицията, в тия редици, където стоят...

Димитър Георгиев (к): Предатели!

Коста Лулчев (сЛ): ... сто народни избраници, ...

Георги Костов (к): Изменници!

Коста Лулчев (сЛ): ... не е имало и няма предатели. (Бурни ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Димитър Георгиев (к): Не можеш ни кандадиса!

Титко Черноколев (к): Погледни себе си и не ги търси на друго място.

Димитър Котев (к): Ти си най-големият предател.

Коста Лулчев (сЛ): Ние често слушаме обвинения. Аз зная вашия патриотизъм.

Титко Черноколев (к): Вие сте лъжепатриоти!

Коста Лулчев (сЛ): Аз съм длъжен да заявя тук: тия народни представители, ...

Георги Костов (к): И Кочо Варела.

Коста Лулчев (сЛ): ... които носят доверието на своите избиратели. ...

Димитър Котев (к): На фашистките остатъци!

Титко Черноколев (к): Изгубили са го вече.

Коста Лулчев (сЛ): Не са го изгубили, а се увеличи тяхното доверие. (Ръкоплескания от опозицията) — ... Тези народни представители в своята дейност. ...

Министър Антон Югов: Криви ти са сметчиците, г-н Лулчев!

Коста Лулчев (сЛ): Моля, почакайте ме, г-н Югов! Ще дойда на зеленката. Там ще видим кои сметки са криви, там ще видим кои са прави.

Димитър Котев (к): Зелен Колю дойде на зеленката.

Коста Лулчев (сЛ): Ще видим, ще видим!

Титко Черноколев (к): Махзар ще направите навярно.

Коста Лулчев (сЛ): Тия народни представители тук (Сочи опозицията), както и политическите групи, които ги представяват, в своята дейност в Парламента и вън от Парламента са се движали единствено от големите интереси на българския народ. ... (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Титко Черноколев (к): На реакцията!

Коста Лулчев (сЛ): ... и са били защитници на тия интереси

Цола Драгойчева (к): На чии интереси?

Коста Лулчев (сЛ): Ние познаваме една държава — това е България! (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Крум Миланов (к): Която сте готови да продадете!

Коста Лулчев (сЛ): Ние познаваме един народ — това е българският народ! (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Министър Антон Югов: Г-н Коста Лулчев! Имаше България на фашистите. Вие признавате оная България на фашистите, а не България на българския народ!

Цола Драгойчева (к): Тогава той се криеше в миша дупка!

Коста Лулчев (сЛ): Има една България — тая България е на свободния български народ. (Ръкоплескания от опозицията)

Министър Антон Югов: Имно на свободния, а не на лулчевия и на реакцията.

Коста Лулчев (сЛ): Всеки, който изменя на интересите на българския народ, ...

Димитър Георгиев (к): Който пише апокрифи.

Титко Черноколев (к): Ще отиде при Никола Петков.

Коста Лулчев (сЛ): Ще видим, къде са изменниците на българския народ. (Ръкоплескания от опозицията)

Цола Драгойчева (к): Вие може да не сте изменили на делото на преврата, но на народа сте изменили вече.

Коста Лулчев (сЛ): На всеки е позволено да мисли, каквото иска.

Петко Кунин (к): Кажете, колко речи държахте преди 9 септември?

Димитър Котев (к): Преди 9 септември се бореше по пижама — на спокойствие.

Коста Лулчев (сЛ): Главният въпрос, който днес е поставен тук, не е въпрос на прокурора, не е въпрос на правосъдието — това е политическият въпрос (Ръкоплескания от опозицията), поставен от кабинета.

Петър Анастасов (сЛ): Изпълнява се заплашването на министра на вътрешните работи, отправяно много пъти.

Коста Лулчев (сЛ): Е добре, вие искате да вземете Никола Петков, за да разстроите тая парламентарна група тук. (Сочи опозицията)

От мнозинството: А-а-а!

Титко Черноколев (к): Ти си е достатъчно разстроена.

Коста Лулчев (сЛ): Не ще успеете. Вие и сега говорите и се обръщате към честните да си помислят. ...

Цола Драгойчева (к): Защото там има и безчестия.

Коста Лулчев (сЛ): ... и да решат, след този фатален вот на Великото народно събрание за Никола Петков, какво трябва да правят.

Министър Антон Югов: Аз трябва да ви заявя, г-н Лулчев, ... (Възражения от опозицията) Г-н Лулчев! Послушайте за момент!

Коста Лулчев (сЛ): Аз имам пет минути. Оставете ме да се изкажа.

Министър Антон Югов: За момент! Ако Вие се солидаризирате с николетковци, Вие сами се поставяте извън законите на нашата страна и ще си теглите последствията. Това запомнете добре! (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Коста Лулчев (сЛ): Поставили са се извън законите оная, ...

Димитър Котев (к): Предателите като тебе!

Коста Лулчев (сЛ): ... които въпреки конституционни постановления си служат с изключителни закони. (Ръкоплескания от опозицията и възгласи „Вярно!“) Ние признаваме законите и изпълняваме законите. (Възражения от мнозинството)

Един от мнозинството: През време на Цанков ги признавахте.

Титко Черноколев (к): Признавате законите, а конспирирате против страната!

Коста Лулчев (сЛ): Каквото и да правите, колкото и да се мъчите да обвините опозицията в нелегални действия или в участие в нелегални действия, няма да успеете! (Ръкоплескания от опозицията) Ние познаваме една борба — това е легалната борба. Българският земеделски народен съюз познава тая борба — легалната борба на нея е служил и на нея служи и днес.

Цола Драгойчева (к): Само на трибуната е легална борбата ви, но отзад е нелегална!

Коста Лулчев (сЛ): Всички измислици ще рухнат. Ние не чуваме в същност истинските обвинения против Никола Петков. Истинските обвинения са, че Никола Петков не одобрявал външната политика на правителството, ...

От мнозинството: А-а-а!

Коста Лулчев (сЛ): ... не одобрявал и вътрешната политика на правителството. ...

Министър Антон Югов: Има си хас да одобрява вътрешната политика!

Коста Лулчев (сЛ): ... я не се е обявил за никое мероприятие на правителството, ерго — Никола Петков трябва да бъде ликвидиран.

Димитър Котев (к): Брей, много си умен!

Цола Драгойчева (к): Не е убедителна защитата тсва, г-н Лулчев. Сам го обвинявате с тая защита.

Министър Антон Югов: Плитка защита!

Георги Костов (к): С брадата си разсъждава!

Коста Лулчев (сЛ): Уважаеми народни представители! Аз не мисля, че след обвинителната реч на прокурора тук г-н Димчев и след неговото предварително, преди решението на конгреса обявяване на присъдата, мога да убедя някого.

Министър Антон Югов: Конгресът ли? Какъв конгрес? (Оживление)

Титко Черноколев (к): Чакат спасение от другале, но няма да ги огрее нищо.

Коста Лулчев (сЛ): Аз искам да ви кажа: едно народно представителство, едно Народно събрание, което тръгва из този път да енема всеки два месеца или отвреме-навреме...

Един от мнозинството: От вас зависи.

Крум Миланов (к): Докато има конспиратори.

Коста Лулчев (сЛ): ... имунитета на народни представители...

Димитър Георгиев (к): На престъпници.

Коста Лулчев (сЛ): ... независимо кои са те, това Народно събрание, което се прокламира представител на върховния суверенитет на българския народ, подронва суверенитета на народа с тези си действия. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Димитър Котев (к): Ей че извод!

Коста Лулчев (сЛ): Народният представител е най-широкото, най-изразителното представление на този суверенитет на българския народ. Върху народния представител всякога не се посяга.

Цола Драгойчева (к): Вярно е, не се посяга всякога на суверенитета на народа

Коста Лулчев (сЛ): Г-да народни представители! Как мислите вие? Че всички в тази земя са длъжни да приемат безусловно и безпрекословно делата на правителството? Ами ако това бъде така, какво прави тук тази опозиция? Вие трябва да отидете да я махнете оттук, за да бъдете напълно единодушни и Събранието единодушно да решава.

Титко Черноколев (к): Много плитко е това!

Тачо Даскалов (к): Не затова, а защото Никола Петков е конспиратор и предател. Тази работа да я разбереш, но не можеш — празна ти е главата.

Министър Антон Югов: Опозиция лоялна, а не на конспиратори и превратаджии.

Коста Лулчев (сЛ): Г-да народни представители! Вие говорите за демокрация в България.

Титко Черноколев (к): За демокрация, а не за нелегална опозиция.

Коста Лулчев (сЛ): Демокрацията е, която търси свободата на мисълта и свободата на политическото убеждение. (Ръкоплескания от опозицията)

Цола Драгойчева (к): Но не и свобода за гражданска война и конспирации, г-н Лулчев. България няма да стане Гърция!

Министър Антон Югов: Свободата не е за фашистите и превратаджии. Не забравяйте това!

Коста Лулчев (сЛ): Гражданска война...

Цола Драгойчева (к): Искате я, но няма да я получите.

Коста Лулчев (сЛ): ... не препоръчва онези, които е с празни ръце и няма дори едно ножче у себе си. (Възражения от мнозин-

ството) Ако говорите за гражданска война по тези съображения, вие ще търсите аденти на гражданската война на друго място, но не и в редиците на опозицията. (Ръкоплескания от опозицията)

Титко Черноколев (к): Тези, които искат чуждо вмешателство, са при вас. Вие сте, които искате чуждо вмешателство и гражданска война по подобие на тази в Гърция. (Възражения от опозицията)

Председател Васил Коларов: (Звъни)

Петър Анастасов (сЛ): Вие искате това.

Георги Костов (к): Един махзар напиши!

Коста Лулчев (сЛ): Г-да народни представители! Говоря се за чуждо вмешателство.

Титко Черноколев (к): Вие сте професионален махзарджия.

Коста Лулчев (сЛ): Говоря се, че ние всички от опозиционните групи вземаме отвън и долари, и лири стерлинги и това се разнася по цялата земя.

От мнозинството: И не е лъжа.

Коста Лулчев (сЛ): Вие сте, които най-добре знаете кой откъде и какво взема.

Цола Драгойчева (к): В Делиормана и турците ще ви кажат колко плащате на организатор и гласоподавател. На организатор — 50.000 лв., на гласоподавател — 10.000 лв.

Титко Черноколев (к): Пенсия ще получи за предателство.

Цола Драгойчева (к): В Делиормана ще ви кажат колко сте плащали на организатори и гласоподаватели.

Коста Лулчев (сЛ): Онези български избиратели, които в изборите дадоха подкрепата си на обединената опозиция, нямаше нужда да бъдат подкупвани с пари. Те отидоха с воля и със съзнание да изпълнят своя политически и граждански дълг. (Ръкоплескания от опозицията)

Димитър Котев (к): Отидоха избирателите на Цанков.

Коста Лулчев (сЛ): Може някъде да е имало такова нещо, но оттук (Сочи опозицията) не е даващо и няма нужда да се дава на избирателя, за да бъде подкупван.

Георги Костов (к): Само за себе си ли ги запазихте?

Коста Лулчев (сЛ): Г-да народни представители от мнозинството! Това, което вие вършите, особено с вашите законодателни мерки и особено с законодателните ви мерки напоследък, вие вършите и извършихте такава агитация в полза на опозицията, че ние няма нужда да плащаме пари на никого. (Ръкоплескания от опозицията) Достатъчни са тези мерки, които преди два месеца обявихте, но които и днес продължавате да обяснявате, защото и на вас са неясни и на другите са неясни.

От мнозинството: Ей-й-й!

Коста Лулчев (сЛ): Г-да народни представители! Аз считам, че това, което прокурорът на Софийския областен съд иска от Великото народно събрание, нито е установено, нито е доказано.

Димитър Котев (к): Кажете дали е вярно? Няма кураж да каже, че не е вярно.

Коста Лулчев (сЛ): За да гласува един народен представител одобрението на решението на комисията, което докладва г-н докладчикът за отнемане на мандата, той трябва да бъде убеден. Не е достатъчно прокурорът да бъде убеден.

Димитър Котев (к): Ние бяхме убедени преди прокурора.

Министър Антон Югов: Ако за две години не сме се убедили!

Коста Лулчев (сЛ): Много често обвиненията на прокурора не падат. (Възражения от един от мнозинството) Не е достатъчно. Ние искаме, всички вие да препените тези обвинения.

Димитър Котев (к): Твоята защита е слаба.

Коста Лулчев (сЛ): Впрочем тези обвинения не бяха изнесени тук пред Народното събрание. (Възражения от мнозинството) Тъй както преди три месеца се направи един доклад за снемане имунитета на народния представител Петър Коев...

Един от мнозинството: Мъчно ли Ви е за него?

Коста Лулчев (сЛ): ... един доклад, който не съдържаеше нито едно обвинение...

От мнозинството: Ей-й-й!

Коста Лулчев (сЛ): ... така и сега се прави не един доклад, а се произнася една обвинителна реч пред Народното събрание. Г-н докладчикът да запази тази обвинителна реч в своята архива, тя е недостатъчно убедителна за народния представител, който иска да решава въпроса по съвест.

Димитър Котев (к): Три пъти го каза това.

Коста Лулчев (сЛ): Ако при решаването на всички въпроси от народния представител се иска да вдигне ръка по съвест, по такъв един въпрос народният представител трябва два пъти повече да се замисли.

Цола Драгойчева (к): Трябва да дочакаме един преврат, че тогава да бъде доказано!

Коста Лулчев (сЛ): Г-да народни представители! Ние считаме, че обвинението против Никола Петков не е доказано, ...

Министър Антон Югов: Разбрахме.

Коста Лулчев (сЛ): ... че народното представителство не е убедено в неговата виновност (Възражения от мнозинството), затова ние няма да вдигнем ръка за одобрение на това искане на прокурора при Софийския областен съд. (Ръкоплескания от опозицията)

Един от мнозинството: Вие ще вдигнете ръка против народа.

Крум Миланов (к): Вие сте негов съучастник.

Коста Лулчев (сЛ): В този момент пред мене изпъква цялата история на борбите на Българския земеделски народен съюз. В този момент пред мене стоят колосалните жертви, дадени от Българския земеделски народен съюз.

Георги Костов (к): Убийците на Стамболийски нямат право да говорят.

Коста Лулчев (сЛ): Но тази история и тези жертви не спряха борбите на Българския земеделски народен съюз. Тази история и тези жертви няма да попречат на бъдещата борба на Българския земеделски народен съюз, дори и когато отведете народния представител Никола Петков в затвора.

Никола Айлъков (к): А в „Епоха“?

Коста Лулчев (сЛ): Една жертва повече не ще убие организацията на българските селяни. (Ръкоплескания от опозицията) Вие протегате ръка и казвате: „Да се разберем!“

Цола Драгойчева (к): Не с вас.

Димитър Котев (к): Не с предателите.

Коста Лулчев (сЛ): Да се разберете с тях, които ще се окопаят, т. е. които ще се стреснат от това, което става днес. Е добре, аз трябва да ви кажа: ръка за разбирателство не се подава чрез прокурорския паркет. (Ръкоплескания от опозицията и възгласи „Вярно!“)

Ето защо ние мислим, че това, което става днес с Никола Петков, не само няма да разколебае никого от неговата парламентарна група или от съюза, начело на който е той. — Не! Нова струя от нов ентузиазъм за нова борба за свобода и демокрация ще породи то. (Продължителни ръкоплескания от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Йордан Панайотов.

Йордан Панайотов (зв): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от мнозинството) Г-жи и г-да народни представители! За обвинението, тъй както е формулирано от обвинителната власт, се предвижда едно от най-тежките наказания по закона. От изнесените данни се очертават улики, да е извършено такова престъпление.

Парламентарната група на Народния съюз „Звено“ счита, че следва да се предостави на съдебната власт възможността да се произнесе по така формулираното обвинение, а това може да стане, като се снемат имунитетът на народния представител Никола Петков.

Поради горните съображения, нашата парламентарна група ще гласува за снемане имунитета на народния представител Никола Петков, от гр. София. (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Пеко Таков.

Пеко Таков (к): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от мнозинството) Цялата дейност на народния представител Никола Петков, като ръководител на своята група, като редактор на в. „Народно земеделско знаме“, и участието му в настоящия военен заговор, съвършено очевидно доказва, че той се явява най-отягчен злодей, на който трябва да се даде най-тежкото наказание. Вярно, че Никола Петков е изразител на вътрешната и международната реакция у нас, че Никола Петков се

оформил като безогледен враг на селяните и работниците, на тяхната народна власт и република. Неговата противонародна дейност съвсем естествено и законно го заведе до държавния заговор, който той оглави и поведе.

Правителството на Отечествения фронт и всички прогресивни и честномислещи хора в републиката налягат до краен предел своите физически и духовни сили най-всеотдайно и добросъвестно, за да се осигури хляб за всеки стомах, подолон за всяка глава и щастие за всяко сърце. Нашата свята и чиста Народна република създава конституция, която обезпечава всички условия за това.

Селяните и работниците и всички трудещи се в нашата страна, изградили своето желязно и несъкруσιμο единство в скъпия и спасителен наш Отечествен фронт, вдъхновявани и ръководени от учителя и вождя на нашия народ, другаря Георги Димитров (Ръкоплескания от мнозинството), стоят на върна и неотстъпна стража (Ръкоплескания от мнозинството) на своите завоевани права, свободи, национална независимост и държавен суверенитет.

Дългите и тежки народни страдания, днешните политически и стопански завоевания и утрешното светло бъдеще на нашия народ повеляват на неговото народно правителство и на Великото народно събрание да дадат, с всичката строгост на отечественофронтската законност, заслуженото и справедливо наказание на глашата подстрекател и организатор на реакционните елементи в републиката, на народния изменник и заговорник Никола Петков. (Ръкоплескания от мнозинството)

Името на отвратителния предател, на подлия заговорник, на безскупулния народен враг, на непоправимия реставратор ще бъде винаги чувството на най-дълбоко национално възмущение и безпределно презрение в сърцата на всички честни патриоти, млади и стари, без разлика на политическо убеждение и партийна принадлежност. (Ръкоплескания от мнозинството. Възражения от опозицията)

Иван Гинчев (зНП): От кой вестник взема тия фрази?

Пеко Таков (к): Нямаме прецедент в нашия държавен и обществен живот подобен на този, който тук Асен Стамболийски направи. Синът на Александър Стамболийски излезе тук ...

Петър Анастасов (сЛ): Верен на баща си.

Пеко Таков (к): ... да говори и да защитава един превратджия, един, който подкопава народната власт. ...

Иван Гинчев (зНП): „Народна власт“, която си служи с шмайзери!

Пеко Таков (к): ... така, както някога такива превратджии подкопаха и разгромиха властта на неговия роден баща.

От опозицията: А-ха!

Пеко Таков (к): Такова светотатство със светла бащина памет нашият народ наистина не помни. Него го питат къде е той, а той казва — там, където бил неговият баща. Не, Асен Стамболийски е там, където са влоговете, убийците и погромджии на неговия баща. (Ръкоплескания от мнозинството) Него го питат къде е бил на 9 септември, а той казва, че бил на позицията на своя баща. Аз ще ви кажа къде е бил. На 9 септември, когато нашият отред се приближи до с. Равнище, Тетевенско, научихме, че там бил Асен Стамболийски. Ние се зарадвахме до дъното на нашата душа и сърце, че ще срещнем сина на Стамболийски, който ще ни помогне и ще ни улъти. А какво се оказа?

Иван Гинчев (зНП): Това е лъжа.

Пеко Таков (к): На 9 септември Асен Стамболийски отишъл на гости на братя на Иван Петров, когато народният съд осъди на смърт, за да купува и прави търговия с кравишко масло и ракия. Там е бил Асен Стамболийски и на 9 септември и до 9 септември, а не на боевата позиция на своя баща.

Били сме смутени от това, че трябвало да гласуваме тук за отнемане имунитета на Никола Петков! Не, г-да водачи на опозицията! Ние не се смутихме, когато нашата страна преживявала най-тежки дни, когато беше на най-голямо изпитание бъдещето на нашия народ, когато трябвало да се борим с превъзходящ и най-превъзходящ враг — тогава синовете на нашия народ, повечето от тях тук (Социално-демократическото), не се смутиха — та сега ли сме смутени, когато ще трябва един народен враг да го отхвърлим, да го махнем от нашия път, да го поставим там, където повеляват интересите, волята, желанието и светлото бъдеще на нашия народ? Не, ние сме горди, че можем да очистим пътя на нашия народ, към неговото светло бъдеще. (Ръкоплескания от мнозинството)

Силната власт трябвало да бъде великодушна и да не си служи с такива мерки. Напротив, защото народната власт, властта на Отечествения фронт е силна, народна, непобедима, ...

Иван Гинчев (зНП): Която си служи с насилие.

Петко Таков (к): ... затова тя именно и знае, кога трябва да хване предателя за ухото и да го постави на неговото място. Народната власт никога няма — а за това тя има възможности и сили — да допусне да се дойде до гражданска война в нашата страна.

Никола Айлъков (к): И то по законни пътища.

Пеко Таков (к): Единството на българските славни земеделски стопани и на българската героична работническа класа в Отечество-

ния фронт, ръководен от учителя и вожд, изпитаният борец против фашизма, другаря Георги Димитров, е гаранцията и залогът за пълната победа на българския народ и на неговата народна и овата република. (Ръкоплескания от мнозинството)

Яни Янев (з): Г-н председателю! Понеже се изказаха достатъчен брой оратори, предлагам, съгласно правилника, да бъдат прекратени дебатите.

Един от опозицията: Яшар!

Яни Янев (з): Бъдете спокойни — няма да ви спаси защитата на Лулчев.

Председател Васил Коларов: Понеже се изказаха десет души народни представители, както и представителите на двете опозиционни групи, предложение за прекратяване на дебатите може да бъде направено.

Никола Петков (зНП): Не са се изказали всички. Професор Петко Стоянов не се е изказал.

Председател Васил Коларов: ... и да бъде предоставена думата на Никола Петков, ако я желае.

Значи, има предложение за прекратяване на дебатите, като се резервира правото на Никола Петков да говори.

Моля тия, които са съгласни да бъдат прекратени дебатите, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събраниято приема.

Предоставя се думата на народния представител Никола Петков.

Никола Петков (зНП): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания и ставане на крака от опозиционните народни представители! Г-жи и г-да народни представители! Изглежда, че по съветите на народния представител Титко Черноколев само аз ще съм сложен тук и няма да влагам никакви нерви.

Няма да се оправдавам, защото невинните никога не се оправдават. (Ръкоплескания от опозицията)

Задачата ми е много улеснена от народните представители Титко Черноколев, д-р Иван Пашов, от г-н министъра на вътрешните работи и от самия министър-председател. И четирмата изтъкнаха ясно: не се цели личността на Никола Петков. Тя няма никакво значение. Цели се друго — да се удари секретарят на Българския земеделски народен съюз, ... (Ръкоплескания от опозицията)

Георги Костов (к): Организатор на преврат.

Никола Петков (зНП): ... да се удари организацията на българските селяни. (Ръкоплескания от опозицията), защото тя стои днес на една непоколебима позиция. Тая позиция е: независимост на Българския земеделски народен съюз (Ръкоплескания от опозицията), независимост на организационния живот на Българския земеделски народен съюз, борба за свободите и правата на българския народ (Ръкоплескания от опозицията) Ето кое се цели да се удари. (Възгласи от мнозинството)

Моля Ви се! Всички имайте думата, имайте елегантността да оставите един човек да каже няколко думи. Моля! Не искам много. Не се оправдавам. Имайте малко търпение! Вие говорихте най-нахално, най-нервно, макар да казахте, че ще бъдете обективни.

Титко Черноколев (к): Вие треперите!

Никола Петков (зНП): Аз не треперя никога. Монте ръде може да треперят от друго, както и на някои други треперят от друго.

Титко Черноколев (к): Когато човек си е продал съвестта, трепери.

Никола Петков (зНП): Моята съвест е била винаги чиста. Такава е била винаги, защото и в моето семейство винаги са били чисти съвест. Хора с нечиста съвест в моето семейство няма и няма да има. Вие всички много отдавна си мислехте и постоянно разправяхте, даже и между наши земеделци и между всички, че Никола Петков ще избяга. Вие виждате, че Никола Петков е тук, не избяга.

От мнозинството: Не може да избяга.

Никола Петков (зНП): Недейте приказва така. Вие много добре знаете може ли да избяга или не.

Г-н Титко Черноколев много добре каза, г-да! Тук трябва да се удари позицията на Българския земеделски народен съюз. (Възгласи от мнозинството) Д-р Иван Пашов каза: „Тук трябва да стане същото, което стана в Унгария.“ Отговорът е и в самия въпрос.

Димитър Котев (к): И там предатели, и тук предатели.

Никола Петков (зНП): Аз обаче съм длъжен да кажа тук, че и днес Българския земеделски съюз на който имам честта да съм секретар, стои на същите позиции. Тия позиции са такива, каквито са били и на 9 септември.

Цола Драгойчева (к): Не кошукувайте с 9 септември!

Никола Петков (зНП): Тия позиции са: сътрудничество с Работническата партия при равни права и равни задължения. (Ръкоплескания от опозицията) и право на свободен организационен живот на Българския земеделски народен съюз.

Цола Драгойчева (к): Няма да намерите в Работническата партия нито един превратаджия.

Никола Петков (зНП): Не Българският земеделски народен съюз се е отместил от тия позиции, а вие отместихте позициите си, вие искате да се месите във вътрешния живот на Българския народен земеделски съюз. (Ръкоплескания от опозицията) И това е вярно, защото, ето и днес правителството е в криза, тъй като вие искате да се месите в работите и в тая секция от Българския народен земеделски съюз, която е при вас. (Ръкоплескания от опозицията) И днес вие обявявате или по-скоро ще обявите за предатели и Оббон и Георги Драгнев и ще ги изхвърлите, защото в последния момент и те разбраха, че Българският земеделски народен съюз не може да бъде ликвидиран от никого (Ръкоплескания от опозицията)

Титко Черноколев (к): Няма да мине интригата.

Никола Петков (зНП): Но аз заявявам тук, че вие не ще успеете. Вие няма да успеете да изхвърлите този пробив, който искате. Днес в 3 ч. в тия култури г-н Георги Чанков и Титко Черноколев извикаха г-н Асен Стамболийски и му казаха: „Имате още етин час време да размислите, да се подчините за да се спазите.“ (Ръкоплескания от опозицията и възгласи „Позор!“) Това е истината.

Титко Черноколев (к): Това е лъжа! С предатели като вас няма да сътрудничим.

Никола Петков (зНП): Ето, Асен Стамболийски е тук.

Титко Черноколев (к): Това е лъжа! (Възгласи от опозицията)

Никола Петков (зНП): Моля, дори лично на мене вие сте правили предложение, че ако се съглася да се подчиня, аз натово мога да дойда в Отечествения фронт при вас.

Титко Черноколев (к): Кой ви е правил предложението?

Никола Петков (зНП): Не желая да кажа. Има хора и на тая маса. (Сочи министерската маса) Не желая да кажа. И ако не съм приел, то е, защото и днес стоя на позицията, на която стоя и всички тия другари (Сочи опозицията): равни права, равни задължения. Дайте свобода на българския народ и всички ние ще дойдем при вас!

Министър Антон Югов: Свобода на народа, не на конспираторите!

Никола Петков (зНП): Г-н министре! Моля, малко мъдлание. Аз Ви слушах толкова, цял ден имяхте на разположение. Имате на разположение и преса, имате всичко. Сега ще можете възху един затворен човек да излее всички обвинения, каквито искате.

Министър Антон Югов: Ще се постарая съдиите.

Никола Петков (зНП): Както виждате, аз даже не се оправдавам. Дайте ми една минута време. Бъдете малко възпитан човек.

Министър Антон Югов: Добре, добре. Ще се учим.

Никола Петков (зНП): Имате нужда да се учите. — Българският земеделски народен съюз ще си остане на същите позиции. И вие се лъжете, ако мислите противното. Между тия другари (Сочи опозицията), които вие искате да корумпирате с едно или друго пана да намерите изменник (Ръкоплескания от опозицията и възгласи „Браво!“), защото никой от тях няма да иска да стане не защитник на Никола Петков — аз ви казах, че личността няма никакво значение — но няма да иска да стане ликвидатор на организацията на българските селяни и на най-големия българин Александър Стамболийски. (Всички народни представители от опозицията стават прави и продължително ръкоплескат)

Титко Черноколев (к): Знаменателно е, че и Лулчев става!

Никола Петков (зНП): Аз завършвам. Г-да народни представители! Аз отивам с радост в затвора. (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: А-а-а!

Никола Петков (зНП): В 1938 г. от същото това Народно събрание мене ме изхвърлиха по същите причини — за борба за правата и свободите на българския народ и за борба срещу личния режим заедно с 10 от вашите другари. (Ръкоплескания и възгласи „Браво!“ от опозицията) И тогава и сега аз заявявам, че се считам щастлив, че имам честта и щастието да последвам съдбата на своя баща и на своя брат — да дам свободата си а ако е необходимо и живота си за свободата на българския народ. (Продължителни ръкоплескания от опозицията и възгласи „Ура!“)

Да живее Българският земеделски народен съюз! (Ръкоплескания от опозицията и възгласи „Да живее!“)

Да живее свободата! (Всички народни представители от опозицията стават прави, продължително ръкоплескат и викат „Ура!“)

Председател Васил Коларов: (Звън) Ще пристъпим към гласуване предложението на комисията по Министерството на правосъдието, . . . (Някои от народните представители от опозицията започват да излизат)

Титко Чернокосев (к): Чакайте!

От опозицията: Полу диктатурата! Да живее свободата! (Народни представители от опозицията излизат)

Председател Васил Коларов: . . . което гласи: „Съгласно членове 99 и 100 от правилника за вътрешния ред, Великото народно събрание уважава искането на прокурора при Софийския областен съд, сваля депутатската неприкосновеност на софийския народен представител Никола Д. Петков и разрешава той да бъде задържан под стража и съден, съгласно писмото на прокурора.“

Председател: (п) ВАСИЛ П. КОЛАРОВ

Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема. (Народни представители от мнозинството стават прави и продължително ръкопляскаат)

От опозицията: Позор! У-у-у! (Народни представители от опозицията се ухитват към изхода на залата и пеят: „Този, който падне в бой за свобода, той не умира, него жалеят земя и небо, зяр и природа и пеят песни за него пеят.“)

Председател Васил Коларов: Вдигам заседанието за утре съвместно с днешния дневен ред.

(Вдигнато в 22 ч. 15 м.)

Секретари: { (п) ДИМИТЪР ЧОРБАДЖИЕВ
(п) ИВАН П. ДИМИТРОВ

Началник на Стенографското отделение: (п) ТОДОР АНГЕЛИЕВ